

**EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
FAKULTA MEDZINÁRODNÝCH VZŤAHOV**

Evidenčné číslo: 105002/I/2019/36069191758993924

**PREDSEDNÍCKE TRIO V RADE EURÓPSKEJ ÚNIE
V OBDOBÍ JÚL 2017 – DECEMBER 2018**

ANALÝZA VYBRANÝCH OBLASTÍ

Diplomová práca

**EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
FAKULTA MEDZINÁRODNÝCH VZŤAHOV**

**PREDSEDNÍCKE TRIO V RADE EURÓPSKEJ ÚNIE
V OBDOBÍ JÚL 2017 – DECEMBER 2018**

ANALÝZA VYBRANÝCH OBLASTÍ

Diplomová práca

Študijný program: Hospodárska diplomacia

Študijný odbor: Medzinárodné ekonomické vzťahy

Školiace pracovisko: Katedra medzinárodných ekonomických vzťahov a hospodárskej diplomacie

Vedúci záverečnej práce: doc. Mgr. Boris Mattoš, PhD.

Bratislava 2019

Bc. Tomáš Kajánek

Čestné vyhlásenie

Čestne vyhlasujem, že diplomovú prácu som vypracoval samostatne a uviedol som všetku použitú literatúru.

Dátum:

.....

Bc. Tomáš Kajánek

Pod'akovanie

Týmto by som sa chcel pod'akovať vedúcemu mojej práce, doc. Mgr. Borisovi Mattošovi, PhD., za cenné rady, nápady a pripomienky, ktoré mi poskytol pri písaní tejto práce.

ABSTRAKT

KAJÁNEK, Tomáš: *Predsednícke trio v Rade Európskej únie v období júl 2017 – december 2018. Analýza vybraných oblastí.* – Ekonomická univerzita v Bratislave. Fakulta medzinárodných vzťahov; Katedra medzinárodných ekonomických vzťahov a hospodárskej diplomacie. – Vedúci záverečnej práce: doc. Mgr. Boris Mattoš, PhD. – Bratislava: FMV EU, 2019, 79 s.

Diplomová práca sa zaoberá uplynulým predsedníctvom Estónska, Bulharska a Rakúska v Rade Európskej únie. Hlavným cieľom práce je prezentovať dosiahnuté výsledky predsedníctiev týchto troch krajín vo vybraných oblastiach v súvislosti s osemnásťmesačným rámcovým programom predsedníctva schváleným Radou pre všeobecné záležitosti na obdobie júl 2017 – december 2018. Práca je rozdelená do štyroch kapitol. Obsahuje dve tabuľky a tri grafy. Prvá kapitola sa venuje stručnej genéze európskej integrácie od obdobia druhej svetovej vojny po súčasnosť. Zároveň predkladá možnosti budúcej spolupráce členských krajín Európskej únie a stručne charakterizuje aktuálne kandidátske a potenciálne kandidátske krajiny, ktoré sa uchádzajú o členstvo v Európskej únii. Posledná časť prvej kapitoly približuje hlavné úlohy, funkcie a právomoci hlavných orgánov Európskej únie. V druhej kapitole sú uvedené ciele práce a metódy, ktoré boli použité pri spracovaní práce. Tretia kapitola práce sa venuje analýze jednotlivých predsedníctiev krajín predsedníckeho tria predovšetkým so zameraním na agendu digitalizácie jednotného trhu a migračnej politiky Európskej únie. Štvrtou kapitolou práce je diskusia zameraná na posúdenie aktuálnosti tém digitalizácie, migrácie a rozšírenia Európskej únie o krajiny západného Balkánu.

Kľúčové slová: Európska únia, Rada Európskej únie, predsedníctvo v Rade Európskej únie, Estónsko, Bulharsko, Rakúsko

ABSTRACT

KAJÁNEK, Tomáš: *Presidency Trio of the Council of the European Union in July 2017 – December 2018. Analysis of selected areas.* – University of Economics in Bratislava. Faculty of International Relations; Department of International Economic Relations and Economic Diplomacy. – Supervisor of the master's thesis: Assoc. Prof. Boris Mattoš, PhD. – Bratislava: FMV EU, 2019, 79 p.

This master's thesis deals with the past Presidency of Estonia, Bulgaria and Austria in the Council of the European Union. The aim of the thesis is to present the achievements of these presidencies in selected areas in the context of the 18-month Programme of the Council approved by the General Affairs Council for July 2017 - December 2018. The thesis is divided into four chapters. It contains two tables and three graphs. The first chapter deals with the brief genesis of European integration after the World War II. At the same time, it presents the possibilities of future cooperation of the European Union member states and briefly characterizes the current candidate and potential candidate countries that are applying for membership of the European Union. The last part of the first chapter describes the main tasks, functions and powers of the main institutions of the European Union. The second chapter presents the aims of this thesis and the methods used during the writing of this thesis. The third chapter deals with the analysis of individual presidencies of the Presidency Trio, focusing on the agenda of digitization of the single market and migration policy of the European Union. The fourth chapter of the thesis is a discussion aimed at assessing the digitization, migration policy and enlargement of the European Union to the Western Balkans.

Key words: the European Union, the Council of the European Union, the Presidency of the Council of the European Union, Estonia, Bulgaria, Austria

Obsah

Úvod	10
1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí	12
1.1 História Európskej únie.....	12
1.2 Európska únia dnes	16
1.3 Aktuálne možnosti rozšírenia Európskej únie.....	19
1.4 Inštitucionálna štruktúra Európskej únie.....	22
1.4.1 Európsky parlament	23
1.4.2 Európska rada	25
1.4.3 Rada Európskej únie	26
1.4.4 Európska komisia.....	29
1.4.5 Európska centrálna banka	31
1.4.6 Súdny dvor Európskej únie.....	32
1.4.7 Európsky dvor audítorov	33
2 Ciele a metódy práce	34
3 Výsledky práce.....	35
3.1 Predsednícke trio v Rade Európskej únie v období júl 2017 – december 2018....	35
3.2 Estónske predsedníctvo v Rade Európskej únie v roku 2017	37
3.2.1 Priority estónskeho predsedníctva	37
3.2.2 Výsledky estónskeho predsedníctva v oblasti digitalizácie.....	38
3.2.3 Výsledky estónskeho predsedníctva v oblasti migrácie	42
3.2.4 Výsledky estónskeho predsedníctva v ostatných oblastiach.....	45
3.3 Bulharské predsedníctvo v Rade Európskej únie v roku 2018	47
3.3.1 Priority bulharského predsedníctva	47
3.3.2 Výsledky bulharského predsedníctva v oblasti digitalizácie	48
3.3.3 Výsledky bulharského predsedníctva v oblasti migrácie.....	50
3.3.4 Výsledky bulharského predsedníctva v ostatných oblastiach.....	53
3.4 Rakúske predsedníctvo v Rade Európskej únie v roku 2018.....	55
3.4.1 Priority rakúskeho predsedníctva.....	55
3.4.2 Výsledky rakúskeho predsedníctva v oblasti digitalizácie	56
3.4.3 Výsledky rakúskeho predsedníctva v oblasti migrácie.....	60
3.4.4 Výsledky rakúskeho predsedníctva v ostatných oblastiach.....	63
4 Diskusia	66
Záver	69
Zoznam použitej literatúry	71

Zoznam tabuliek a grafov

Zoznam tabuliek

Tabuľka č. 1: Vývoj počtu poslancov Európskeho parlamentu po roku 1973

Tabuľka č. 2: Vývoj počtu žiadostí o azyl v Rakúsku, Bulharsku a Estónsku po 2011

Zoznam grafov

Graf č. 1: Podiel domácností s prístupom na internet v roku 2017 v %

Graf č. 2: Podiel aktívnych užívateľov systému e-Government v roku 2017 v %

Graf č. 3: Iregulárna migrácia na jednotný trh EÚ podľa trasy

Zoznam použitých skratiek

BENELUX – Belgicko, Holansko a Luxembursko

Coreper – Výbor stálych zástupcov

ECB – Európska centrálna banka

EDA – Európsky dvor audítorov

EHS – Európske hospodárske spoločenstvo

EIB – Európska investičná banka

EK – Európska komisia

EP – Európsky parlament

ER – Európska rada

ES – Európske spoločenstvá

ESUO – Európske spoločenstvo pre uhlie a oceľ

EÚ – Európska únia

EURATOM – Európske spoločenstvo pre atómovú energiu

EURODAC - Európsky systém na porovnávanie odtlačkov prstov žiadateľov o azyl

Eu-LISA – Európska agentúra na prevádzkové riadenie rozsiahlych informačných systémov v priestore slobody, bezpečnosti a spravodlivosti

EÚ27 – Európska únia po vystúpení Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska

EZVO – Európske združenie voľného obchodu

HDP – Hrubý domáci produkt

HND – Hrubý národný dôchodok

IPA II – Nástroj predvstupovej pomoci

IOM – Medzinárodná organizácia pre migráciu

NATO – Organizácia Severoatlantickej zmluvy

OECD – Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj

OSN – Organizácia spojených národov

Rada EÚ – Rada Európskej únie

SDEÚ – Súdny dvor Európskej únie

SK – Spojené kráľovstvo Veľkej Británie a Severného Írska

SZBP – Spoločná zahraničná a bezpečnostná politika

VFR – Viacročný finančný rámec

V4 – Vyšehradská štvorka

Úvod

Európski lídri 25. marca 2017 v Ríme podpísali Rímsku deklaráciu pri príležitosti 60. výročia podpisu Rímskych zmlúv o Európskom hospodárskom spoločenstve a Európskom spoločenstve pre atómovú energiu. Za uplynulé desaťročia sa európska integrácia zásadne zmenila. Európska únia, ktorá v súčasnosti predstavuje najhlbšie svetové integračné zoskupenie sa dnes zaoberá širokým spektrom spoločných politík 28 členských štátov. So širším záberom agendy Európskej únie však prichádza aj narastanie nezhôd vo vybraných otázkach spolupráce bloku s pol miliardou obyvateľov, a tak zatiaľ čo niektoré európske štáty stále bojujú o členstvo v únii, ostatné avizujú svoju nespokojnosť a vyzývajú na jasné určenie spoločného smerovania. V prípade, že sa niektorý zo štátov s víziou budúcnosti Európskej únie nebude stotožňovať, v krajnom prípade môže aktivovať článok 50 Lisabonskej zmluvy. Precedens takéhoto konania už existuje. Učebnice o Európskej únii po udalostiach v Spojenom kráľovstve Veľkej Británie a Severného Írska v roku 2016 do obsahu pridali novú kapitolu o vystúpení členského štátu z Európskej únie. Brusel tak štáty prestal spájať, práve naopak, po prvýkrát ho jeden z členských štátov opúšťa. Aby sa z tejto udalosti nestal trend, ktorý budú ďalšie štáty nasledovať, Európska únia potrebuje viacero vnútorných reforiem. Berúc do úvahy princíp proporcionality a subsidiarity musia členské štáty jasne rozhodnúť o budúcom smerovaní. V priebehu uplynulých desaťročí došlo k vytvoreniu viacerých spôsobov, ktorými členské štáty kolektívne alebo individuálne ovplyvňujú smerovanie európskej integrácie. Jedným z nich je inštitút predsedníctva v Rade Európskej únie. Každý štát, ktorý drží šesťmesačné predsedníctvo Rady Európskej únie má jedinečnú príležitosť do svojho predsedníckeho programu zaradiť také priority, ktorými si želá aby sa orgány Európskej únie v danom období zaoberali. Od roku 2009 funguje v rámci predsedníctva systém trojčlenných skupín štátov, ktoré sú najčastejšie označované pojmom predsednícke trio. Cieľom inštitútu predsedníckeho tria je zlepšenie vzájomnej nadväznosti jednotlivých predsedníckych programov vytvorením osemnásťmesačného programu, ktorý stanovuje spoločné priority troch štátov. Osemnásťmesačné obdobie troch predsedníctiev je totiž dostatočne dlhé obdobie na dosiahnutie merateľných výsledkov predsedníctva a za normálnych okolností aj na prijatie legislatívy v tých politických oblastiach, ktorým sa predsednícke štáty spoločne rozhodli venovať. V júli 2017 prebralo šesťmesačné predsedníctvo Estónsko, na ktoré v januári 2018 nadviazalo Bulharsko. Obdobie predsedníckeho tria zavŕšilo rakúske predsedníctvo od júla do decembra 2018.

Predkladaná záverečná práca je rozdelená do štyroch kapitol. Prvá časť prvej kapitoly poskytuje stručný exkurz formovania Európskej únie od päťdesiatych rokov dvadsiateho storočia po rok 2013, kedy došlo k poslednému rozšíreniu Európskej únie. V ďalších dvoch častiach prvej kapitoly práca predkladá možnosti budúcej spolupráce členských krajín po vystúpení Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska z Európskej únie a stručne charakterizuje aktuálne kandidátske a potenciálne kandidátske krajiny, ktoré sa uchádzajú o členstvo v Európskej únii. Posledná časť prvej kapitoly v krátkosti približuje hlavné úlohy, funkcie a právomoci hlavných orgánov Európskej únie.

Druhá kapitola práce sa venuje vymedzeniu hlavného a čiastočných cieľov práce ako aj metodiky práce a metód skúmania, ktoré boli v predkladanej záverečnej práci použité.

Tretia kapitola je rozdelená do štyroch podkapitol. Prvá podkapitola poskytuje stručný sumár agregátnych cieľov predsedníckeho tria podľa osemnásťmesačného rámcového programu tria. Ďalšie tri podkapitoly sa venujú programom jednotlivých šesťmesačných predsedníctiev a dosiahnutému pokroku v agende digitalizácie jednotného trhu, migračnej politiky Európskej únie a ďalších vybraných politických oblastiach postupne počas estónskeho, bulharského a rakúskeho predsedníctva v Rade Európskej únie.

Štvrtou kapitolou záverečnej práce je diskusia zameraná na posúdenie aktuálnosti tém digitalizácie, migrácie a rozšírenia Európskej únie o krajiny západného Balkánu.

1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí

1.1 História Európskej únie

Po najväčšom vojenskom konflikte v histórii sa na európskom kontinente najvplyvnejšie krajiny začínajú aktívne zaoberať myšlienkou federalizácie Európy. Predovšetkým západné európske krajiny v druhej polovici štyridsiatych rokov vedú aktívne rokovania za účelom udržania stabilnej situácie, ktorá by mala znížiť riziko vypuknutia ďalších ozbrojených konfliktov. Najväčšia obava vyplývala z povojnového Nemecka, ktoré malo byť stabilizované okupáciou víťaznými veľmocami, ktorá je známa ako Bizónia alebo neskôr Trizónia. Ďalšie obavy vyplývali zo stabilného a silnejúceho postavenia Zväzu sovietskych socialistických republík vo východnej Európe a Ázii. Nezhody v názoroch o vhodnom modeli európskej integrácie vyústili dňa 5. mája 1949 v založenie Rady Európy.¹ Táto organizácia mala slúžiť ako most medzi všetkými európskymi krajinami bez ohľadu na to, či išlo o podporovateľov intergovernmentálnej alebo supranacionálnej spolupráce.² Supranacionálny model integrácie bol podporovaný predovšetkým krajinami vnútornej šiestky, čiže krajinami BENELUX-u, Francúzskom, Spolkovou republikou Nemecko a Talianskom. Hlavným cieľom západoeurópskych krajín v povojnovom období bola stabilizácia rýchleho hospodárskeho rastu v Nemecku. S plánom na jeho dosiahnutie prišiel v roku 1950 Jean Monnet, Francúz známy predovšetkým ako politický a hospodársky radca. Je autorom plánu, ktorý dnes poznáme pod názvom Schumanov plán. Nesie názov podľa francúzskeho ministra zahraničných vecí, ktorý ho použil ako nástroj na vytvorenie prvého piliera dnešnej Európskej únie. Európske spoločenstvo pre uhlie a oceľ (ESUO) bolo založené Parížskou zmluvou 18. apríla 1951 (v Paríži), ktorá vstúpila do platnosti 27. júla 1952 na 50 rokov a zahájila fungovanie najhlbšieho integračného zoskupenia vo svetovom hospodárstve.³ Cieľom ESUO prezývaného aj Montánna únia bolo vytvorenie jednotného trhu uhlia a ocele.

---

¹ Rada Európy je v súčasnosti so 47 členmi (z ktorých 28 predstavujú členské štáty Európskej únie) najväčšia medzinárodná organizácia zameraná na ochranu ľudských práv a demokracie v Európe a vybraných ázijských krajinách. Každá krajina pred vstupom do Európskej únie bola členským štátom Rady Európy. Sídlo Rady Európy je v Štrasburgu.

² Intergovernmentalizmus predstavuje formu spolupráce na medzivládnej úrovni. To v praxi znamená, že organizácia nepotrebuje na výkon svojich funkcií vytvorenie orgánov, ktorým následne členské štáty odovzdajú časť svojej suverenity. Opakom je supranacionalizmus. Tento nadnárodný integračný model vyžaduje vytvorenie nadnárodných orgánov s odovzdanou suverenitou, čím sa tieto orgány stávajú schopné prijímať rozhodnutia alebo záväzky pre všetky členské štáty. Takýmto prípadom je dnešná Európska únia.

³ LIPKOVÁ, Ľudmila a kol. *Európska únia*. Bratislava: Sprint dva, 2011. s. 31-32. ISBN 978-80-89393-33-6.

Sektorová integrácia v oblastiach uhlia a ocele sa v päťdesiatych rokoch javila ako úspešná, no dôležitosť týchto surovín s ohľadom na vedecko-technický pokrok bola na zstupe. Pri otázke, v akých oblastiach je potrebné členské štáty integrovať, sa najčastejšie spomínalo poľnohospodárstvo, doprava a jadrová energia. Po zdĺhavých rokovaniach, ktoré prebiehali v rokoch 1955 a 1956 prišiel Spaakov výbor⁴ s konsenzom o paralelnom vytvorení dvoch nových spoločenstiev. Európske spoločenstvo pre atómovú energiu (EURATOM) a Európske hospodárske spoločenstvo (EHS) boli spoločne založené 27. marca 1957 Rímskymi zmluvami podľa mesta, v ktorom boli podpísané.⁵

Hlavnými cieľmi EURATOM bola kontrola pohybu a mierového používania štiepnych materiálov, podpora spoločného jadrového výskumu a vytvorenie spoločného trhu pre štiepne materiály. V prípade tohto spoločenstva však nešlo o úspech porovnateľný s ESUO, pretože štiepne materiály aj naďalej zostali pod kontrolou členských štátov.⁶ Podľa zmluvy o EHS sa mali členské štáty usilovať o vytvorenie spoločného trhu, čo v praxi predstavuje voľný pohyb tovaru, služieb, osôb a kapitálu. Tento cieľ mal byť dosiahnutý postupne, a to najprv vytvorením colnej únie v období 12 rokov, čiže do konca roku 1970. To sa však podarilo už o 18 mesiacov skôr a od 1. júla 1968 krajiny zaviedli Spoločný colný sadzobník, ktorý nahradil jednotlivé colné politiky členských štátov EHS. Už začiatkom šesťdesiatych rokov sa ostatné európske krajiny začínali pohrávať s myšlienkou pristúpenia do vzniknutých európskych spoločenstiev. Prvá krajina, ktorá v roku 1961 prejavila o členstvo záujem bolo Spojené kráľovstvo Veľkej Británie a Severného Írska (SK). Je potrebné spomenúť, že v tom čase už SK bolo členom Európskeho združenia voľného obchodu (EZVO),⁷ ktorého bolo aj hlavným iniciátorom. Tieto pokusy boli dvakrát vetované Francúzskom, a tak prvé krajiny, ktoré ku tzv. západnej šestke chceli pristúpiť, čakali na členstvo až do začiatku sedemdesiatych rokov. Hlavným dôvodom prečo záujem o vstup do európskych spoločenstiev narastal bola rýchlosť a efektívnosť dosahovania kompromisov

---

⁴ Paul Henri Spaak bol významný belgický politik, ktorý viacnásobne zastával funkciu ministra zahraničných vecí. Okrem tejto funkcie bol generálnym tajomníkom NATO a predseda Valného zhromaždenia OSN. V roku 1955 bol poverený vedením diplomatických rokovaní o ďalších oblastiach európskej integrácie. Výsledky rokovaní boli oznámené tzv. správou Spaakovho výboru 29. mája 1956 v Benátkach.

⁵ FIALA, Petr – PITROVÁ, Markéta. *Evropská unie*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2009. s. 65-67. ISBN 978-80-7325-180-2.

⁶ Ibid., s. 69-71.

⁷ Európske združenie voľného obchodu možno označiť ako alternatívne integračné zoskupenie k trom európskym spoločenstvám v päťdesiatych rokoch. EZVO bolo založené v roku 1960 predovšetkým z iniciatívy SK. SK totiž v povojnovom období nejavilo záujem o supranacionálny rozmer integrácie. Vhodným modelom sa tak pre 7 európskych krajín tzv. vonkajšej sedmičky stal intergovernmentalizmus, teda medzivládny model, ktorý podporuje medzinárodnú spoluprácu bez významného prenášania suverenity na medzinárodné orgány. Okrem spomínaného SK zakladajúcimi členmi EZVO bolo aj Švajčiarsko, Rakúsko, Portugalsko, Švédsko, Nórsko a Dánsko. V súčasnosti sú členskými štátmi Island, Lichtenštajnsko, Nórsko a Švajčiarsko.

a výsledkov v troch spoločenstvách v porovnaní s EZVO. Prvými prístupujúcimi krajinami boli v roku 1973 SK, Írsko a Dánsko, ktoré úspešne odobrili vstup v referende.⁸ Nakoľko členstvo v Európskych spoločenstvách (ES) a EZVO sa nedalo navzájom zosúladiť, prístupím spomínaných krajín do ES sa stali prvými krajinami, ktoré opustili EZVO. Ďalšie rozšírenia sa uskutočnili v roku 1981, keď do ES pristúpilo Grécko a o päť rokov neskôr, keď do ES pristúpilo Portugalsko a Španielsko.

Dňa 18. februára 1986 členovia ES prijali tzv. Jednotný akt, ktorého cieľom do konca roku 1992 bolo vytvorenie spoločného trhu, čo v praxi znamená zabezpečenie voľného pohybu tovarov, služieb, osôb a kapitálu. Jednotný akt predstavoval prvú výraznú novelizáciu Zmluvy o EHS. Túto zmluvu rozšíril o nové oblasti spolupráce: výskum a rozvoj technológií, hospodárska a sociálna súdržnosť, monetárna a sociálna politika a životné prostredie. V tomto dokumente sa po prvýkrát uvádza vážny záujem členov o uskutočňovanie menovej spolupráce, ktorá bola одобrená centrálnymi bankami členských krajín a Rezolúciou Európskej rady z roku 1978 o zavedení Európskeho menového systému. Práve prijatie tohto aktu je často označované za moment, kedy ostatné krajiny začali európskej integrácii venovať zvýšenú pozornosť.⁹ Ďalší integračný posun priniesla tzv. Maastrichtská zmluva alebo Zmluva o Európskej únii 7. februára 1992, podpísaná v Holandsku ministrami zahraničných vecí a ministrami financií dvanástich členských štátov. Maastrichtská zmluva rozčlenila EÚ do troch pilierov. Prvý pilier má aj naďalej supranacionálny charakter, nakoľko sa skladal z predchádzajúcich spoločenstiev. Jednou z jeho hlavných úloh dodnes zostáva dokončenie Európskej menovej únie. Druhý spolu s tretím pilierom EÚ majú skôr intergovernmentálny charakter. Druhý pilier tvorí Spoločná zahraničná a bezpečnostná politika (SZBP), ktorej úlohou je predovšetkým udržanie mieru a dodržiavanie ľudských práv. Vznik tretieho piliera bol podmienený zámerom zabezpečiť občanom všetkých členských štátov ochranu a bezpečnosť prostredníctvom justície a ustanovení o vnútorných veciach, pretože v súvislosti so štyrmi slobodami spoločného trhu sa zvýšila úroveň obchodovania s drogami, zbraňami a ľuďmi, zvýšila sa korupcia aj počet medzinárodných zločinov.¹⁰ Ratifikácia tejto zmluvy však priniesla so sebou aj isté výnimky pre Dánsko a SK. Najväčším kameňom úrazu bola otázka prijatia spoločnej meny. Obe

---

⁸ V rovnakom čase snahu o prístupenie prejavilo aj Nórsko. V štátnom referende však táto iniciatíva podporená nebola. Nórsko spolu so Švajčiarskom sú jediné členské štáty EZVO od jeho vzniku až po súčasnosť.

⁹ JONES, Erik – MENON, Anand – WEATHERILL, Stephen. *The Oxford Handbook of the European Union*. Oxford: Oxford University Press, 2012. s. 107-120. ISBN 978-0-19-954628-2.

¹⁰ VIDOVÁ, Jarmila. *Hospodárska politika Európskej únie*, Bratislava: Vydavateľstvo Ekonóm, 2012. s. 17. ISBN 978-80-225-3451-2.

krajiny sa proti tomuto plánu otočili chrbtom a euro dodnes neprijali. Po udelení výnimiek vstúpila Maastrichtská zmluva do platnosti 1. novembra 1993 a rozdelila otázky budúcej spolupráce na nadnárodné a medzivládne. Pri samotnej ratifikácii zmluvy existovali ďalšie dôležité otázky budúcnosti Európy, ktoré sa do Maastrichtskej zmluvy nedostali. Samotná zmluva predstavovala obrovský úspech v spoločných rokovaníach. Čím užší a konkrétnejší je obsah danej zmluvy, tým jednoduchšia a plynulejšia je jej ratifikácia. A preto v prípade Maastrichtskej zmluvy boli oblasti ako napríklad posilňovanie právomocí orgánov EÚ, migračná a azylová politika odročené s vidinou ďalších rokovaní v roku 1996.¹¹

V roku 1995 sa uskutočnilo štvrté rozšírenie členskej základne štátov o tri neutrálne štáty: Fínsko, Rakúsko a Švédsko. V marci 1996 sa v Turíne začali rokovania pätnástich členských štátov, ktorých výsledok priniesla Amsterdamská zmluva o viac než rok neskôr v júli 1997. Amsterdamská zmluva priniesla predovšetkým návrh viacrýchlostnej integrácie v rámci EÚ, mechanizmus na ochranu hodnôt únie a reformu občianstva EÚ. Každý občan EÚ má v prvom rade občianstvo členského štátu, a to nemôže byť nahradené žiadnym občianstvom „európskym“. Avšak orgány EÚ majú slúžiť aj na komunikáciu so všetkými občanmi členských štátov. Plánovaná reforma inštitúcií EÚ už z Maastrichtskej zmluvy sa znova neuskutočnila v očakávanom rozsahu. Za najväčší úspech možno pokladať prijatie obmedzenia kapacity Európskeho parlamentu (EP) na 700 poslancov a v jeho zapojení do rozhodovacích procesov v oblastiach ako ochrana zdravia, veda a výskum, životné prostredie a rozvoj technológií.¹² Po prijatí Amsterdamskej zmluvy sa začala formovať teória, podľa ktorej EÚ bez inštitucionálnej reformy nebude schopná prijať ďalšie členské štáty. Zmluvu z Nice podpísanú 26. februára 2001 možno preto označiť za kľúčovú pre ďalšie rozširovania európskej integrácie. Zmluva reformovala počet hlasov v Európskej rade, zloženie a počet hlasov v Európskej komisii a počet poslancov v EP. Vďaka tomu sa v roku 2004 uskutočnilo najväčšie rozšírenie EÚ v histórii. Koncom deväťdesiatych rokov o pristúpení začala rokovať tzv. Luxemburská skupina a od roku 2000 aj tzv. Helsinská skupina. Z Luxemburskej skupiny do EÚ pristúpilo všetkých 6 štátov: Česká republika, Cyprus, Estónsko, Maďarsko, Poľsko a Slovinsko. Z druhej menovanej skupiny sa to podarilo len Slovensku, Litve, Lotyšsku a Malte. Posledné dva štáty Helsinskej skupiny, Bulharsko a Rumunsko, nespĺnili všetky potrebné podmienky pre vstup do EÚ a členmi sa

---

¹¹ JONES, Erik – MENON, Anand – WEATHERILL, Stephen. *The Oxford Handbook of the European Union*. Oxford: Oxford University Press, 2012. s. 135. ISBN 978-0-19-954628-2.

¹² FIALA, Petr – PITROVÁ, Markéta. *Evropská unie*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2009. s. 148-152. ISBN 978-80-7325-180-2.

stali až v roku 2007. Po týchto rozšíreniach členskú základňu tvorilo 27 štátov s takmer pol miliardou obyvateľov. V rokoch 2002 – 2003 zasadal Konvent zvolaný Európskou radou, ktorého výsledkom bola Zmluva zakladajúca Ústavu pre Európu. Tento dokument mal slúžiť ako ústava pre EÚ s právnou subjektivitou. Prvé problémy spojené s jej ratifikáciou prišli z Francúzska a Holandska, kde referendá zmietli návrh Ústavnej zmluvy zo stola. Ukázalo sa, že na takto ambiciózny plán ešte nedozrel čas a do platnosti nikdy nevstúpila. Po tomto neúspechu bola zvolaná medzinárodná konferencia pod portugalským predsedníctvom. Úlohou konferencie bolo pripraviť novú zmluvu, ktorá by síce plnila funkcie ústavy, no vystriha sa pojmom ako „ústava“, „Minister zahraničných vecí Únie“ a pod., pretože práve tieto znaky federalizácie Európy boli v mnohých štátoch obavou. Výsledkom konferencie bola Lisabonská zmluva, podpísaná 13. decembra 2007 hlavami štátov a predsedami vlád. Táto zmluva priznáva EÚ ako sukcesorovi ES právnú subjektivitu a ruší trojpilierovú štruktúru zavedenú Maastrichtskou zmluvou.¹³ Je dôležité si uvedomiť, že sled udalostí pred ratifikáciou tejto zmluvy ale aj Lisabonská zmluva samotná, svojou obsahovou zložitosťou poukázala na neprekročiteľné limity, ktoré EÚ má. Za zmienku stojí aj Článok 50 Lisabonskej zmluvy, ktorý priznáva členským štátom právo na vystúpenie z EÚ. Ratifikáciou 1. decembra 2009 zmluva, ktorú možno označiť za poslednú veľkú reformu zakladajúcich zmlúv, vstúpila do platnosti. Posledné rozšírenie EÚ sa uskutočnilo v roku 2013, kedy sa 28. členským štátom stalo Chorvátsko.

1.2 Európska únia dnes

Dvadsaťosem členských krajín EÚ je dôkazom veľkých kompromisov a spolupráce aká vo svetovom hospodárstve nemá obdoby. Dosiahnutie tohto míľnika predstavuje obrovský úspech integračných procesov v Európe. Avšak čím viac členov tvorí integračné zoskupenie, tým vyššia je pravdepodobnosť, že sa odpovede na spoločné otázky budú od krajiny ku krajine líšiť. Každá minca má dve strany, a tak popri zástancoch spoločnej európskej politiky existujú aj euroskeptici. Práve euroskeptickí politici, resp. politické strany alebo hnutia naberajú vo vybraných štátoch EÚ v posledných rokoch na sile. Rok 2016 sa zapísal do učebníc o EÚ ako rok, kedy Brusel namiesto rokovania o pristúpení, prvýkrát začína rokovať o vystúpení jednej z krajín. Bývalý britský premiér, David Cameron vo februári 2016 dodržal svoj predvolebný sľub a vyhlásil referendum o zotrvaní SK v EÚ na 23. júna 2016. Takmer 52% zúčastnených v referende hlasovalo za vystúpenie SK z EÚ

---

¹³ MAZÁK, Ján – JÁNOŠÍKOVÁ, Martina. *Lisabonská zmluva*. Bratislava: Iura Edition, 2011. s. 18-21. ISBN 978-80-8078-416-4.

a Cameron na ďalší deň rezignoval.¹⁴ Trvalo deväť mesiacov, kým Theresa Mayová, nová britská premiérka, 29. marca 2017 aktivovala článok 50 Lisabonskej zmluvy o vystúpení krajiny z EÚ. Týmto dňom sa stal Brexit realitou. Podľa článku 50 Lisabonskej zmluvy, musí EÚ do dvoch rokov s vystupujúcou krajinou dojednať a uzavrieť dohodu, pokiaľ Európska rada (ER) spolu s vystupujúcim štátom túto lehotu nepredĺžia.¹⁵ V uplynulých dvoch rokoch bol Brexit bezpochyby jednou z najvážnejších tém na pôde EÚ a vytvoril precedens, ktorý ďalšie krajiny môžu nasledovať. V súvislosti s vystúpením z EÚ sa po referende o Brexite začalo hovoriť aj v ďalších európskych krajinách.

Dňa 1. marca 2017 predstavila Európska komisia (EK) Bielu knihu o budúcnosti EÚ s piatimi možnými scenármi, ktorými sa môže EÚ v budúcnosti uberať. Predkladaný dokument sa stal predmetom spoločných rokovaní už 25. marca 2017 v Ríme, na stretnutí vrcholových predstaviteľov dvadsiatich siedmich krajín EÚ pri príležitosti osláv šesťdesiateho výročia podpisu Rímskych zmlúv. Biela kniha o budúcnosti EÚ slúži ako vízia budúcej Európy po slede udalostí minulých rokov, ktoré uzatvára úspešné britské referendum o vystúpení z EÚ. Cieľom EK je dosiahnuť čo najideálnejšie rozhodnutie pre budúcu integráciu pol miliardy ľudí najneskôr do najbližších volieb do EP, ktoré sa uskutočnia v dňoch 23. – 26. mája 2019.¹⁶ Dokument sa nevenuje aktuálnemu daniu EÚ s dôrazom na dôsledky Brexitu, práve naopak, opakovane a veľmi jednoznačne definuje alternatívy pre budúcnosť EÚ ako spoluprácu dvadsiatich siedmich krajín. Päť scenárov Bielej knihy o budúcnosti EÚ vyzerá nasledovne:

- **Pokračovanie v súčasnom smerovaní** znamená dokončenie programu reforiem Junckerovho dokumentu Nový začiatok pre Európu z 15. júla 2014 a Bratislavského vyhlásenia prijatého 16. septembra 2016 v rámci predsedníctva Slovenskej republiky v Rade EÚ. Nový začiatok pre Európu je rámcový dokument obsahujúci politické usmernenia pre reformy v desiatich bližšie špecifikovaných oblastiach¹⁷ v období

---

¹⁴ MARTILL, Benjamin – STAIGER, Uta. *Brexit and Beyond: Rethinking the Futures of Europe*. London: UCL Press, 2018. s. 1. ISBN 978-1-78735-277-3.

¹⁵ *Treaty of Lisbon*. [online]. [cit. 2018-11-30]. Dostupné na: http://publications.europa.eu/resource/cellar/688a7a98-3110-4ffe-a6b3-8972d8445325.0007.01/DOC_19

¹⁶ EUROPEAN COMMISSION. *White paper on the future of Europe*. [online]. s. 3. [cit. 2018-11-30]. Dostupné na https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/white_paper_on_the_future_of_europe_en.pdf

¹⁷ Ide hlavne o posilnenie zamestnanosti, hospodárskeho rastu a investícií, vytvorenie pripojeného jednotného digitálneho trhu, zníženie energetickej závislosti od Ruskej federácie a zvýšenie podielu energie z obnoviteľných zdrojov, zvýšenie podielu priemyselnej výroby na HDP, prehĺbenie hospodárskej a menovej únie, dosiahnutie primeranej a vyváženej dohody o voľnom obchode so Spojenými štátmi americkými, stať sa signatárom Európskeho dohovoru o ľudských právach, reformovanie oblastí migračnej a azylovej politiky, posilnenie spoločnej zahraničnej politiky a demokratickejšej a transparentnejšej Únie.

rokov 2014 – 2019 a neskôr.¹⁸ Bratislavské vyhlásenie v roku 2016 definovalo krátkodobé a dlhodobé ciele EÚ27 do konca predsedníctva Slovenskej republiky v Rade EÚ a po ňom. Pracovný program rozdelený do piatich oblastí ponúka okrem cieľov spoločnej politiky aj konkrétne opatrenia na ich dosiahnutie. Ide hlavne o reformy v oblasti migrácie a vonkajších hraníc, vnútornej bezpečnosti a boja proti terorizmu, vonkajšej bezpečnosti a obrany, jednotného trhu a hospodárskeho a sociálneho rozvoja a mládeže.¹⁹

- **Iba jednotný trh.** Práve tento stupeň integrácie musí EÚ prehlbovať v prípade, že sa dvadsaťsedem členských krajín nebude zhodovať v stále viacerých otázkach spoločnej politiky. Nemá význam venovať sa takým politickým otázkam, pri ktorých nie je možné dosiahnuť konsenzus. To v praxi znamená, že Brusel vráti časť právomocí jednotlivým krajinám a bude sa zaoberať len problémami jednotného trhu. Predseda EK, Jean-Claude Juncker však hneď pri prezentovaní piatich scenárov Bielej knihy apeloval pred EP na fakt, že EÚ v posledných desaťročiach dokázala krajiny integrovať nielen v jednotnom trhu, ale aj ďalších oblastiach spoločnej politiky. Zrušenie týchto politík a transfer právomocí naspäť na vlády jednotlivých členských krajín bude pre EÚ znamenať krok späť.
- **Tí, ktorí chcú, robia viac.** Tretí scenár predpokladá vytvorenie viacrýchlostnej EÚ. Biela kniha predpokladá rozdelenie krajín na „koalíciu ochotných“ a ostatných. V praxi sa začalo používať rozdelenie krajín na krajiny jadra, ktoré chcú naďalej harmonizovať vybrané politické oblasti, a krajiny okraja EÚ, ktoré trvajú na zachovaní suverenity v týchto oblastiach na úrovni štátu. Takýmto rozdelením by sa zjednodušili procedúry prijímania nových návrhov na pôde EÚ, krajiny, ktoré chcú pokračovať v ďalšej integrácii nebudú blokované ostatnými členmi a pod. Na druhej strane to môže priniesť rozdiely v občianskych právach medzi obyvateľmi jednotlivých štátov a zastavenie budovania menovej únie.²⁰
- **Menej ale efektívnejšie.** Štvrtý scenár nadväzuje na už spomínané Junckerove politické usmernenia z roku 2014, ktorými sa riadi práca EK. Ich cieľom je

---

¹⁸ JUNCKER, Jean-Claude. *A new start for Europe: My agenda for Jobs, Growth, Fairness and Democratic Change*. [online]. s. 4-13. [cit. 2018-11-30]. Dostupné na: <https://www.eesc.europa.eu/resources/docs/jean-claude-juncker---political-guidelines.pdf>

¹⁹ Bratislavské vyhlásenie a Bratislavský plán. [online]. s. 3-6. [cit. 2018-11-30]. Dostupné na: <https://www.consilium.europa.eu/media/21243/160916-bratislava-declaration-and-roadmap-sk.pdf>

²⁰ EUROPEAN COMMISSION. *White paper on the future of Europe*. [online]. s. 16-21. [cit. 2018-11-30]. Dostupné na: https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/white_paper_on_the_future_of_europe_en.pdf

prenechávať čo najviac právomocí členským štátom. Orgány EÚ, ktoré majú nadnárodný charakter, musia v budúcnosti riešiť len tie oblasti, v ktorých dokážu prinášať efektívnejšie výsledky ako na úrovni jednotlivých štátov a dodržiavať tak zásadu subsidiarity a proporcionality. Za účelom identifikovania oblastí, ktoré je výhodnejšie vrátiť do právomoci jednotlivých štátov vytvoril predseda Juncker 14. novembra 2017 Osobitnú skupinu pre subsidiaritu, proporcionality a scenár „menej ale efektívnejšie“. Jej úlohou bolo podať predsedovi EK 15. júla 2018 správu so zisteniami.²¹

- **Oveľa viac spoločne.** Posledný scenár prichádza do úvahy v prípade, že členské krajiny nie sú samostatne schopné čeliť súčasným výzvam, a preto sú ochotné prenechať ďalšie právomoci nadnárodným orgánom. To znamená, že na medzinárodnej scéne bude EÚ zastúpená len jedným kreslom, ktoré bude hájiť záujmy dvadsiatich siedmich členských štátov. V takomto prípade by jednou z priorít EÚ bolo posilnenie vzájomnej spolupráce v oblasti obrany a bezpečnosti. Rast euroskepticizmu v EÚ v posledných rokoch sa však podpísal pod odcudzenie scenára federalizujúcej sa Európy. Podľa výsledkov Eurobarometra z mája 2018²² je len 60% Európanov jednoznačne spokojných s členstvom v EÚ.²³

1.3 Aktuálne možnosti rozšírenia Európskej únie

Spoločná colná politika, jednotný trh, eurozóna či schengenský priestor, tieto a mnohé ďalšie úspechy európskej regionálnej integrácie pútajú pozornosť európskych štátov ako v minulosti, tak aj dnes. V Európe stále existujú štáty, ktoré nie sú členmi EÚ. Niektoré z nich však javia o členstvo záujem. Kritéria pre vstup krajiny do EÚ boli prijaté na stretnutí Európskej rady v Kodani v roku 1993. Zjednodušene tieto kritéria možno rozdeliť do troch skupín na politické, ekonomické a právne. Kandidátska krajina musí byť právnym štátom, zaručujúcim demokraciu, rešpektujúc a ochraňujúc všetky menšiny na území štátu. Musí byť fungujúcou trhovou ekonomikou, ktorej subjekty sú schopné vyrovnáť sa s konkurenčnými tlakmi a podmienkami jednotného trhu EÚ a musí byť

---

²¹ EUROPEAN COMMISSION. *Decision of the president of the European Commission on the establishment of a Task Force on Subsidiarity, Proportionality and „Doing less more efficiently“*. [online]. 4 s. [cit. 2018-11-30]. Dostupné na: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/2017-c-7810-president-decision_en_1.pdf

²² EUROPEAN PARLIAMENT. *Eurobarometer survey 89.2 of the European Parliament*. [online]. s. 3-6. [cit. 2018-11-30]. Dostupné na: <http://www.europarl.europa.eu/at-your-service/en/heard/eurobarometer/eurobarometer-2018-democracy-on-the-move>

²³ EUROPEAN COMMISSION. *White paper on the future of Europe*. [online]. s. 22-25. [cit. 2018-11-30]. Dostupné na: https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/white_paper_on_the_future_of_europe_en.pdf

inštitucionálne a administratívne spôsobilá na prevzatie *acquis communautaire*. Na vstup tejto krajiny musí byť pripravená aj samotná EÚ.²⁴ Súčasnými kandidátskymi krajinami sú Albánsko, Severné Macedónsko, Čierna Hora, Srbsko a Turecko. O vstupe krajín západného Balkánu možno hovoriť od roku 1999, kedy sa začína tzv. Stabilizačný a asociačný proces piatich balkánskych krajín.²⁵ Cieľom EÚ je od tohto obdobia zabezpečiť mier, stabilitu a slobodu v balkánskych krajinách, ktoré do prelomu tisícročí sužovala občianska vojna. ER v minulosti viackrát potvrdila zámer pripojiť krajiny západného Balkánu do členskej základne EÚ.²⁶ V súčasnosti už všetky krajiny tohto regiónu podpísali Stabilizačnú a asociačnú dohodu s EÚ.²⁷

Albánsko podalo žiadosť o pristúpenie do EÚ 24. apríla 2009. EK však v roku 2010 vydala stanovisko, podľa ktorého Albánsko nespĺňalo všetky kritériá potrebné na vstup do EÚ. Po úspešných reformách v ďalších rokoch získava Albánsko status kandidátskej krajiny 27. júna 2014. Začiatok prístupových rokovaní je naplánovaný na jún 2019.²⁸ V súčasnosti, v období rokov 2014-2020 čerpá Albánsko takmer 650 miliónov eur z Nástroja predvstupovej pomoci (IPA II) na uskutočňovanie reforiem v rôznych oblastiach.²⁹

Severné Macedónsko bolo prvou balkánskou krajinou, ktorá podpísala Stabilizačnú a asociačnú dohodu už v roku 2001. Žiadosť o pristúpenie podala v roku 2004 a kandidátsky status získala o rok neskôr. Aktívne začína krajina o pristúpení rokovať na odporúčanie EK po roku 2009. Susedné Grécko v minulosti viackrát vetovalo pristúpenie Severného Macedónska do viacerých organizácií vrátane EÚ kvôli názvu krajiny.³⁰ Vyriešenie tohto

---

²⁴ WAMMEN, Nicolai. Enlargement Remains a Driver of Change. In: *20 Years that Changed Europe: The Copenhagen Criteria and the Enlargement of the European Union*. [online]. Copenhagen, 2013. s. 5. [cit. 2018-12-12]. Dostupné na: http://um.dk/da/~media/UM/Danish-site/Documents/Udenrigspolitik/Nyheder-og-publikationer/20%20Years%20that%20Changed%20Europe_UM.pdf

²⁵ V tom čase išlo o Albánsko, Bosnu a Hercegovinu, Chorvátsko, Bývalú juhoslovanskú republiku Macedónsko a Srbsko a Čiernu Horu.

²⁶ Tento cieľ si ER opakovane stanovila v Santa Maria da Feira v roku 2000, v Solúne v 2003 a v Bruseli v 2006.

²⁷ EURACTIV. *Západný Balkán*. [online]. [cit. 2018-12-12]. Dostupné na: <https://euractiv.sk/section/rozsirovanie/linksdossier/zapadny-balkan/>

²⁸ EURÓPSKA RADA. *Albánsko*. [online]. [cit. 2018-12-12]. Dostupné na: <https://www.consilium.europa.eu/sk/policies/enlargement/albania/#>

²⁹ EUROPEAN COMMISSION. *Albania – financial assistance under IPA II*. [online]. [cit. 2018-12-12]. Dostupné na: https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/instruments/funding-by-country/albania_en

³⁰ Macedónsko je totiž aj názov severogréckeho regiónu. Atény sa obávali, že priznaním názvu Macedónska republika by sa spustila lavína územných nárokov Severného Macedónska na grécke územie. Dňa 30. septembra 2018 sa v Macedónsku uskutočnilo referendum o zmene názvu krajiny. Napriek vysokému, vyše 90 percentnému podielu účastníkov za zmenu názvu na Republika Severné Macedónsko, bolo referendum vyhlásené za neplatné kvôli nízkej, menej než 40 percentnej účasti. V januári 2019 prebehli v Grécku aj v Severnom Macedónsku úspešné parlamentné hlasovania o schválení navrhovanej zmeny názvu štátu. Krátko potom Severné Macedónsko oboznámilo svetové spoločenstvo o zmene názvu štátu z Macedónskej republiky na Republiku Severné Macedónsko ku 12. februáru 2019.

sporu bolo pre budúcnosť Severného Macedónska v EÚ kľúčovým.³¹ Na uskutočnenie vnútroštátnych reforiem poskytuje EÚ v súčasnom období 664,2 miliónov eur.³²

Srbsko doručilo žiadosť o vstup do EÚ 22. decembra 2009 a status kandidátskej krajiny získalo 1. marca 2012.³³ Snáď najdôležitejšou úlohou, ktorá okrem iného blokuje vstup krajiny do EÚ je vyriešenie sporov a normalizácia vzťahov s Kosovom, ktoré v roku 2008 vyhlásilo samostatnú Kosovskú republiku. Na realizáciu reforiem v období 2014-2020 je pre Srbsko vyhradených 1,5 miliardy eur z IPA II. Cieľom bilaterálnych rokovaní Srbska s EÚ je vstup krajiny do roku 2025.³⁴

Čierna Hora vznikla v júni 2006 po úspešnom referende o osamostatnení krajiny od Srbska. Zahraničná politika novovzniknutého štátu okamžite jasne definovala svoj proeurópsky smer čoho výsledkom bol podpis Stabilizačnej a asociačnej dohody v roku 2007. Čierna Hora doručila žiadosť o pristúpenie v decembri 2008 a o dva roky neskôr získala status kandidátskej krajiny.³⁵ Po úspešných vnútroštátnych reformách EK v roku 2016 označila Čiernu Horu za najlepšie pripravenú krajinu spomedzi kandidátskych krajín. Finančná pomoc od EÚ na roky 2014-2020 predstavuje 270,5 miliónov eur.³⁶ Cieľom spoločných rokovaní je rovnako ako v prípade Srbska vstup do EÚ do roku 2025.

Poslednou kandidátskou krajinou je v súčasnosti Turecko. Úsilie Turecka o udržanie sa v centre európskej integrácie je možné sledovať už po druhej svetovej vojne.³⁷ V roku 1987 podalo žiadosť o pristúpenie do vtedajších ES a v roku 1999 získalo status kandidátskej krajiny. Uplynulých takmer 20 rokov je však poznačených mnohými problémami v bilaterálnych rokovaniach s EÚ. Turecko v uplynulých desaťročiach nebolo

---

³¹ EURACTIV. *Referendum v Macedónsku o zmene názvu krajiny je neplatné*. [online]. [cit. 2018-12-12]. Dostupné na: <https://euractiv.sk/section/rozsirovanie/news/referendum-v-macedonsku-o-zmene-nazvu-krajiny-je-neplatne/>

³² EUROPEAN COMMISSION. *The former Yugoslav Republic of Macedonia – financial assistance under IPA II*. [online]. [cit. 2018-12-12]. Dostupné na: https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/instruments/funding-by-country/former-yugoslav-republic-of-macedonia_en

³³ VAN BERKUM, Siemen – BOGDANOV, Natalija. *Serbia on the road to EU accession consequences for agricultural policy and the agri-food chain*. Wallingford: CABI, 2012. s. 13. ISBN 978-1-78064-145-4.

³⁴ EUROPEAN COMMISSION. *Serbia – financial assistance under IPA II*. [online]. [cit. 2018-12-12]. Dostupné na: https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/instruments/funding-by-country/serbia_en

³⁵ JELEVA, Rumiana. *The Impact of the Crisis on the EU Perspective of the Western Balkans*. [online]. Brussels: Drukkerij Jo Vandenbulcke, 2012, s. 23. [cit. 2018-12-12]. Dostupné na: <https://www.martenscentre.eu/sites/default/files/publication-files/the-impact-of-the-crisis-western-balkans-web.pdf>

³⁶ EUROPEAN COMMISSION. *Montenegro – financial assistance under IPA II*. [online]. [cit. 2018-12-12]. Dostupné na: https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/instruments/funding-by-country/montenegro_en

³⁷ Turecko je od roku 1949 členom Rady Európy.

schopné otvoriť všetky kapitoly prístupových rokovaní, nehovoriac o ich uzavretí.³⁸ Bilaterálne rokovania o pristúpení, ktoré sa formálne začali v roku 2005, stagnujú či už kvôli tureckej vnútroštátnej alebo zahraničnej politike voči vybraným regiónom.³⁹ Nad členstvom Turecka v EÚ tak visí naďalej veľký otáznik.

Okrem kandidátskych krajín EÚ definuje aj skupinu potenciálnych kandidátskych krajín. V súčasnosti do tejto skupiny patrí Bosna a Hercegovina a Kosovo. Aj napriek tomu, že cieľom zahraničnej politiky Bosny a Hercegoviny po osamostatnení v roku 1995 bola integrácia medzi krajiny západnej Európy, jednotlivé integračné míľniky sú dosahované len veľmi ťažko a integrácia Bosny a Hercegoviny do EÚ napreduje v porovnaní s ostatnými krajinami západného Balkánu veľmi pomaly. K podpisu Stabilizačnej a asociačnej dohody došlo v roku 2015. O rok neskôr Bosna formálne podala žiadosť o členstvo v EÚ. Do roku 2018 však EK nevyjadrila podporu pre udelenie kandidátskeho statusu. Podľa vyjadrení predsedu EK, Jean-Claude Junckera v roku 2018, Bosna potrebuje hlbšie zjednotenie 3,5 milióna obyvateľov v otázkach zahraničnej politiky.⁴⁰ Stabilizačná a asociačná dohoda s Kosovom bola podpísaná vo februári 2016. Aj napriek účasti EÚ na spoločných rokovaníach Belehradu a Prištiny v uplynulom desaťročí, v roku 2018 stále neuznáva Kosovo až päť členských krajín EÚ. Konkrétne ide o Cyprus, Grécko, Rumunsko, Slovensko a Španielsko.⁴¹ Na vnútroštátne reformy EÚ pre Kosovo vyčlenila v období 2014-2020 645,5 miliónov eur.⁴²

1.4 Inštitucionálna štruktúra Európskej únie

Každá medzinárodná organizácia na výkon svojich funkcií potrebuje inštitúcie alebo orgány. V päťdesiatych rokoch minulého storočia, v čase vzniku troch ES, malo každé zo spoločenstiev vlastný inštitucionálny rámec. Štruktúra ESUO pozostávala z Vysokého úradu (predchodcu Európskej komisie), Osobitnej rady ministrov (predchodcu Rady Európskej únie), Súdneho dvora (predchodcu Súdneho dvora Európskej únie) a Zhromaždenia (predchodcu Európskeho parlamentu).

---

³⁸ Z 35 kapitol bolo dodnes otvorených len 16. Jedinou uzavretou kapitolou je Veda a výskum.

³⁹ EUROPEAN COMMISSION. *Turkey*. [online]. [cit. 2018-12-12]. Dostupné na: https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/countries/detailed-country-information/turkey_en

⁴⁰ REUTERS. *Juncker tells squabbling Bosnians: unite if you want to join EU*. [online]. [cit. 2018-12-12]. Dostupné na: <https://www.reuters.com/article/us-cu-balkans-bosnia/juncker-tells-squabbling-bosnians-unite-if-you-want-to-join-eu-idUSKCN1GC21V>

⁴¹ EURACTIV. *Západný Balkán*. [online]. [cit. 2018-12-12]. Dostupné na: <https://euractiv.sk/section/rozsirovanie/linksdossier/zapadny-balkan/>

⁴² EUROPEAN COMMISSION. *Kosovo – financial assistance under IPA II*. [online]. [cit. 2018-12-12]. Dostupné na: https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/instruments/funding-by-country/kosovo_en

Orgánmi neskôr vzniknutých EHS a EURATOM boli Komisia, Rada, Súdny dvor a Parlament, pričom platilo, že Súdny dvor a Parlament boli spoločné orgány všetkých spoločenstiev a Radu a Komisiu malo každé spoločenstvo vlastnú. V roku 1965 bola podpísaná Zmluva o zlúčení Rady a Komisie a v roku 1967 tzv. Zmluva o zlúčení, čím sa zlúčili dovtedy jednotlivé spoločenstvá do jednej organizácie pod názvom Európske spoločenstvá. V uplynulých desaťročiach sa vyvinulo mnoho nových, pre chod a neustále rozvíjanie EÚ, potrebných inštitúcií.⁴³ V súčasnej EÚ rozlišujeme sedem základných inštitúcií:

- Európsky parlament
- Európska rada
- Rada Európskej únie
- Európska komisia
- Súdny dvor Európskej únie
- Európska centrálna banka
- Európsky dvor audítorov.

Okrem vyššie uvedených základných orgánov sú to aj poradné orgány (Európsky hospodársky a sociálny výbor, Výbor regiónov), Európska investičná banka a mnohé ďalšie orgány, ktorým sa v tejto práci hlbšie nevenujeme.

1.4.1 Európsky parlament

Zhromaždenie, ako jeden z hlavných orgánov ESÚO možno považovať za predchodcu dnešného EP. V päťdesiatych rokoch, do obdobia vzniku dvoch ďalších spoločenstiev ho tvorilo 78 nepriamo volených zástupcov z krajín vnútornej šestky. Od roku 1957 slúžil tento orgán všetkým trom spoločenstvám spoločne a počet poslancov sa zvýšil na 142. V súčasnosti je EP jediná priamo volená inštitúcia EÚ.⁴⁴ Má tri sídla, ktorými sú Štrasburg, Brusel a Luxemburg. Počet poslancov zastupujúcich viac než pol miliardy občanov sa každým rozšírením EÚ zväčšoval. V súčasnosti je ich počet 751⁴⁵ a sú rozdelení do 8 frakcií a na nezarađených poslancov. Frakcie musia byť tvorené minimálne 25 poslancami, ktorí zastupujú minimálne 1/5 členských krajín. Každý poslanec je volený na obdobie piatich rokov.⁴⁶ Vývoj počtu poslancov EP vo vybraných rokoch zaznamenáva Tabuľka č.1 na ďalšej strane.

---

⁴³ BÉREŠOVÁ, Gabriela. *Európska únia a jej orgány*. Bratislava: Polygrafické stredisko UK, 2013, s. 17. ISBN 978-80-223-3380-1.

⁴⁴ Voľby do EP sa pre rôzne preferencie členských štátov nekonajú výhradne v rovnaký deň. Za týmto účelom je na voľby vyčlenené vždy štvordňové obdobie trvajúce od štvrtka do nedele. Konkrétny deň konania volieb je v rézii samotného členského štátu. V prípade Slovenska sa nasledujúce voľby do EP uskutočnia v sobotu 25. mája 2019. V Belgicku, Grécku, Luxembursku a na Cypre je účasť vo voľbách povinná.

⁴⁵ Počet poslancov na 750 plus Predseda EP ohraničila Lisabonská zmluva.

⁴⁶ Slovenská republika je v súčasnosti zastúpená v EP 13 poslancami.

Tabuľka č. 1: Vývoj počtu poslancov Európskeho parlamentu po roku 1973

Obdobie	1973	1979	1981	1986	1995	2004	2007	2013	2014
Počet poslancov	198	410	434	518	626	732	785	766	751

Zdroj: Vlastné spracovanie autora podľa KITTOVÁ, Zuzana a kol. *Alternatívy vývoja Európskej integrácie. Časť 1.* Bratislava: Vydavateľstvo EKONÓM, 2014, s. 174-175. ISBN 978-80-225-3892-3.

Parlament zasadá spravidla dvanásťkrát ročne a pri schvaľovaní rozpočtu, no v naliehavých prípadoch sa môže zísť aj na mimoriadnej schôdzi. Na jeho čele stojí predseda volený všetkými poslancami na obdobie 2,5 roka, teda na polovičné obdobie mandátu EP. Predseda EP môže byť navrhnutý jednou z frakcií alebo aspoň 40 poslancami. Jeho hlavnými úlohami je vedenie zasadnutí EP, schvaľovanie rozpočtu, zahájenie hlasovania, oznamovanie výsledkov hlasovania, podpisovanie legislatívnych aktov spolu s predsedom Rady, reprezentácia EP navonok.⁴⁷ Súčasným predsedom EP je Talian Antonio Tajani.

Vo všeobecnosti rozlišujeme tri základné funkcie EP: kontrolnú, legislatívnu a rozpočtovú. Kontrolná funkcia spočíva v kontrole Európskej komisie a Rady EÚ a prerokovávaní programových dokumentov a výročných správ. Legislatívnu funkciu má EP spolu s Radou Európskej únie (Rada EÚ). EP ako prvý posudzuje návrh legislatívneho aktu, ktorý po jeho schválení musí schváliť aj Rada EÚ. EP nenavrhne nové legislatívne akty, no môže EK dať podnet na ich vytvorenie. Rozpočtová funkcia prináleží EP od sedemdesiatych rokov minulého storočia. Rozpočet EÚ schvaľuje EP spolu s Radou EÚ a platným sa stáva odo dňa podpisu predsedom EP.⁴⁸ Úradnými jazykmi EP je všetkých 23 úradných jazykov, ktoré sa používajú v členských štátoch. V EP legislatívne akty na schválenie pripravujú tzv. výbory. Základných výborov je aktuálne spolu 22 a každý z nich zodpovedá za návrhy v určitej politickej oblasti. Ak je návrh pripravený, prekladá sa na plenárnom zasadnutí na schválenie. Okrem základných výborov rozlišujeme aj Osobitné výbory, Vyšetrovacie výbory, Zmierovacie výbory a Spoločné parlamentné výbory EP. Všetky z nich sú zvolávané ad hoc. Každý výbor si volí svojho predsedu a podpredsedov. Predsedovia všetkých výborov spolu tvoria Konferenciu predsedov výborov, prostredníctvom ktorej koordinujú svoju prácu.⁴⁹

⁴⁷ HRIVÍK, Pavol. *Európska integrácia a základy fungovania Európskej únie*. Trenčín: Trenčianska univerzita AD, Trenčín, 2016, s. 231-238. ISBN 978-80-8075-620-8.

⁴⁸ LIPKOVÁ, Ľudmila a kol. *Európska únia*. Bratislava: Sprint dva, 2011. s. 52-53. ISBN 978-80-89393-33-6.

⁴⁹ BÉREŠOVÁ, Gabriela. *Európska únia a jej orgány*. Bratislava: Polygrafické stredisko UK, 2013, s. 55-58. ISBN 978-80-223-3380-1.

1.4.2 Európska rada

Ďalšou z inštitúcií EÚ je ER. Za jej predchodcu môžeme považovať tzv. samity, ktoré sa od polovice sedemdesiatych rokov konali na medzivládnej úrovni. Funkcie ER posilnila predovšetkým Lisabonská zmluva. Tá v článku 9 stanovuje jej kompletne zloženie a právomoci, voľbu a funkcie predsedu a pod. Sídлом ER je Brusel. Členmi ER sú hlavy štátov alebo predsedovia vlád členských štátov spolu s predsedom ER a predsedom Európskej komisie. Zasadnutia ER sa zúčastňuje aj vysoký predstaviteľ Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku. ER zasadá spravidla štyrikrát za rok na spravidla dva dni, no v prípade potreby predseda môže zvoliť mimoriadne zasadnutie. Ak je potrebné zvoliť mimoriadne zasadnutie, častokrát sa koná aj vo večerných či nočných hodinách kvôli nemožnosti zlúčenia pracovného programu jednotlivých zástupcov členských štátov. Výsledkom zasadnutí sú rozhodnutia prijaté konsenzom. Hlavnými úlohami ER je určovanie priorít a smerovania EÚ, čím všeobecne určujú jej budúcnosť, a rokovanie o žiadostiach tretích krajín o vstup do EÚ. Na každom zasadnutí ER sa prijímajú závery, ktoré obsahujú konkrétne opatrenia, ktorým sa majú venovať ostatné orgány EÚ. Na neformálnych stretnutiach európski lídri prijímajú vyhlásenia a deklarácie. Predseda ER je od prijatia Lisabonskej zmluvy volený rovnako ako predseda EP na obdobie 2,5 roka s možnosťou opakovaného zvolenia.⁵⁰ Je hlavným iniciátorom práce ER, moderuje hlasovania a snaží sa o dosiahnutie konsenzu, v rovnakom čase nesmie vykonávať žiadnu vnútroštátnu funkciu, zastupuje EÚ navonok v oblastiach SZBP a pod. Súčasným predsedom ER je Poliak Donald Tusk, ktorý v roku 2014 vo funkcii vystriedal historicky prvého stáleho predsedu ER Belgičana Hermana von Rompuya. V roku 2017 bol opätovne zvolený za predsedu na ďalšie funkčné obdobie. ER je najvyšší orgán EÚ, ktorý priamo určuje budúcnosť jej smerovania podnetmi, ktoré dáva ostatným orgánom EÚ, rokuje s kandidátskymi krajinami o pristúpení, ratifikuje dokumenty, správy a akčné plány, pomáha riešiť spory vzniknuté medzi členskými štátmi, EP informuje o dianí na každom zasadnutí a mnoho ďalšieho. Na prijatie rozhodnutí je vo väčšine prípadov potrebný konsenzus. V niektorých, konkrétne stanovených prípadoch však ER rozhoduje kvalifikovanou väčšinou alebo jednomyseľne. To závisí od prejednávanej veci. Predseda ER a predseda EK sa hlasovania nezúčastňujú. ER raz ročne informuje o stave a pokroku Európskej únie EP.⁵¹

---

⁵⁰ *Treaty of Lisbon*. [online]. [cit. 2018-10-08]. Dostupné na: http://publications.europa.eu/resource/cellar/688a7a98-3110-4ffe-a6b3-8972d8445325.0007.01/DOC_19

⁵¹ LIPKOVÁ, Ľudmila a kol. *Európska únia*. Bratislava: Sprint dva, 2011. s. 53-54. ISBN 978-80-89393-33-6.

1.4.3 Rada Európskej únie

Ďalšou z inštitúcií EÚ je Rada EÚ, častokrát označovaná skráteno ako Rada. Ide o sukcesora pôvodnej Osobitnej rady ministrov ESUO. Rada EÚ má rozhodovaciu funkciu pri legislatívnych návrhoch, ktoré predkladá EK. Jej sídlom je Brusel. V Rade EÚ rozlišujeme vertikálnu a horizontálnu štruktúru. Vo vertikálnej štruktúre rozlišujeme tri úrovne Rady:

- A. **Pracovná skupina** je najnižší prípravný orgán Rady EÚ. Aktuálne vykonáva svoju prácu viac než 150 pracovných skupín viacerých podôb. Prvou kategóriou sú skupiny zriadené zmluvou alebo aktom Rady EÚ. V tomto prípade ide väčšinou o stály orgán s vymenovaným predsedom. Ďalším druhom je pracovná skupina zriadená Výborom stálych zástupcov, ktorá sa venuje veľmi konkrétnej oblasti a jej predseda je občan štátu, ktorý práve predsedá Rade EÚ. Poslednou možnosťou je skupina vytvorená ad hoc, pre dosiahnutie určitého cieľa. Jeho dosiahnutím následne pracovná skupina zanikne. Členmi pracovných skupín sú zvyčajne vysoko postavení odborníci z ministerstiev jednotlivých členských krajín, čím sa zabezpečuje odborná pripravenosť legislatívnych návrhov pre vyššie orgány v rámci Rady EÚ.⁵²
- B. **Výbory stálych zástupcov (Coreper)** slúžia ako prostredná úroveň vo vnútornej štruktúre Rady EÚ. Vzhľadom na to, že stretnutia ministrov jednotlivých rezortov, ako najvyššieho orgánu Rady EÚ, sa konajú v priemere len štyrikrát ročne, členské štáty vytvorili v Bruseli stále zastupiteľské úrady za účelom promptnejšej spolupráce jednotlivých štátov a EÚ. Coreper vznikol už v roku 1958 a v priebehu uplynulých desaťročí sám postupne sformuloval svoju hlavnú úlohu, ktorou je riešenie a filtrovanie politických problémov takým spôsobom, aby len tie najvážnejšie z nich boli postúpené do Rady EÚ na rokovanie. Coreper zasadá každý týždeň na dvoch rôznych úrovniach. Coreper I sa skladá zo zástupcov stálych zastupiteľských úradov a Coreper II z vedúcich zastupiteľských úradov, spravidla veľvyslancov. V praxi môžeme povedať, že Coreper je verejne málo spomínaný orgán, ktorý v skutočnosti pripravuje agendu pre rokovania na ministerskej úrovni Rady EÚ. Hlasovanie na úrovni Coreper prebieha formou konsenzu, teda tichým súhlasom, ktorý sa v priebehu desaťročí ukázal ako najvhodnejší pre túto úroveň. Veľvyslanec alebo jeho zástupca poverený rokovaním na úrovni Coreper je vopred informovaný

---

⁵² ZBÍRAL, Robert. *Teorie a praxe vyjednávání v Radě Evropské unie*. Brno: Mezinárodní politologický ústav, 2008. s. 40-42. ISBN 978-80-210-4806-5.

inštrukciami zo svojej krajiny pôvodu o želaných dosiahnutých výsledkoch. Tie sa nie vždy podarí dosiahnuť, no každý zástupca si je v prvom rade vedomí, že zastupuje záujmy svojho štátu. Všeobecne môžeme povedať, že mnohé návrhy ktoré Coreper predloží na schválenie Rade EÚ sú už len formálnou záležitosťou.⁵³

C. **Ministerská úroveň Rady EÚ** je najvyšším a jediným orgánom Rady EÚ, ktorý prijíma legislatívne návrhy. Niekoľko rokov po jeho vzniku sa na ministerskej úrovni stretávali len ministri zahraničných vecí členských krajín. Zmena v zasadaní prišla v roku 1960, odkedy Rada EÚ zasadá aj v iných, dnes už desiatich rôznych formáciách. Prijímať legislatívu môže každá z nich.⁵⁴ Horizontálne delíme Radu EÚ podľa jej ministerského zloženia nasledovne:

- a) Rada pre všeobecné záležitosti je prvým zložením Rady EÚ, ktoré bolo vytvorené Lisabonskou zmluvou z pôvodnej Rady pre všeobecné záležitosti a vonkajšie vzťahy. Schádza sa na úrovni ministrov zahraničných vecí a európskych záležitostí členských krajín EÚ a jej hlavnými úlohami je príprava zasadnutí Európskej rady a rokovanie o otázkach, ktoré sa priamo týkajú viacerých politických oblastí súčasne.
- b) Rada pre zahraničné veci takisto podľa Lisabonskej zmluvy vznikla z vyššie uvedenej Rady. Jej schôdzu sa zúčastňujú taktiež ministri zahraničných vecí, no ak si to rokovanie vyžaduje, schôdze sa môžu zúčastniť aj ministri obchodu, obrany alebo ministri pre rozvoj. Hlavnou oblasťou rokovaní je SZBP, rozvojová spolupráca a humanitárna pomoc.
- c) Rada pre hospodárske a finančné záležitosti sa skladá z ministrov hospodárstva a financií všetkých členských krajín, ktorí spoločne zodpovedajú za hospodársku a daňovú politiku EÚ, pohyb kapitálu a finančné vzťahy s tretími krajinami. Ministri z krajín eurozóny sa spravidla stretávajú na zasadnutiach o deň skôr a hlasujú o návrhoch, ktoré sa týkajú eura.⁵⁵
- d) Rada pre poľnohospodárstvo a rybolov sa stretáva predovšetkým v zložení ministrov poľnohospodárstva členských krajín.⁵⁶ Úlohou Rady je prijímať legislatívu potrebnú pre pomoc farmárov, produkciu potravín, riadenie rybolovu

---

⁵³ HODSON, Dermot – PETERSON, John. *The Institutions of the European Union*. Oxford: Oxford University Press, 2017. s. 344-345. ISBN 978-0-19-873741-4.

⁵⁴ Zaujímavosťou je, že každá formácia môže prijať aj akt z inej oblasti, ktorú má na starosti iná formácia. Preto sa pri schválení akte neuvádza zloženie Rady EÚ, ktorá ho prijala.

⁵⁵ MIŠÍK, Matúš. *Rozhodovací mechanizmus v Európskej únii po východnom rozšírení*. Bratislava: Polygrafické stredisko UK, 2016. s. 27. ISBN 978-80-223-4170-7.

⁵⁶ Niektoré štáty na zasadnutie Rady EÚ v tomto zložení vysielajú aj ministra zastupujúceho rezort rybolovu.

a rozvoj vidieka s ohľadom na spoločnú poľnohospodársku politiku a lesné hospodárstvo členských krajín.

- e) Rada pre spravodlivosť a vnútorné veci sa skladá z ministrov spravodlivosti a ministrov vnútra, ktorí sa zaoberajú predovšetkým ochranou hraníc, azylovou a migračnou politikou, justičnou a policajnou spoluprácou. V prípade rokovaní o schengenskom priestore sa zasadnutí zúčastňujú aj krajiny EZVO.
- f) Rada pre zamestnanosť, sociálnu politiku, zdravie a spotrebiteľské záležitosti zasadá v zložení ministrov, ktorí sú zodpovední za menované rezorty v členských krajinách. Hlavnými oblasťami rokovaní je zlepšovanie životnej úrovne, zvyšovanie zamestnanosti a ochrany spotrebiteľov. Sociálnou politikou sa Rada zaoberá len okrajovo, nakoľko táto oblasť spadá hlavne do kompetencie členských štátov.
- g) Rada pre konkurencieschopnosť sa schádza v rôznych ministerských zloženiach podľa aktuálne prejednávaného programu. Hlavnými oblasťami rokovaní je vnútorný trh, priemysel, výskum a inovácie a kozmický priestor. Cieľom Rady je vytvárať medzivládnu spoluprácu v daných oblastiach.
- h) Rada pre dopravu, telekomunikácie a energetiku zlučuje ministrov troch menovaných rezortov s cieľom zvyšovať energetickú efektívnosť a bezpečnosť, kybernetickú bezpečnosť, podporovať inovácie v telekomunikačnej oblasti a vytvárať udržateľné, efektívne a bezpečné dopravné systémy s nízkou spotrebou energie.
- i) Rada pre životné prostredie sa skladá z ministrov životného prostredia. Hlavnými oblasťami zasadnutí je ochrana životného prostredia a zdravia ľudí, efektívne využívanie zdrojov, klimatické zmeny a ďalšie regionálne a globálne environmentálne problémy.⁵⁷
- j) Rada pre vzdelávanie, mládež, kultúru a šport je posledným zložením Rady, ktoré pozostáva predovšetkým z ministrov školstva a kultúry v závislosti od prerokúvaných otázok. Dosiahnuté výsledky rokovaní majú vplyv hlavne na rozvoj medzinárodnej spolupráce v daných oblastiach, nakoľko tieto oblasti sú v právomoci jednotlivých štátov.⁵⁸

---

⁵⁷ RADA EÚ. *Zloženie Rady*. [online]. [cit. 2018-10-08]. Dostupné na: <https://www.consilium.europa.eu/sk/council-eu/configurations/>

⁵⁸ LIPKOVÁ, Ľudmila a kol. *Európska únia*. Bratislava: Sprint dva, 2011. s. 55-56. ISBN 978-80-89393-33-6.

Predsedsníctvo v Rade EÚ, resp. v jej predchodcovi funguje od jej samotného vzniku. Ide o šesťmesačné obdobie, v ktorom sa členské štáty EÚ striedajú na základe tzv. rotačného princípu. Každý kalendárny rok vykonávajú predsedníctvo dva štáty. Prvý z nich od 1. januára do 30. júna a druhý od 1. júla do konca roka. V minulosti, tesne po vzniku ESÚO bolo predsedníctvo šiestich členov dané abecedným poradím. Po roku 2009 sa však zaviedol systém tzv. predsedníckeho tria. Jeho hlavnou úlohou je v priebehu 18 mesiacov zlúčiť predsedníctva troch rôznorodých štátov. Spravidla musí ísť o jeden veľký a jeden malý členský štát, ktorých geografická poloha by sa mala líšiť, pričom jeden z nich by mal byť tzv. nováčik.⁵⁹ Hlavným cieľom týchto kritérií je transfer skúseností a podpora nových štátov na pôde Rady EÚ. Štáty prijímajú predsednícke programy ako spoločné, na 18 mesiacov, tak aj individuálne, na 6 mesiacov. Ich úlohou je zabezpečiť plynulý priebeh rokovaní v rámci Rady, predsedat' všetkým zasadnutiam Rady⁶⁰, ovplyvňovať chod a priority celej EÚ. Úspešnosť predsedníctva sa meria podľa počtu uzavretých prerokovaných otázok počas predsedníctva.⁶¹ Väčšina rozhodnutí prijímaných v rámci Rady EÚ v minulosti bola prijímaná jednohlasne. V súčasnosti je však najväčšia časť z nich prijímaná kvalifikovanou väčšinou, ktorú vymedzuje Lisabonská zmluva ako 55% členských štátov, čo znamená najmenej 15 štátov, ktoré zlučujú aspoň 65% obyvateľov EÚ. Kritérium obyvateľstva sa berie do úvahy v prípade, že sa proti návrhu vyslovia najmenej štyri členské štáty.⁶² Tým pádom návrh môže byť prijatý aj 55% štátov, v ktorých nemusí žiť ani 15% obyvateľov EÚ. Rozhodovanie jednoduchou väčšinou sa v súčasnosti využíva v administratívnych otázkach a zriedka pri rozhodovaní o Spoločnej obchodnej politike. Jednohlasne sa rozhoduje o otázkach SZBP a pri rozširovaní EÚ o nových členov.⁶³

1.4.4 Európska komisia

Ďalším z orgánov EÚ je EK, ktorá vznikla na základe Maastrichtskej zmluvy z pôvodnej Komisie Európskych spoločenstiev. Členmi EK je 28 komisárov zo všetkých členských krajín EÚ. Ich funkčné obdobie trvá päť rokov a jeden z nich zastáva funkciu predsedu. Predseda je spravidla navrhnutý na pôde EP tou frakciou, ktorá získala vo voľbách

---

⁵⁹ Za nováčika sa v ponímaní predsedníctva v Rade EÚ považuje štát, ktorý sa stal členom EÚ v roku 2004 alebo neskôr.

⁶⁰ Okrem Rady pre zahraničné veci.

⁶¹ MIŠÍK, Matúš. *Rozhodovací mechanizmus v Európskej únii po východnom rozšírení*. Bratislava: Polygrafické stredisko UK, 2016. s. 31 – 33. ISBN 978-80-223-4170-7.

⁶² *Treaty of Lisbon*. [online]. [cit. 2018-10-08]. Dostupné na: http://publications.europa.eu/resource/cellar/688a7a98-3110-4ffe-a6b3-8972d8445325.0007.01/DOC_19

⁶³ MIŠÍK, Matúš. *Rozhodovací mechanizmus v Európskej únii po východnom rozšírení*. Bratislava: Polygrafické stredisko UK, 2016. s. 34-35. ISBN 978-80-223-4170-7.

najviac hlasov. Súčasným predsedom EK je Luxemburčan Jean-Claude Juncker. Všetci komisári zodpovedajú za určitú politickú oblasť a sú schválení ER. Ich úlohou nie je reprezentovať záujmy jednotlivých krajín, ale EÚ ako nadnárodnej organizácie. EK má na pôde EÚ viacero dôležitých úloh. Prvou z nich je legislatívna iniciatíva v rámci EÚ. EK je jediný orgán, ktorý je zodpovedný za vypracovanie legislatívnych návrhov, ktoré predkladá na schválenie EP a Rade EÚ.⁶⁴ Pred samotným predložením návrhu EK skúma, či nie je možné zabezpečiť efektívnejšie riešenie danej problematiky na vnútroštátnej úrovni členských krajín. Jej legislatívnu iniciatívu môže podnecovať aj EP spolu s Radou EÚ. Druhou funkciou je dohľad nad dodržiavaním práva EÚ, t. j. nad zmluvami a všetkou, už existujúcou, legislatívou v rámci EÚ. V prípade, že dôjde k porušeniu práva EÚ, EK môže po prešetrení danej veci udeliť finančné pokuty. Vzniknuté spory ďalej rieši Súdny dvor Európskej únie, ktorého rozsudky sú pre všetky členské krajiny a orgány EÚ právne záväzné. EK zastupuje EÚ vo vonkajších vzťahoch a v mnohých oblastiach v jej mene rokuje o medzinárodných dohodách. Nakoľko EÚ zlučuje mnoho oblastí politik všetkých 28 členských krajín, EK slúži ako mediátor a sprostredkovateľ pri vzniknutých nezhodách medzi členmi, ktoré si vyžadujú pomoc nadnárodného orgánu. Vytvára tak prostredie na jednoduchšie prijímanie novej legislatívy na pôde EÚ.⁶⁵ Ďalšou dôležitou úlohou je vypracovanie návrhu rozpočtu EÚ. Po tom, čo každý z orgánov EÚ odovzdá EK návrh rozpočtu na ďalší kalendárny, resp. rozpočtový rok, prichádza na rad EK a do 1. septembra odovzdáva jeho finálny návrh EP a Rade EÚ. Raz ročne EK informuje o svojej činnosti EP vo výročnej správe a kedykoľvek v prípade potreby ju môže EP požiadať o vystúpenie s vyhlásením, po ktorom nasleduje rozprava na pôde EP. Týmito opatreniami sa zabezpečuje informovanosť EP o rozhodnutiach EK, ktoré ovplyvňujú smerovanie EÚ.⁶⁶ Predseda EK

---

⁶⁴ Za prípravu návrhu novej legislatívy EÚ je zodpovedná EK. Návrh predkladá do EP, ktorý prijíma svoju pozíciu v prvom čítaní a môže alebo nemusí navrhnuť zmeny. Následne Rada EÚ môže schváliť legislatívny návrh EK s prípadnými navrhnutými zmenami EP. V prípade, že Rada EÚ nesúhlasí s návrhom, môže k nemu prijať vlastné stanovisko a vrátiť ho naspäť do EP. Takéto stanovisko však musí Rada EÚ primerane odôvodniť. Ak s týmto stanoviskom EP súhlasí, akt je prijatý. Naopak nesúhlas EP znamená zamietnutie návrhu. Poslednou možnosťou je opätovné doplnenie zmien do návrhu a jeho následne odovzdanie EK a Rade EÚ. V takomto prípade do legislatívneho procesu opäť vstupuje aj EK, ktorej úlohou je potvrdiť, že aktuálna podoba návrhu je stále v súlade s prvotným zámerom. Ak je táto podmienka splnená, návrh môže schváliť Rada EÚ a tým sa akt stáva prijatým. V prípade, že Rada EÚ nesúhlasí s dodatočnými zmenami EP, zvoláva sa tzv. Zmierovací výbor. Ten sa skladá z rovnakého počtu poslancov EP a zástupcov Rady EÚ. Cieľom jeho vzniku je uzmiernenie oboch strán pre dosiahnutie prijatia novej legislatívy. Ak sa spomínanému dočasnému orgánu nepodarí dosiahnuť svoj cieľ, akt je neprijatý. Naopak pri súhlase oboch strán Zmierovacieho výboru nasleduje záverečné čítanie v EP a v Rade EÚ. Podľa záverečného rozhodnutia oboch orgánov môže byť akt prijatý alebo neprijatý.

⁶⁵ NUGENT, Neill – RHINARD, Mark. *The European Commission*. London: Palgrave, 2015, s. 15 – 18. ISBN 978-0-230-22058-4.

⁶⁶ BRHLÍKOVÁ, Radoslava. *Európska únia po Lisabone*. Nitra: Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre, 2012, s. 109-131. ISBN 978-80-558-0172-8.

stanovuje na každé päťročné funkčné obdobie priority EK, ktoré vychádzajú zo strategického programu Rady EÚ a diskusií s politickými skupinami EP. V aktuálnom funkčnom období má EK desať priorít.⁶⁷

1.4.5 Európska centrálna banka

Je nespochybniteľné, že vôľa pre vytvorenie hospodárskej a menovej únie v rámci EÚ existovala už koncom šesťdesiatych rokov. Pre sled udalostí v nasledujúcich desaťročiach sa však tento plán dočkal realizácie až koncom osemdesiatych rokov minulého storočia. Na stretnutí hláv štátov v rámci ER v júni 1989 sa členské štáty dohodli, že ďalším cieľom európskej integrácie bude práve vytvorenie hospodárskej a menovej únie. K jej vytvoreniu malo dôjsť v troch fázach. V prvej fáze bol liberalizovaný pohyb kapitálu na dokončenie jednotného trhu a používanie tzv. európskej menovej jednotky, ktorá bola predchodcom eura. V druhej etape došlo k založeniu Európskeho menového inštitútu a prehlbeniu hospodárskej konvergenzie, a v poslednej, tretej etape k zavedeniu eura najprv v bezhotovostnom, neskôr v hotovostnom platobnom styku, stanoveniu výmenných kurzov a vzniku Európskej centrálnej banky (ECB) ako sukcesora Európskeho menového inštitútu.⁶⁸ Je potrebné poznamenať, že tretia fáza budovania hospodárskej a menovej únie nie je stále dokončená. Za dokončenú ju možno považovať až v momente, keď budú všetky krajiny EÚ zároveň aj členmi eurozóny, čo zjednodušene znamená, že budú používať euro ako domácu menu. ECB vznikla 1. januára 1999 a sídli vo Frankfurte nad Mohanom v Nemecku. Na jej čele stojí prezident, ktorý je menovaný ER na obdobie 8 rokov. Súčasným prezidentom ECB je Talian Mario Draghi. Organizačná štruktúra ECB pozostáva z Rady guvernérov, Výkonnej rady a Generálnej rady. Rada guvernérov sa skladá zo šiestich členov Výkonnej rady a guvernérov národných centrálnych bánk členských krajín eurozóny. Jej hlavnou úlohou je určovanie menovej politiky eurozóny a dozor nad plnením pokynov ECB. Výkonná rada sa skladá z prezidenta ECB, viceprezidenta ECB a štyroch ďalších guvernérov. Všetci z nich sú volení prezidentmi alebo predsedami vlád členských krajín eurozóny na obdobie ôsmich rokov. Ide o výkonný orgán, ktorý vykonáva nariadenia Rady guvernérov delegovaním úloh na jednotlivé centrálné banky v rámci eurozóny. Posledným orgánom ECB je Generálna rada. Tá sa skladá z prezidenta a viceprezidenta ECB a guvernérov centrálnych bánk všetkých členských krajín EÚ. Jej úlohou je príprava

---

⁶⁷ Priority EK sú dostupné na https://ec.europa.eu/commission/priorities_en.

⁶⁸ COMMITTEE FOR THE STUDY OF ECONOMIC AND MONETARY UNION. *Report on economic and monetary union in the European Community*. [online]. [cit. 2018-10-22]. Dostupné na: http://aei.pitt.edu/1007/1/monetary_delors.pdf

týždenných finančných výkazov a výročných správ ECB, monitorovanie fungovania mechanizmu výmenných kurzov a príprava rozšírenia eurozóny. ECB je inštitucionálne nezávislý orgán, ktorý neprijíma pokyny od orgánov EÚ ani od vlád alebo centrálnych bánk jednotlivých štátov eurozóny.⁶⁹

1.4.6 Súdny dvor Európskej únie

V čase založenia ESUO si aktuálna situácia v povojnovej Európe vyžadovala aj vznik súdneho orgánu, ktorý by plnil svoje úlohy v rámci šiestich krajín zakladajúcich nový model európskej integrácie. Týmto orgánom sa v roku 1951 stal Súdny dvor ESUO.⁷⁰ V priebehu ďalších desaťročí sa jeho názov zmenil na Súdny dvor Európskych spoločenstiev a neskôr, Lisabonskou zmluvou, na Súdny dvor Európskej únie (SDEÚ) ako ho poznáme dnes. S postupným rozširovaním EÚ narástol aj záber agendy SDEÚ a pôvodný orgán sa časom rozdelil na dve súbežne fungujúce inštitúcie. V súčasnosti sa SDEÚ delí na Súdny dvor a Všeobecný súd. Ich sídlom je Luxemburg. Súdny dvor tvorí 28 sudcov zastupujúcich všetky členské štáty EÚ na obdobie 6 rokov s možnosťou znovuzvolenia a 11 generálnych advokátov. Spomedzi sudcov sa volí predseda Súdneho dvoru na trojročné obdobie. SDEÚ môže rozhodovať spory súvisiace s predmetov zmlúv EÚ vzniknuté medzi členskými štátmi, uvaliť sankcie v súvislosti s náhradou škody pri poškodzovaní záujmov občanov alebo členských štátov EÚ, vydávať stanoviská k zamýšľaným dohodám medzi EÚ a tretími krajinami, v prípade potreby poskytovať vnútroštátnym súdom výklad zmlúv a pod. Všeobecný súd tvorí takisto 28 sudcov na obdobie 6 rokov na čele s predsedom s trojročným funkčným obdobím a nestáli generálni advokáti. Všeobecný súd môže rozhodovať v prvom kole o žalobách vo vybraných oblastiach, ktoré podali orgány EÚ, členské štáty, fyzické a právnické osoby v prvom stupni. Voči rozhodnutiam Všeobecného súdu je možné sa v niektorých, konkrétne stanovených prípadoch odvolať. V roku 2004 podľa ustanovení Zmluvy z Nice vznikla tretia inštitúcia SDEÚ – Súd pre verejnú službu.⁷¹ Išlo o vôbec jediný doposiaľ zriadený osobitný súd, ktorý však bol 1. septembra 2016 zrušený. Jeho hlavnou úlohou bolo riešenie sporov medzi orgánmi EÚ a ich zamestnancami. Všetky jeho právomoci po jeho zániknutí prešli opäť na Všeobecný súd.

---

⁶⁹ LIPKOVÁ, Ľudmila a kol. *Európska únia*. Bratislava: Sprint dva, 2011. s. 66 – 68. ISBN 978-80-89393-33-6.

⁷⁰ V čase fungovania Súdneho dvoru ESUO sa tento súd skladal zo 7 sudcov. Každý spomedzi šiestich členských štátov bol zastúpený jedným sudcom a posledný, siedmy sudca, kvôli zabezpečeniu nepárneho počtu sudcov pochádzal podľa rotačného princípu vždy z jedného z veľkých štátov ESUO.

⁷¹ BĚŘEŠOVÁ, Gabriela. *Európska únia a jej orgány*. Bratislava: Polygrafické stredisko UK, 2013, s. 154-187. ISBN 978-80-223-3380-1.

1.4.7 Európsky dvor audítorov

Posledným z hlavných orgánov EÚ je Európsky dvor audítorov (EDA). Vznik tohto orgánu v roku 1977 bol podmienený vytvorením vlastných príjmov do rozpočtu ES. V súčasnosti funguje ako externý, nezávislý audítor EÚ so sídlom v Luxemburgu. EDA je tvorený jedným audítorom z každej členskej krajiny EÚ, ktorých vymenúva Rada EÚ na obdobie 6 rokov. Audítori spomedzi seba volia predsedu na trojročné obdobie s možnosťou znovuzvolenia. EDA sa delí na tzv. audítorské komory, ktoré sú zodpovedné za prípravu správ o konkrétnych auditných oblastiach. EDA predovšetkým kontroluje všetky príjmy a výdavky EÚ, sleduje odkiaľ príjmy pochádzajú a ako sa s nimi nakladá, taktiež vydáva stanoviská k novej legislatíve, ktorá nejakým spôsobom ovplyvňuje verejné financie EÚ a vyjadruje sa k rozpočtu EÚ. EDA taktiež v prípade dôvodného podozrenia nahlasuje podozrivé zaobchádzanie s finančnými prostriedkami EÚ na prešetrenie, čím bojuje proti korupcii a podvodom na nadnárodnej úrovni. Tieto podozrenia nahlasuje Európskemu úradu pre boj proti podvodom.⁷² Každoročne pripravuje správu o hospodárení EÚ, ktorú predkladá EP a Rade EÚ. Na základe tejto správy EP rozhoduje o tom, či nakladanie EK s rozpočtom schváli alebo nie. Pred prijatím finančných predpisov EÚ vydáva EDA stanoviská.⁷³ Voči EDA je často vznášaná kritika pre príliš nízku iniciatívu v boji proti rôznym druhom protizákonnej činnosti.

---

⁷² FIALA, Petr – PITROVÁ, Markéta. *Evropská unie*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2009. s. 373-380. ISBN 978-80-7325-180-2.

⁷³ KITTOVÁ, Zuzana a kol. *Alternatívy vývoja Európskej integrácie. Časť I*. Bratislava: Vydavateľstvo EKONÓM, 2014, s. 208-209. ISBN 978-80-225-3892-3.

2 Ciele a metódy práce

Hlavným cieľom predkladanej záverečnej práce je prezentovať dosiahnuté výsledky predsedníctiev troch krajín Európskej únie vo vybraných oblastiach v súvislosti s osemnásťmesačným rámcovým programom predsedníctva schváleným Radou pre všeobecné záležitosti na obdobie júl 2017 – december 2018.

Parciálnymi cieľmi prvej kapitoly je vymedzenie historického priebehu formovania dnešnej Európskej únie a definovanie právomocí a funkcií hlavných orgánov Európskej únie. Parciálnymi cieľmi tretej kapitoly je prezentovanie najdôležitejších výsledkov jednotlivých predsedníctiev predovšetkým v oblasti digitalizácie jednotného trhu a migračnej a azylovej politiky.

V práci boli použité predovšetkým metódy analógie, analýzy, abstrakcie a syntézy. Metódou analógie sme na základe podobnosti priorít jednotlivých predsedníckych programov určili digitalizáciu jednotného trhu a migračnú politiku ako dve základné oblasti skúmania výsledkov predsedníctiev. Vzhľadom na obmedzený rozsah záverečnej práce a obsahového zamerania sme museli abstrahovať od detailného vývoja európskej integrácie a zložitých a detailných charakteristík hlavných orgánov Európskej únie v prvej kapitole. Rovnako aj v tretej kapitole práce sme opakovane využívali metódu abstrakcie pre vystihnutie merita vecí prijatej legislatívy vo vybraných oblastiach počas predsedníctiev. Prostredníctvom analýzy jednotlivých predsedníctiev sme dokázali identifikovať najdôležitejšie výsledky predsedníctiev kompatibilných s predsedníckym programom tria. Vďaka syntéze troch predsedníctiev sme v záverečnej časti práce mohli zhodnotiť naplnenie priorít osemnásťmesačného programu Rady Európskej únie.

V prvej kapitole záverečnej práce sme čerpali informácie prevažne z odbornej literatúry domácich i zahraničných autorov. Najčastejšie citovanými boli publikácie Ľ. Lipkovej a spomedzi zahraničných autorov publikácie dvojice P. Fiala a M. Pitrová a trojice profesorov Oxfordskej univerzity E. Jones, A. Menon a S. Weatherill. Vzhľadom na aktuálnosť témy záverečnej práce berúc do úvahy obdobie, v ktorom bola práca spracovaná, pre danú problematiku existuje len veľmi obmedzené množstvo monografií a odborných vedeckých článkov. V tretej kapitole sme preto čerpali informácie hlavne z portálov orgánov Európskej únie, Úradného vestníka Európskej únie a portálu Euractiv, ktorý poskytuje komplexný súbor článkov a analýz európskej politiky.

3 Výsledky práce

3.1 Predsednícke trio v Rade Európskej únie v období júl 2017 – december 2018

Rada EÚ 1. decembra 2009 prijala rozhodnutie o poradí, v ktorom členské štáty EÚ budú predsedat' Rade do roku 2020. V uplynulom osemnásťmesačnom období júl 2017 – december 2018 boli predsedníckymi krajinami postupne v šesťmesačných intervaloch Estónsko, Bulharsko a Rakúsko.⁷⁴ Menovaná trojica krajín zlúčila programy dvoch nových členov EÚ⁷⁵ a Rakúska, ktoré v minulosti Rade EÚ už dvakrát predsedalo. V rozhodnutí Rady z roku 2009 malo predsednícke trio pozostávať zo SK, Estónska a Bulharska. Rakúsko pôvodne figurovalo až v ďalšej predsedníckej trojici. Pre výsledky júnového referenda v roku 2016 o vystúpení SK z EÚ sa však vynechaním SK z predsedníctva poradie krajín posunulo o šesť mesiacov. Rada pre všeobecné záležitosti schválila 20. júna 2017 osemnásťmesačný program Rady EÚ pre Estónsko, Bulharsko a Rakúsko. Ide o rámcový dokument, vypracovaný uvedenými krajinami pre obdobie ich predsedníctva, ktorý je rozdelený na šesť častí.

Prvá, úvodná časť programu vyjadruje zámer nastávajúcich predsedníctiev posilniť záujem a účasť občanov EÚ na rozhodovaní o otázkach týkajúcich sa budúcnosti európskej integrácie zvýšením ich dôvery vo funkčnosť EÚ a jej význam vo svetovom hospodárstve berúc do úvahy predovšetkým Spoločné vyhlásenie o legislatívnych prioritách EÚ na rok 2017, strategické plány európskych inštitúcií a Rímsku deklaráciu o budúcnosti EÚ v zložení 27 členských krajín.

V druhej časti dokumentu predsednícke krajiny vytyčujú priority spoločného predsedníctva pre oblasť tvorby pracovných miest, ekonomického rastu a konkurencieschopnosti. Veľký dôraz sa kladie na budovanie Jednotného digitálneho trhu podporou cezhraničného elektronického obchodu, digitalizáciou súkromného i verejného sektora efektívnym, transparentným a pre spoločnosť prínosným spôsobom. Dôležitou oblasťou predsedníckych priorít je podpora vzdelávania, vedy, výskumu a inovácií, vďaka

---

⁷⁴ Council Decision of 1 December 2009 laying down measures for the implementation of the European Council Decision on the exercise of the Presidency of the Council, and on the chairmanship of preparatory bodies of the Council. In: *Office Journal of the European Union*. [online]. s. 28-34. [cit. 2019-01-14]. Dostupné na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=OJ:L:2009:322:FULL&from=EN>

⁷⁵ Estónsko vstúpilo do EÚ v roku 2004 a Bulharsko až o tri roky neskôr. Uvedené predsedníctvo na pôde Rady EÚ bolo zároveň ich prvým.

čomu sa vytvárajú nové, perspektívne a produktívne pracovné miesta (predovšetkým) pre mladých Európanov, ktorých nezamestnanosť sa v posledných rokoch úspešne darí znižovať. Európske inštitúcie musia podporovať efektívne investície, vďaka ktorým EÚ dosahuje hospodársky rast udržateľným spôsobom zohľadňujúc vysoké environmentálne štandardy v Európe. V oblasti menovej spolupráce je hlavným cieľom dokončenie Bankovej únie a napĺňanie cieľov Únie kapitálových trhov EÚ.

Zámerom tretej kapitoly spoločného programu je ochrana rodovej rovnosti občanov, znižovanie chudoby, boj proti rasizmu a iným prejavom nenávisťi, zlepšenie prístupu ku kvalitnému vzdelaniu a zníženie diskriminácie na pracovnom trhu EÚ. Veľkou výzvou je zvyšovanie povedomia mladých v oblastiach ako napr. kultúra a podpora športových podujatí na rôznej úrovni pre zvýšenie záujmu mladých o šport a pohyb.

Štvrtá kapitola obsahuje ciele predsedníctva v oblasti Energetickej únie so zreteľom na klimatické zmeny. Efektívnu Energetickú úniu v rámci EÚ je možné dosiahnuť len vďaka regionálnej spolupráci, diverzifikáciou využívaných energetických surovín, dodávateľov a dopravných ciest spolu so zvyšovaním podielu energie z obnoviteľných zdrojov. Osobitnú pozornosť program venuje cieľom stanoveným Parížskou dohodou o zmene klímy a prechodu EÚ na nízkouhlíkové hospodárstvo.

Piata časť predsedníckeho programu je zameraná na posilnenie slobody, bezpečnosti a spravodlivosti na pôde EÚ. Predsednícke krajiny sú pripravené riešiť aktuálne otázky internej a externej migrácie legálneho i nelegálneho charakteru. Za týmto účelom je na pôde EÚ potrebná revízia a zefektívnenie už existujúcich informačných systémov, posilnenie vonkajších hraníc EÚ, dokončenie reformy Spoločného európskeho azylového systému a spoločná digitalizácia v oblasti migračnej a azylovej politiky pre urýchlenie toku informácií medzi krajinami.

V poslednej, šiestej kapitole programu sa priority predsedníctva zameriavajú na posilnenie EÚ ako silného globálneho hráča. Okrem udržiavania stability v Európe pomoc EÚ smeruje do rôznych geografických oblastí. Popri hrozbe terorizmu a masovej migrácii čelí EÚ aj mnohým novodobým hrozbám ako hybridné vojny, kybernetické útoky a organizovaný zločin rôzneho druhu. Práve toto sú podnety na neustále posilňovanie spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky EÚ. Prioritou spoločnej obchodnej politiky bude rozširovanie rozsahu už existujúcich a rokovania o nových obchodných dohodách s krajinami a integračnými zoskupeniami svetového hospodárstva. Samozrejmosťou je

podpora vnútroštátnych reforiem a harmonizácie legislatívy kandidátskych krajín západného Balkánu pre urýchlenie ich prístupového procesu, resp. dodržiavanie stanovených integračných míľnikov.⁷⁶

3.2 Estónske predsedníctvo v Rade Európskej únie v roku 2017

3.2.1 Priority estónskeho predsedníctva

Estónska republika je posledným pobaltským štátom, ktorý prevzal 1. júla 2017 predsedníctvo v Rade EÚ. Prvé estónske predsedníctvo v Rade EÚ bolo pred samotným začiatkom odborníkmi označované za monotónne, zameriavajúce sa len na digitalizáciu jednotného trhu EÚ hľadaním e-riešení pre e-problémy. Estónsko, už niekoľko rokov známe ako svetový líder v oblasti digitalizácie, začalo vo veľkej miere podporovať digitalizáciu, rozvoj sektoru informačných technológií a s tým súvisiacu modernizáciu hospodárstva v druhej polovici deväťdesiatych rokov minulého storočia vládny program Tiigrihüpe.⁷⁷ Úspechy dosiahnuté v rámci uvedeného programu náležite podčiarkujú fakt, že Estónsko je krajinou ako stvorenou na dokončenie Jednotného digitálneho trhu EÚ.⁷⁸ Estónsko však v programe stanovilo viacero priorít šesťmesačného predsedníctva. Prvou z nich je zvýšenie otvorenosti a inovačnej schopnosti ekonomiky EÚ vo všetkých oblastiach negociovaním nových obchodných dohôd, podporou vládnych i súkromných investícií, ktoré tvoria nové, atraktívne pracovné pozície a zvyšujú životnú úroveň v EÚ. Ďalšou prioritou je dohľad nad bezpečnosťou bojom proti terorizmu a organizovanému zločinu, hľadaním takých spoločných riešení migračnej krízy v Európe, ktoré sú prijateľné pre všetky členské štáty, reformou azylovej politiky EÚ a v neposlednom rade posilňovaním vzájomnej spolupráce v oblasti kybernetickej bezpečnosti, ktorej hrozby so vznikom moderných technológií neustále narastajú. Treťou strategickou oblasťou je digitalizácia Európy a voľný pohyb dát. Plán digitalizácie jednotného trhu znamená zjednodušenie voľného pohybu tovaru, služieb, osôb a kapitálu na báze princípu „jedenkrát a dost“. To v praxi znamená, že široké spektrum informácií poskytnutých verejnému sektoru ktorejkoľvek krajiny bude

---

⁷⁶ COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. *18-month Programme of the Council (1 July 2017 – 31 December 2018)*. [online]. [cit. 2019-01-21]. Dostupné na: <http://www.enace.eu/wp-assets-enace/uploads/2012/01/18-month-Programme-of-the-Council-1-July-2017-31-December-2018.pdf>

⁷⁷ Tiigrihüpe, v preklade Tigrí skok, je pomenovanie estónskeho vládneho programu z roku 1996, ktorý je označovaný za prelomový v digitalizácii estónskej spoločnosti. Pôvodne išlo o plán informatizácie školstva nákupom počítačov pre žiakov, pripojenia škôl k internetovej sieti a zvyšovaním záujmu o informačné technológie medzi mladistvými. Postupne sa program zameriaval na digitalizáciu polície, zdravotníctva a v podstate celého verejného sektora.

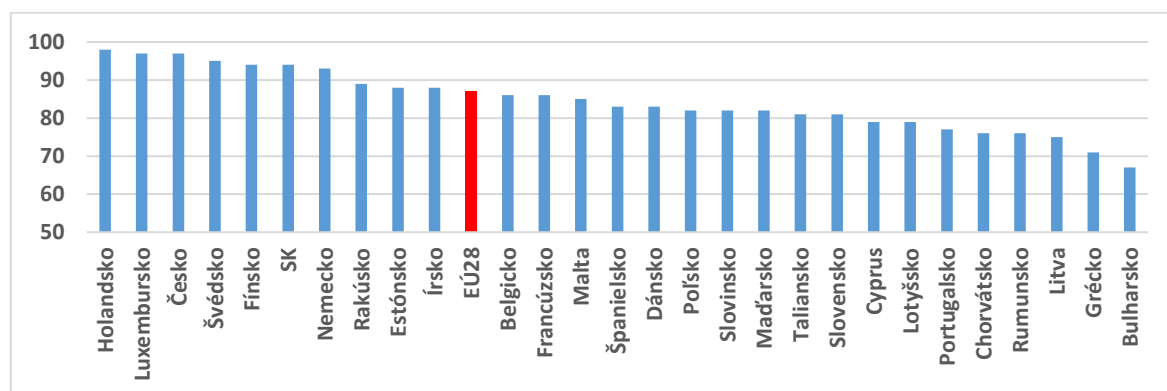
⁷⁸ MILJAN, Toivo. *Historical Dictionary of Estonia*. Maryland: Rowman & Littlefield, 2015. s. 453. ISBN 978-0-8108-7244-8.

voľne dostupné ďalším verejným inštitúciám členských štátov a orgánom EÚ, čím sa zníži byrokracia na národnej, resp. nadnárodnej úrovni a zefektívni sa práca (nielen) verejného sektora. Vytvorenie takéhoto systému voľného toku dát si samozrejme vyžaduje veľké množstvo kompromisov pri prijímaní novej legislatívy na nadnárodnej úrovni. Poslednou prioritnou oblasťou je inkluzívna a udržateľná Európa. Inkluzívna časť agendy sa zameriava na podporu vzdelávania (nielen) mladistvých a zlepšovaním zručností a odbornej spôsobilosti Európanov v súlade s modernizáciou svetového hospodárstva vo všetkých sektoroch pre uchovanie líderskej pozície v oblasti inovácií. V súvislosti s udržateľným rozvojom EÚ Estónsko bude pokračovať v iniciatívach zefektívnenia energetickej spotreby EÚ, výroby energie z obnoviteľných zdrojov a vytvorenia tzv. cirkulárnej ekonomiky,⁷⁹ ktorá maximalizuje úžitok vyprodukovaných tovarov.⁸⁰

3.2.2 Výsledky estónskeho predsedníctva v oblasti digitalizácie

Úroveň digitalizácie a digitálnej konkurencieschopnosti členských štátov EÚ je veľmi rôznorodá. Základnou stavebnou jednotkou digitalizácie je internet a prístup k nemu. Hneď pri pohľade na percentuálny podiel domácností krajín EÚ pripojených na internet môžeme sledovať pomerne veľké disproporcie.

Graf č. 1: Podiel domácností s prístupom na internet v roku 2017 v %

Zdroj: Vlastné spracovanie autora podľa STATISTA. *Share of households in selected European countries with internet access in 2017*. [online]. [cit. 2019-01-22]. Dostupné na: <https://www.statista.com/statistics/185663/internet-usage-at-home-european-countries/>

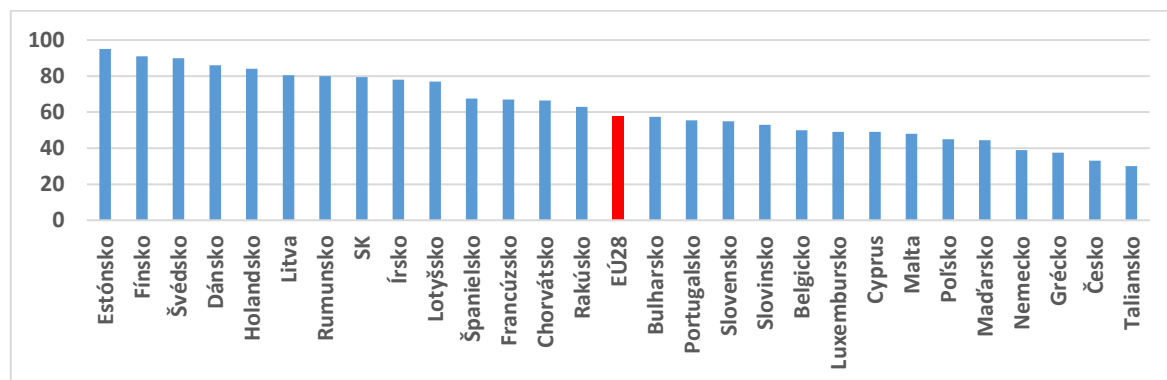
Zatiaľ čo v prípade Holandska, Luxemburska alebo Česka môžeme hovoriť o plnom pripojení domácností na internet, v Bulharsku a Grécku sú pripojené len dve tretiny domácností. Je nespochybniteľné, že používanie moderných, elektronických služieb

⁷⁹ Cirkulárna ekonomika predstavuje zefektívnenie životného cyklu produktov čo najekologickejším spôsobom, ktorý po spotrebe produktu nevytvára odpad, práve naopak, zvyšná časť spotrebovaného tovaru po recyklácii slúži na ďalšiu výrobu.

⁸⁰ *Programme of the Estonian Presidency of the Council of the European Union*. [online]. [cit. 2019-01-22]. Dostupné na: https://www.eukn.eu/fileadmin/Files/Presidencies/2017_Estonia/ET_Programme.pdf

poskytovaných (nielen) verejným sektorom je priamo závislé od pripojenia osôb na internet. Samozrejmosťou sú aj preferencie obyvateľov toho-ktorého štátu a ich zdatnosť v používaní moderných informačných technológií, resp. náročnosť daných technológií na používanie a vôbec ich (ne)existencia. Výsledok všetkých uvedených kritérií používania informačných technológií možno reprodukovať na príklade využívania systému e-Governmentu⁸¹ v EÚ.

Graf č. 2: Podiel aktívnych užívateľov systému e-Government v roku 2017 v %

Zdroj: Vlastné spracovanie autora podľa EUROPEAN COMMISSION. *Digital Economy and Society Index 2018 Report: Digital public services*. [online]. s. 4. [cit. 2019-01-23]. Dostupné na: http://ec.europa.eu/newsroom/dae/document.cfm?doc_id=52244

V správe Digital Economy and Society Index Report, ktorú každoročne vydáva EK možno sledovať rozdiely v používaní elektronických služieb vo viacerých oblastiach. Priepastné rozdiely v používaní informačných technológií sú napr. v rezorte zdravotníctva. Zatiaľ čo vo Fínsku a Estónsku takmer polovica obyvateľov používa online konzultácie so svojim doktorom, online predpis liečiv a pod., v Nemecku, Maďarsku a Malte je to len niečo vyše 5% obyvateľov.⁸² Čím väčšie disproporcie vo vnútroštátnej digitalizácii krajín EÚ existujú, tým trnistejšia cesta čaká vytvorenie Jednotného digitálneho trhu.

Prvú zmienku o vytvorení Jednotného digitálneho trhu EÚ obsahuje stratégia Európa 2020. Zmysel digitalizácie vidí predovšetkým vo využívaní hospodárskych a spoločenských výhod digitálnej spoločnosti.⁸³ Na dosiahnutie takýchto výhod však EÚ potrebuje posilniť vzájomnú spoluprácu a zrýchliť legislatívny proces v danej oblasti. Od roku 2010 EÚ stále čaká na predsedníctvo, ktoré by naplno rozbehlo rokovania ohľadom digitalizácie Európy. Estónske predsedníctvo v Rade EÚ v druhej polovici roku 2017 prišlo teda maximálne vhod.

⁸¹ E-Government predstavuje implementáciu a využívanie informačných technológií vo verejnom sektore v snahe zefektívniť a uľahčiť prístup občanov k verejným službám.

⁸² EUROPEAN COMMISSION. *Digital Economy and Society Index 2018 Report: Digital public services*. [online]. s. 8. [cit. 2019-01-23]. Dostupné na: http://ec.europa.eu/newsroom/dae/document.cfm?doc_id=52244

⁸³ EURÓPSKA KOMISIA. *Európa 2020*. [online]. s. 6. [cit. 2019-01-23]. Dostupné na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:52010DC2020&from=sk>

Predsedsníctvo Estónska počas šiestich mesiacov prinieslo viacero konferencií, summitov a stretnutí predstaviteľov členských krajín zodpovedných za oblasť digitalizácie a informačných a komunikačných technológií. Za prelomový moment možno považovať Tallinský summit, ktorý sa uskutočnil 29. septembra 2017 v hlavnom meste Estónska. Výsledkom stretnutia predstaviteľov členských krajín EÚ a EZVO⁸⁴ bol podpis tzv. Tallinskej deklarácie o e-Governmente. Tallinská deklarácia o digitalizácii verejnej správy EÚ a členských krajín predstavuje rámcový dokument stanovujúci ciele spoločnej digitálnej politiky a rozdeľuje reálne splniteľné úlohy deklarácie medzi inštitúcie EÚ a vlády členských štátov zohľadňujúc aktuálny stav vzájomnej spolupráce krajín. Cieľom deklarácie je vytvorenie Jednotného digitálneho trhu do roku 2025 konkrétnymi nástrojmi a úlohami v päťročnom období 2018-2022.⁸⁵ Prínosy naplnenia plánu deklarácie pre Európanov majú zvýšiť prístupnosť bezpečných digitálnych služieb nediskriminačným spôsobom, znížiť byrokráciu spojenú s administratívou štátnych inštitúcií všade, kde je to možné optimalizovaním verejnej správy, nahrádzať klasickú poštu elektronickou, dbať na slobodné rozhodnutia občanov v otázke poskytnutia osobných údajov, no zároveň zvyšovať povedomie o výhodách e-služieb a mnoho iného. Štrnásťstranová deklarácia vyzýva členské štáty EÚ ku realizácii konkrétnych úloh, ktoré posilňujú úroveň digitalizácie v Európe. Na druhej strane žiada inštitúcie EÚ, predovšetkým EK, aby urýchlili tvorbu legislatívy potrebnej pre voľný tok dát na nadnárodnej úrovni. Tento ratifikovaný rámcový dokument hrá významnú rolu v oblasti spoločnej digitálnej politiky, v oblasti ktorá sa neustále vyvíja, prináša nové možnosti a trendy. Je veľmi dôležité v tejto oblasti prijímať krátko a strednodobé ciele, pretože priority desať, či dvadsaťročných plánov sa môžu stať časom neaktuálne, nepresné alebo nevýznamné. Tallinská deklarácia teda veľmi presne definuje rozdelenie úloh medzi členské štáty a inštitúcie EÚ. V záverečnej časti vyzýva Rakúsko ako budúceho predsedu Rady EÚ na priebežnú kontrolu splnených úloh počas jesene 2018.⁸⁶ Dôležitosť deklarácie podpisuje aj fakt, že pred samotným summitom existovali veľké výhrady k integrácii v oblasti digitálnej politiky najmä zo strany Nemecka a Francúzska.⁸⁷

---

⁸⁴ Tallinskú deklaráciu podpísalo všetkých 28 členov EÚ spolu so štyrmi členskými štátmi EZVO. Island, Lichtenštajnsko, Nórsko a Švajčiarsko sa aktívne zapájajú do spoločných rokovaní v oblasti digitalizácie.

⁸⁵ EURACTIV. *Deklarácia z Tallinského summitu: Krajiny EÚ majú byť do roku 2025 plne digitalizované*. [online]. [cit. 2019-01-23]. Dostupné na: <https://euractiv.sk/section/buducnost-eu/news/deklaracia-z-tallinskeho-summitu-krajiny-eu-maju-byt-roku-2025-plne-digitalizovane/>

⁸⁶ Tallinn Declaration on eGovernment. [online]. s. 2-8. [cit. 2019-01-23]. Dostupné na: https://ec.europa.eu/newsroom/document.cfm?doc_id=47559

⁸⁷ Jedným z príkladov je návrh nového systému zdanenia digitálnych spoločností. Na oplátku za zvýšenie podnikateľských možností a voľného prístupu k údajom, Francúzsko, Nemecko, Španielsko a Taliansko zverejnili návrh zdaňovania príjmu namiesto zisku digitálnych spoločností. Návrh rozdelil členskú základňu na dva protipóly. Desať krajín EÚ podporilo podpisom nový návrh zdanenia.

Plynulosťou prijatia deklarácie bol prekvapený aj samotný premiér Estónska Jüri Ratas. Lídri krajín EÚ sa navyše v septembri zhodli na dokončení 18 chýbajúcich zákonov pre dokončenie Jednotného digitálneho trhu.⁸⁸

Veľký úspech prinieslo jedno z prvých ministerských stretnutí predsedníctva dňa 18. júla 2017 v Tallinne. Všetkých 28 členských krajín spolu s Nórskom, členom Európskeho hospodárskeho priestoru (EHP) podpísalo Deklaráciu 5G o piatej generácii internetovej siete. Rastúci počet domácností a osôb s priamym prístupom na internet zvyšuje potenciál internetovej siete ale rovnako aj náročnosť používateľov na jej fungovanie. Siete piatej generácie by tak mali zvýšiť rýchlosť pripojenia 4G až stonásobne. Európski lídri sa zhodli v potrebe začať rokovania o interoperabilite vysokorýchlostnej siete dostupnej pre miliardy pripojených zariadení. Pred samotným koncom predsedníctva, ministri zodpovední za oblasť telekomunikácií spečatili podporu vzájomnej spolupráce podpísaním Akčného plánu pre vytvorenie 5G siete. Akčný plán vytýčil čiastkové ciele vzájomnej spolupráce a apeluje na inštitúcie EÚ, ktoré musia súbežne tvoriť potrebnú legislatívu pre dosiahnutie hlavného cieľa, a síce, vytvorenie funkčnej 5G siete do roku 2025.⁸⁹

Ďalší významný míľnik pre digitalizáciu Európy prinieslo posledné stretnutie Rady EÚ v rámci estónskeho predsedníctva. EK v septembri 2017 zverejnila návrh Nariadenia o voľnom toku neosobných údajov⁹⁰, ktorý Rada EÚ rekordne rýchlo schválila 19. decembra. Nariadenie si sľubuje okamžitý nárast HDP EÚ o 8 miliárd eur vďaka zrušeniu údajového protekcionizmu, ktorý sťažuje podnikanie predovšetkým startupov a malých a stredných podnikov ponúkajúcich cezhraničné služby v rámci EÚ. Legislatívny proces mal ukončiť EP odobrením návrhu začiatkom roku 2018 k čomu však nedošlo a prijatie nariadenia sa tak definitívne presunulo do obdobia predsedníctiev ďalších krajín.⁹¹ Významnou udalosťou predsedníctva bol podpis prijatého nariadenia o bezpečnosti dodávok plynu 25. októbra 2017. Uvedené nariadenie sa stalo historicky prvým, ktoré zástupcovia EP a Rady EÚ podpísali svojim elektronickým podpisom čím vytvorilo precedens pre podpisovanie európskej legislatívy pre budúcnosť.

---

⁸⁸ EURACTIV. *Deklarácia z Tallinského summitu: Krajiny EÚ majú byť do roku 2025 plne digitalizované*. [online]. [cit. 2019-01-23]. Dostupné na: <https://euractiv.sk/section/buducnost-eu/news/deklaracia-z-tallinskeho-summitu-krajiny-eu-maju-byt-roku-2025-plne-digitalizovane/>

⁸⁹ Ministerial Declaration: *Making 5G a success for Europe*. [online]. [cit. 2019-01-24]. Dostupné na: https://www.eu2017.eu/sites/default/files/inline-files/Ministerial%20declaration%205G_final_0.pdf

⁹⁰ Za neosobný údaj sa považuje údaj, ktorý žiadnym spôsobom nevedie k vystopovaniu a identifikácii osôb.

⁹¹ EURACTIV. *Estónske predsedníctvo dosiahlo svoju prioritu, jednotný digitálny trh je bližšie*. [online]. [cit. 2019-01-24]. Dostupné na: <https://euractiv.sk/section/digitalizacia/news/estonske-predsednictvo-dosiahlo-svoju-prioritu-jednotny-digitalny-trh-je-blizsie/>

3.2.3 Výsledky estónskeho predsedníctva v oblasti migrácie

Vysoký počet migrantov pochádzajúcich z Blízkeho a Stredného východu a oblasti subsaharskej Afriky v roku 2015 smerujúcich najmä do Západnej a Severnej Európy zastihol EÚ nepripravenú. Nárazové krajiny ako Taliansko volajú po reforme migračnej a azylovej politiky, naopak krajiny Vyšehradskej štvorky (V4) o prijímaní migrantov nechcú ani počuť a v uliciach nemeckých miest vítajú domáci utečencov s otvorenou náručou. Tak rôznorodý je postoj krajín EÚ k prílevu migrantov. Je isté, že migračná a azylová politika EÚ potrebuje viaceré reformy na udržateľný príjem migrantov a poskytovanie azylu. Dosiahnutie spoločných postojov v otázkach migrácie bolo snahou aj počas obdobia predchádzajúceho predsedníckeho tria v období január 2016 – jún 2017 v zložení Holandsko, Slovensko a Malta. Predsedníctvo však neprinieslo žiadny výrazný konsenzus, no pretrpelo vrchol migračnej krízy, ktorá sa v roku 2017 začína upokojsovať.

Samostatná kapitola estónskeho predsedníckeho programu venovaná posilneniu bezpečnosti v Európe sa nezamerala na vytýčenie konkrétnych cieľov migračnej a azylovej politiky, načrtla skôr len všeobecný záujem o hľadanie spoločného dialógu členských krajín, čo možno považovať za prvý dôvod prečo sa od estónskeho predsedníctva neočakával významný postup v oblasti reforiem daných politík. Za druhý dôvod pre obavy v postupe vzájomných rokovaní možno považovať nízky počet migrantov a žiadostí o azyl v Estónsku. Estónsko hraničí na juhu s Lotyšskom, na Severe ho delí od Fínska Fínsky záliv a na východe hraničí vonkajšou hranicou EÚ s Ruskom. Pobaltská krajina s menej atraktívnymi susednými štátmi neleží na žiadnej z hlavných migračných trás z Afriky či Ázie a nepriťahuje veľké množstvo žiadateľov o azyl. Počet imigrantov prichádzajúcich do Estónska v roku 2016 z krajín mimo EÚ predstavoval len 4,2 tisíc, pričom pre porovnanie v rovnakom čase do Bulharska 10,6 tisíc a Rakúska 54,5 tisíc osôb.⁹² Pri porovnaní počtu žiadateľov o azyl v krajinách predsedníckeho tria sú rozdiely ešte priepastnejšie. Estónsko je z dlhodobého hľadiska krajinou s najnižším počtom žiadostí o azyl v rámci EÚ, z čoho môže vyplývať, že sa krajiny migračná kríza netýka. V roku 2015, kedy väčšina krajín EÚ zaznamenala najvyšší počet žiadostí o azyl v histórii, Estónsko evidovalo len 230 žiadostí. V rovnakom čase bol počet žiadostí o azyl v Bulharsku a Rakúsku až takmer 90, resp. 380-krát vyšší.

---

⁹² EUROSTAT. *Migration and migrant population statistics*. [online]. s. 2. [cit. 2019-01-24]. Dostupné na: <https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/pdfscache/1275.pdf>

Tabuľka č. 2: Vývoj počtu žiadostí o azyl v Rakúsku, Bulharsku a Estónsku po 2011

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Rakúsko	14 420	17 415	17 500	28 035	88 160	42 255	24 715
Bulharsko	890	1 385	7 145	11 080	20 365	19 420	3 695
Estónsko	65	75	95	155	230	175	190

Zdroj: Vlastné spracovanie autora podľa EUROPEAN PARLIAMENT. *A welcoming Europe?* [online]. [cit. 2019-01-24]. Dostupné na: http://www.europarl.europa.eu/external/html/welcomingeurope/default_en.htm

Estónske predsedníctvo prinieslo počas šiestich mesiacov viacero prekvapení. Dňa 29. novembra 2017 Coreper schválil návrh smernice, ktorou sa ustanovujú normy pre poskytovanie azylu a posunul ho na rokovanie do EP. Návrh stanovuje konkrétne práva žiadateľov o azyl, formy materiálneho zabezpečenia a prístup na pracovný trh toho-ktorého členského štátu najneskôr do 9 mesiacov berúc do úvahy špeciálne prípady udelenia azylu. Harmonizácia poskytovaných štandardov má prispieť k spravodlivejšej alokácii žiadateľov o azyl. Aby EÚ zabránila ďalšiemu pohybu azylantov v rámci jednotného trhu povoľuje členským štátom obmedziť slobodu pohybu na určité geografické územie, pri opustení ktorého môže azylanta zadržať. Návrh taktiež stanovuje okolnosti, za ktorých môže byť azylantovi udelené povolenie na presun do iného členského štátu. Spravidla ide o prípady ohrozenia života alebo zdravia azylantov.⁹³

V rovnaký deň predstavilo predsedníctvo podľa svojich slov zatiaľ najspravodlivejší návrh na relokáciu utečencov, ktorý možno označiť za snahu Estónska nahradiť neúspešný program EÚ z roku 2015⁹⁴, v ktorom Rada EÚ schválila v júli relokáciu 40 000 utečencov a v septembri ďalších 120 000 utečencov nachádzajúcich sa na území Grécka a Talianska.⁹⁵ Estónsky návrh spočíva v prvom rade v sledovaní zvýšeného počtu žiadostí o azyl v krajinách EÚ a v následnom stanovení výšky príspevkov krajín s nižším počtom prijatých utečencov v rámci princípu finančnej solidarity. Pred zaplatením príspevku by krajiny mali možnosť bilaterálne rokovať o možnosti prijatia utečencov z krajín s vyšším prílevom

⁹³ COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. *Reception conditions for asylum applicants: Council agrees mandate for negotiations*. [online]. [cit. 2019-01-26]. Dostupné na: <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2017/11/29/reception-conditions-for-asylum-applicants-council-agrees-mandate-for-negotiations/>

⁹⁴ Dočasný systém relokácie utečencov, často označovaný ako systém povinných utečeneckých kvót, vypršala po dvoch rokoch platnosť v septembri 2017. Z plánovaných 160 000 sa podarilo premiestniť necelú pätinu, a síce 29 401 osôb. Proti systému utečeneckých kvót vystupovali predovšetkým krajiny Vyšehradskej štvorky, pričom Slovensko sa spolu s Maďarskom obrátilo na Súdny dvor EÚ, ktorý však potvrdil stanovisko Bruselu o povinnosti naplnenia kvót.

⁹⁵ ŠABIC, Senada Š. *The Relocation of Refugees in the European Union*. [online]. s. 5. [cit. 2019-01-26]. Dostupné na: http://www.fes-croatia.org/fileadmin/user_upload/171011_Publikation_Relocation_of_refugees.pdf

utečencov. Návrh sa do konca roka nedostal do programu žiadneho zo summitov lídrov EÚ a tak sa presunul do bulharského predsedníctva.

Začiatkom júla 2017 prijala EK akčný plán Trasa cez centrálnu Stredozemie na zníženie migračných tlakov kladených na Taliansko predovšetkým z Líbye, ktorý následne schválili ministri obrany členských krajín EÚ 6. júla. Akčný plán vymedzuje oblasti spolupráce s vybranými africkými krajinami pre zníženie vysokého náporu migrantov. EK bude podľa plánu podporovať líbyjské orgány v boji proti ilegálnej migrácii sumou 46 miliónov eur, aktívne spolupracovať s vládou Nigeru a Mali pri prevencii migrácie smerom na sever do Líbye a zabezpečiť ekvivalentné financovanie trustového fondu EÚ Afrika na rok 2018 po vzore predchádzajúcich rokov. Členské štáty sa zaviazali bezodkladne zabezpečiť splatenie svojich záväzkov do trustového fondu, spolupracovať s talianskou pohraničnou a pobrežnou strážou, aktívne rokovať a hľadať kompromis vo funkčnej reforme azylovej politiky a naplňovať záväzky vyplývajúce zo systému utečeneckých kvót. Taliansko musí zvýšiť kapacitu tzv. hotspotov, zefektívniť systém posúdenia žiadostí o azyl hlavne v prípade odvolania a urýchliť návraty migrantov vďaka vytvoreniu zoznamu bezpečných krajín pôvodu. Rýchla finančná pomoc Afrike priniesla okamžitý výsledok znížením počtu migrantov prichádzajúcich mesačne do Talianska z 12000 na menej než šestinu.⁹⁶

Jednou z priorít v oblasti legálnej migrácie estónskeho predsedníctva bola reforma tzv. Modrej karty EÚ, ktorá udeľuje povolenie vysokokvalifikovaným osobám z tretích krajín právo na pobyt a výkon vysokokvalifikovaného zamestnania v krajinách EÚ. Cieľom reformy je vytvorenie atraktívnych pracovných a sociálnych podmienok pre vysokokvalifikované osoby z rozvojových krajín. Návrh EK schválil Coreper 26. júla. Nová, reformovaná Modrá karta zjednodušuje podmienky na udelenie pracovného povolenia a povolenia na pobyt, urýchľuje procedúru udelenia povolenia, osobám z tretích krajín povoľuje popri výkone hlavného zamestnania vykonávať samostatnú zárobkovú činnosť a uľahčuje mobilitu osôb v rámci jednotného trhu znížením minimálnej doby pobytu v prvom členskom štáte. EÚ si od uvedenej reformy sľubuje zvýšenie podielu kvalifikovaných osôb na celkovom množstve migrantov z tretích krajín.⁹⁷

---

⁹⁶ EUROPEAN COMMISSION. *Central Mediterranean Route: Commission proposes Action Plan to support Italy, reduce pressure and increase solidarity*. [online]. [cit. 2019-01-26]. Dostupné na: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-1882_en.htm

⁹⁷ COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. *Legal migration: Council agrees mandate on new rules to make the EU attractive for highly qualified workers*. [online]. [cit. 2019-01-26]. Dostupné na: <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2017/07/26/blue-card/>

Rada pre spravodlivosť a vnútorné veci EÚ na stretnutí 7. decembra predbežne schválila návrh Nariadenia o Európskej agentúre na prevádzkové riadenie rozsiahlych informačných systémov v priestore slobody, bezpečnosti a spravodlivosti (eu-LISA). Agentúra so sídlom v Tallinne podľa návrhu získa nový právny mandát na vývoj a prevádzku nových informačných systémov a poskytovanie pomoci členským štátom v migračných výzvach. Od roku 2011 agentúra spravuje Vízový informačný systém, Schengenský informačný systém a Európsky systém na porovnávanie odtlačkov prstov žiadateľov o azyl (EURODAC).⁹⁸

3.2.4 Výsledky estónskeho predsedníctva v ostatných oblastiach

Program estónskeho predsedníctva v Rade EÚ obsahoval najkonkrétnejšie body spolupráce predovšetkým v oblasti digitalizácie. Počas šiestich mesiacov predsedníctvo zorganizovalo množstvo summitov, konferencií, neformálnych stretnutí a zasadnutí Rady EÚ vo všetkých zloženiach. V niektorých politických oblastiach, ako napr. poľnohospodárstvo, zdravotníctvo a rybárstvo nedošlo k žiadnym výrazným posunom, či prekvapeniam. Je však potrebné povedať, že program sa na tieto oblasti explicitne ani nezameriaval. Naopak, v niektorých politických oblastiach sa Estónsku podarilo prekvapiť. Rokovania v oblasti klimatickej a environmentálnej politiky EÚ priniesli začiatkom novembra dohodu krajín a orgánov EÚ o reforme trhu s emisiami uhlíka. Stalo sa tak len pár dní pred 23. konferenciou zmluvných strán Rámcového dohovoru OSN o zmene klímy v Bonne. Cieľom reformy je zrušiť dotácie pre zariadenia s emisiami vyššími než 450 gramov oxidu uhličitého na kilowatthodinu, čo pre lepšiu predstavu vylučuje napríklad elektrárne spaľujúce uhlie. Najväčšími odporcami návrhu sú krajiny Vyšehradskej štvorky a Nemecko. Podľa EK je však nevyhnutné upúšťať od energie získanej z tepelných elektrární ak chce EÚ naplniť záväzky vyplývajúce z Parížskej dohody o zmene klímy.⁹⁹ Počas predsedníctva vstúpilo do platnosti aj nariadenie stanovujúce emisné štandardy EÚ pre uhoľné elektrárne od roku 2021. Podľa klimatickej štúdie až 80% uhoľných elektrární v EÚ dané štandardy nespĺňa a vzhľadom na výšku potrebných investícií do modernizácie čaká niektoré z nich koniec. Tento scenár sa týka predovšetkým Nemecka a Poľska.¹⁰⁰

---

⁹⁸ COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. *Outcome of the Council meeting*. [online]. [cit. 2019-01-26]. Dostupné na: <http://www.statewatch.org/news/2017/dec/eu-jha-council-outcome-7-december-15567-17.pdf>

⁹⁹ REUTERS. *EU strikes deal on carbon market reform*. [online]. [cit. 2019-01-27]. Dostupné na: <https://www.reuters.com/article/us-eu-carbon/eu-strikes-deal-on-carbon-market-reform-idUSKBN1D90PK>

¹⁰⁰ EURACTIV. *Pre uhoľné elektrárne platia nové normy, Slovensko môžu stať 91 miliónov eur*. [online]. [cit. 2019-01-27]. Dostupné na: <https://euractiv.sk/section/fosilne-paliva/news/pre-uholne-elektrarne-platia-nove-normy-slovensko-budu-stat-91-milionov-eur/>

V poslednom mesiaci predsedníctva Rada spolu s EP dosiahla provizórnu dohodu o balíku 4 legislatívnych návrhov o manažmente odpadového hospodárstva. O obsahu nariadení sa rokovalo dva roky od návrhu EK z decembra 2015. Balík obsahuje smernicu o odpadoch, obalových odpadoch, skládkach, elektrickom a elektronickom odpade a stanovuje ciele recyklácie pre roky 2025, 2030 a 2035.¹⁰¹

V oblasti dopravnej politiky estónske predsedníctvo prinieslo dohodu o revidovaných spoločných bezpečnostných pravidlách pre civilné letectvo a o novom mandáte Európskej agentúry pre bezpečnosť letectva. EÚ očakáva v najbližších dvoch dekádach až 50% nárast leteckej dopravy čo si vyžaduje novú, reformovanú legislatívu pre podporu konkurencieschopnosti európskych prepravcov. Okrem zmien v obchodnej leteckej doprave sa podľa dohody uľahčia a finančne sprístupnia povolenia pre športové a rekreačné letectvo. Zaujímavosťou je fakt, že spomínaná dohoda obsahuje prvé celoeurópske pravidlá pre používanie dronov. Predpokladá sa, že drony môžu v budúcnosti slúžiť na bežnú prepravu tovaru či osôb. Dohoda preto zahŕňa podmienky používania diaľkovo pilotovaných lietadiel všetkých veľkostí, podmienky ich registrácie podľa typu lietadla, účelu jeho použitia a pod.¹⁰²

Jednou z hlavných tém spoločného dialógu v oblasti finančných služieb boli poplatky internetových gigantov. Najčastejšie skloňovanými menami boli Amazon a Google. Internetové spoločnosti ťažia zo zastaralých fiškálnych pravidiel EÚ. Cieľom EÚ by malo byť zdanenie (nielen) takýchto gigantov takým spôsobom, ktorý je adekvátny službám a operáciám, ktoré uskutočňujú v rámci jednotného trhu vzhľadom na zisk, ktorý tu generujú. Estónske predsedníctvo 16. septembra 2017 predložilo na stretnutí Rady v zložení ministrov hospodárstva a financií v Tallinne reformu zdanenia niektorých právnických osôb so zameraním na internetové spoločnosti. Druhý návrh na zdanenie prišiel z Francúzska. Parížsky plán uprednostňuje zdanenie právnických osôb podľa uskutočneného obratu v EÚ a nie podľa dosiahnutého zisku. Druhý uvedený plán okamžite podporili s Francúzskom tri najväčšie štáty EÚ27. Členská základňa EÚ sa tak rozdelila v otázke spôsobu zdanenia internetových gigantov, zostala však jednotne presvedčená o potrebe tohto

---

¹⁰¹ COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. *Council and Parliament reach provisional agreement on new EU waste rules*. [online]. [cit. 2019-01-27]. Dostupné na: <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2017/12/18/council-and-parliament-reach-provisional-agreement-on-new-eu-waste-rules/>

¹⁰² COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. *Updated aviation safety rules and new rules on drones approved by the Council*. [online]. [cit. 2019-01-27]. <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2017/12/22/updated-aviation-safety-rules-and-new-rules-on-drones-approved-by-the-council/>

zdanenia. Legislatívny návrh od EK čakali ministri ešte počas predsedníctva.¹⁰³ Ten však prišiel až v marci 2018. Na poslednom stretnutí ministrov hospodárstva a financií prijala Rada historicky prvú čiernu listinu daňových rajov, na ktorú umiestnila 17 štátov.

Šesť mesiacov predsedníctva prinieslo viacero úspechov aj v oblasti spoločnej obchodnej politiky EÚ. Najväčším z nich je pravdepodobne predloženie návrhu na zvýšenie antidumpingového cla EÚ na dovoz subvencovaných tovarov z tretích krajín a vytvorenie novej metódy na odhalenie dumpingu čím sa zvýši konkurencieschopnosť domácich výrobcov a zamestnanosť v členských štátoch EÚ. Na zasadnutí 5. decembra Coreper odobril návrh na hlasovanie v EP a Rade EÚ.

3.3 Bulharské predsedníctvo v Rade Európskej únie v roku 2018

3.3.1 Priority bulharského predsedníctva

Bulharská republika plynulo nadviazala na estónske predsedníctvo 1. januára 2018 a prebrala tak po prvýkrát na šesť mesiacov vedenie EÚ. Bulharsko sa stalo členom EÚ v roku 2007 v rámci predposledného rozšírenia spolu s Rumunskom a v súčasnosti sa usiluje o prijatie eura, resp. vstup do eurozóny. Ide o jednu z krajín, ktorá sa v rámci EÚ nachádza na posledných miestach v mnohých ekonomických ukazovateľoch. V prvom rade Bulharsko nadviazalo na predchádzajúce predsedníctvo ďalšími rokovaniami v tých oblastiach, ktoré nestihlo Estónsko uzavrieť. Simultánne však pracovalo aj na svojich bodoch programu, ktorý mal 4 hlavné prioritné oblasti.

Prvou z nich je digitalizácia a s ňou spojené znalosti potrebné pre budúcnosť. Bulharskými digitálnymi prioritami je predovšetkým pokračovanie v budovaní Jednotného digitálneho trhu, zvyšovanie prístupu k vysokorýchlostnému internetu, reformy v oblasti telekomunikačnej legislatívy, zvyšovanie dôveryhodnosti a bezpečnosti osobných údajov a rozvoj európskeho hospodárstva založeného na digitálnych údajoch. Mnoho skeptikov však pred samotným predsedníctvom zdôrazňovalo, že krajina, ktorá je v digitálnom ratingu EÚ alebo v pripojení domácnosti na pevný internet na predposlednom mieste spomedzi 28 členských krajín, pravdepodobne digitálnu agendu ďaleko neposunie.¹⁰⁴ Ďalšou oblasťou je bezpečnosť a stabilita v silnej a jednotnej Európe. Medzi hlavné priority patrí zvýšenie

---

¹⁰³ EURACTIV. *EU agrees to draft proposal to raise taxes on internet giants*. [online]. [cit. 2019-01-27]. <https://www.euractiv.com/section/economy-jobs/news/eu-agrees-to-draft-proposal-to-raise-taxes-on-internet-giants/>

¹⁰⁴ EURACTIV. *Bulharské predsedníctvo zacieli najmä na telekomunikačnú legislatívu*. [online]. [cit. 2019-01-27]. Dostupné na: <https://euractiv.sk/section/digitalizacia/news/bulharske-predsednictvo-zacieli-najma-na-telekomunikacnu-legislativu/>

bezpečnosti Európanov, posilnenie kontrol na vonkajších hraniciach EÚ, zefektívnenie manažmentu migrácie a zvýšenie kybernetickej bezpečnosti. Samozrejým cieľom je reforma azylového systému, ktorá sa neúspešne presúva z jedného predsedníctva do ďalšieho už od vypuknutia migračnej krízy v roku 2015. Tretia časť programu sa zameriava na budúcnosť mladých ľudí v Európe, hospodársky rast a sociálnu kohéziu členských krajín. Bulharsko chce aktívne rokovať aj o Viacročnom finančnom rámci (VFR) EÚ pre obdobie po roku 2020 podporujúceho kohéziu v krajinách EÚ podľa princípov subsidiarity a proporcionality. V oblasti podpory vzdelávania Bulharsko plánuje presadzovať vyššie výdavky na tréning a získavanie zručností mladých ľudí. Poslednou, no nemenej dôležitou prioritou predsedníctva je západný Balkán. Krajiny tohto regiónu sú vo väčšine prípadov kandidátskymi štátmi pre vstup do EÚ. Bulharsko chce viesť aktívny dialóg s touto oblasťou a naďalej prejavovať vôľu pre pristúpenie odmenou za dosiahnuté vnútroštátne reformy potrebné pre harmonizáciu práva kandidátskych krajín s právom EÚ. Bulharské predsedníctvo na máj 2018 naplánovalo summit hláv štátov a vlád EÚ a západného Balkánu, ktorého cieľom bolo oboznámenie verejnosti o aktuálnom stave integračných procesov a o pláne budúcej vzájomnej spolupráce. V oblasti telekomunikačných služieb boli prioritou predsedníctva rokovania so západným Balkánom o znížení vysokých poplatkov za roamingové služby.¹⁰⁵

3.3.2 Výsledky bulharského predsedníctva v oblasti digitalizácie

EK vytvorila od roku 2015 desiatky legislatívnych návrhov potrebných na dokončenie Jednotného digitálneho trhu EÚ. Od tohto obdobia sa podarilo niektoré z nich uzavrieť, no bulharské predsedníctvo prevzalo agendu trinástich nedokončených návrhov. Rokovania o niektorých z nich dlhodobo stagnujú. Prvým dôležitým návrhom, ktorý prijala Rada EÚ počas bulharského predsedníctva je nariadenie o zákaze nedôveryhodného geografického blokovania. Stalo sa tak na stretnutí Rady EÚ 27. februára 2018. EÚ si od tohto nariadenia sľubuje zrušenie diskriminačných praktík, ktoré vznikajú pri rozdielnych podmienkach predaja tovarov a služieb cez internet v členských krajinách EÚ. Internetoví predajcovia tak po novom nemôžu presmerovávať zahraničných zákazníkov na internetové predajne s inou, resp. znevýhodnenou cenou za produkty v porovnaní s domácimi zákazníkmi. Nariadenie sa okrem cien týka aj ostatných zmluvných podmienok. Spravodlivé

---

¹⁰⁵ *Programme of the Republic of Bulgaria for the Presidency of the Council of the European Union*. [online]. [cit. 2019-01-27]. Dostupné na: https://www.europa.eu/fileadmin/Files/Presidencies/2018_Bulgaria/BG_programme2.pdf

podmienky podporujúce súťaž medzi cezhraničnými predajcami a poskytovateľmi služieb boli od návrhu EK v roku 2015 jednou zo základných tém rokovaní o vytvorení Jednotného digitálneho trhu.¹⁰⁶

Ďalším z návrhov, ktoré sa Bulharsku podarilo prijať sú pravidlá cezhraničného dodávania balíkov. Na stretnutí 12. apríla 2018 Rada EÚ v zložení ministrov dopravy, telekomunikácií a energetiky ukončila legislatívny proces návrhu EK od ktorého si sľubuje uľahčovanie porovnania cien za prepravné služby v členských krajinách EÚ. Výhody pocítia hlavne európski spotrebitelia, ktorí pri nakupovaní cez internet budú musieť byť informovaní o všetkých možnostiach dodania tovaru a služieb, tým pádom budú schopní porovnávať ceny jednotlivých prepravných služieb v spojitosti s odhadovanou dĺžkou prepravy a vybrať si tak vopred čo najvyhovujúcejšiu možnosť. Druhou stranou mince podľa bulharského ministra rezortu dopravy Ivayla Moskovského bude tlak na konkurenciu a znižovanie cien prepravy, čím sa zvýši obľúbenosť internetového nakupovania a používania internetu celkovo. Uvedené nariadenie vstúpilo do platnosti 22. mája 2018.¹⁰⁷

Predsedsníctvo v ostatných legislatívnych návrhoch v oblasti digitalizácie neprinieslo finálnu zhodu EP a Rady EÚ. Rada EÚ 25. mája 2018 dosiahla dohodu o návrhu novej smernice, ktorá má zohľadňovať autorské práva v digitálnom prostredí EÚ. Meritom návrhu je zastaralá legislatíva EÚ, podľa ktorej internetové platformy nie sú povinné aktívne pátrať po porušení autorských práv a odstraňovať obsah, ktorý je v rozpore s nimi. Ako príklad môžu slúžiť siete ako Youtube, Facebook alebo Google, ktoré by podľa novej smernice mali filtrovať príspevky porušujúce autorské práva hneď pri ich nahratí. Cieľom návrhu je okrem iného aj ochrana tlačových publikácií pred ich kopírovaním na internete. Výbor Európskeho parlamentu pre právne veci posunul tesným hlasovaním 20. júna návrh do EP.¹⁰⁸ Ten ho 4. júla zamietol a poslal do EK na revidovanie. Prijatie ďalšej kapitoly Jednotného digitálneho trhu sa tak odročilo na neurčito.

Dôležité rokovania Rady EÚ prebehli aj o návrhu EK o vytvorení jednotnej digitálnej brány na rozvoj e-Governmentu na úrovni EÚ. Jednotná digitálna brána je platforma určená

---

¹⁰⁶ COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. Geo-blocking: Council adopts regulation to remove barriers to e-commerce. [online]. [cit. 2019-01-29]. Dostupné na: <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2018/02/27/geo-blocking-council-adopts-regulation-to-remove-barriers-to-e-commerce/>

¹⁰⁷ COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. Council adopts cross-border parcel delivery rules to boost e-commerce. [online]. [cit. 2019-01-28]. Dostupné na: <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2018/04/12/council-adopts-cross-border-parcel-delivery-rules-to-boost-e-commerce/>

¹⁰⁸ EURACTIV. Controversial copyright overhaul passes Parliament committee, still faces political fight. [online]. [cit. 2019-01-28]. Dostupné na: <https://www.euractiv.com/section/digital/news/controversial-copyright-overhaul-passes-parliament-committee-still-faces-political-fight/>

na poskytovanie prístupu občanom a firmám v členských krajinách EÚ k informáciám, službám a postupom pri cezhraničných aktivitách. Európania tak budú môcť efektívnejšie vykonať rôzne administratívne procedúry bez fyzickej prítomnosti na úradoch. Harmonizáciou už existujúcich systémov sa stane Jednotná digitálna brána čo najprehľadnejšou a najtriviálnejšou na používanie aj pre osoby žijúce v zahraničí, ktoré budú môcť jednoducho napr. registrovať nové auto alebo podávať daňové priznania bez toho, aby museli cestovať dlhé vzdialenosti kvôli administratívnej byrokracii. V júni 2018 Coreper schválil dohodu medzi bulharským predsedníctvom a zástupcami EP. Formálne potvrdenie návrhu sa presunulo do agendy rakúskeho predsedníctva.¹⁰⁹

Za hlavné podujatie v oblasti digitalizácie počas predsedníctva možno považovať Digitálne zhromaždenie v Sofii, ktoré sa zišlo 25. a 26. júna 2018. Hlavnými témami stretnutia boli rozpočtové výdavky na digitalizáciu v rámci VFR, potrebná legislatíva pre voľný tok dát a ďalšie výzvy dokončenia Jednotného digitálneho trhu. Pozornosť mnohých však pútalo predovšetkým spustenie programu Digitálna agenda pre západný Balkán. EÚ vyhradila 30 miliónov eur na podporu digitalizácie v šiestich balkánskych krajinách s cieľom zvýšiť podiel domácností pripojených na internet a tým pádom aj počet používateľov internetu.¹¹⁰ Podľa slov predsedu EK je to nevyhnutný krok v otázke solidarity pre spoločnú budúcnosť EÚ a balkánskych krajín.

3.3.3 Výsledky bulharského predsedníctva v oblasti migrácie

Bulharsko ako krajina s vonkajšou hranicou EÚ s Tureckom čelí (nielen) od roku 2015 veľkým migračným tlakom. Migračné problémy, ktorým krajina čelí sa stali počas predsedníctva jednou z najväčších zahraničnopolitických priorít Bulharska. Z bližšieho štúdia prijatej legislatívy a uskutočnených summitov a stretnutí Rady však vyplýva, že téma migrácie sa výrazne nikam neposunula. Bulharsko neprišlo s novým plánom na relokáciu utečencov a neprinieslo ani reformu azylovej politiky. Vo februári 2018 Rada EÚ pre všeobecné záležitosti schválila zvýšenie výdavkov na riešenie základných príčin migrácie prostredníctvom projektov mimo EÚ financovaných Európskou investičnou bankou (EIB). S cieľom znížiť počet migrantov prichádzajúcich z tretích krajín na jednotný trh sa ministri

---

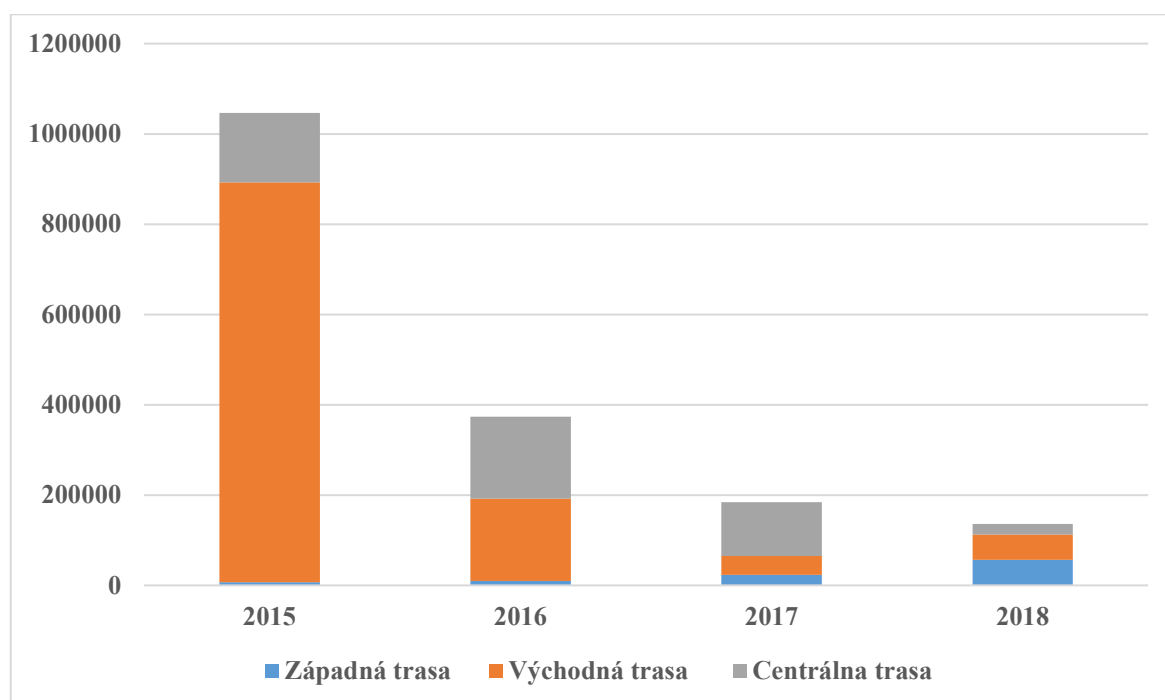
¹⁰⁹ COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. *Single Digital Gateway Regulation adopted by Council: better online access to information and procedures across the EU*. [online]. [cit. 2019-01-28]. Dostupné na: <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2018/09/27/single-digital-gateway-regulation-adopted-by-council-better-online-access-to-information-and-procedures-across-the-eu/>

¹¹⁰ EUROPEAN COMMISSION. *European Commission launches Digital Agenda for the Western Balkans*. [online]. [cit. 2019-01-28]. Dostupné na: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-18-4242_en.htm

zahraničných vecí členských krajín EÚ dohodli na dodatočnom navýšení pomoci v zahraničí o 3,7 mld. eur. Zdroje uvoľnila EIB zo svojich rozpočtových rezerv.¹¹¹

Migrácia bola témou rokovaní aj na stretnutí Rady pre spravodlivosť a vnútorné veci 5. júna 2018 v Luxembursku. Stretnutie ministrov prinieslo rokovania o reforme azylovej politiky, o vytvorení zoznamu bezpečných tretích krajín, ktorých občanom nehrozí doma žiadne nebezpečenstvo a o reforme vízového kódexu, čím pripravili pôdu pre záverečné rokovania ER počas bulharského predsedníctva, ktoré sa uskutočnili v dňoch 28. a 29. júna. Prvý deň stretnutia priniesol zdĺhavé nočné rokovania až do piatej hodiny ráno. Ich priebeh bol plný nervozity a nespokojnosti premiérov s prácou Coreper-u a pracovných skupín Rady, ktoré neboli schopné pripraviť agendu pre rokovania hláv štátov. Podľa slov bulharského premiéra, Boyka Borissova prípravné orgány Rady zanedbali svoju prácu a premiéri museli zahájiť rokovania v určitých oblastiach bez pripravených podkladov. Stretnutie prinieslo viacero záverov. Faktom je, že od vypuknutia migračnej krízy v roku 2015 najväčšia časť iregulárnych migrantov prichádzala do Európy východnou trasou cez Turecko (pozri Graf č. 3).

Graf č. 3: Irekulárna migrácia na jednotný trh EÚ podľa trasy.

Zdroj: Vlastné spracovanie autora podľa RADA EURÓPSKEJ ÚNIE. *Infografika – Migration flows: Eastern, Central, and Western Mediterranean routes*. [online]. [cit. 2019-02-05]. Dostupné na: <https://www.consilium.europa.eu/sk/infographics/eastern-and-central-mediterranean-routes-09-2017/>

¹¹¹ COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. *EIB: Council approves extra €3.7 billion to address migration issues*. [online]. [cit. 2019-02-05]. Dostupné na: <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2018/02/27/eib-council-approves-extra-3-7-billion-to-address-migration-issues/>

EÚ v snahe ochrániť svoje vonkajšie hranice 18. marca 2016 podpísala s Tureckom dohodu o obmedzení migrácie. Aj vďaka tejto dohode sa prílev nelegálnych migrantov do Európy v porovnaní údajov z októbra 2015 a júna 2018 znížil o 95%. Stretnutie Európskej rady schválilo uvoľnenie 3 miliárd eur pre Turecko na účely manažmentu migrácie.¹¹² Dve tretiny príspevku budú financované z rozpočtu EÚ a jedna tretina z príspevkov členských krajín, ktorých výška bude vypočítaná podľa ich podielu na HND EÚ. Cieľom tejto finančnej pomoci je okrem iného posilniť tureckú námornú stráž v boji s nelegálnou migráciou cez Stredozemné more, pri ktorej zahynuli už tisíce ľudí.

Členské štáty EÚ takisto navýšili počas rokovaní príspevok do trustového fondu EÚ Afrika o 500 miliónov eur. Hlavy štátov a premiéri podporili vytvorenie tzv. platforiem vylodenia. S myšlienkou vytvorenia takýchto záchytných centier pre ľudí zachránených na mori prišla OSN spolu s Medzinárodnou organizáciou pre migráciu (IOM). Uvedené centrá by mali byť zriadené predovšetkým na hraniciach a v prístavoch juhoeurópskych štátov pre urýchlenie procesu rozlišovania medzi ekonomickými migrantmi a žiadateľmi o azyl. Kontrolné centrá na rovnakej báze majú na dobrovoľnom základe zriadiť aj ostatné členské štáty. Rokovania o reforme azylovej politiky počas zasadnutia nepriniesli uzavretie žiadnej zo siedmych kapitol legislatívnych návrhov. Podľa slov predsedu Európskej rady Donalda Tuska je na konci bulharského predsedníctva 5 zo 7 kapitol reformy azylovej politiky blízko uzavretia a rokovania v danej oblasti budú pokračovať od júla v Rakúsku.¹¹³ Rokovania o legislatívnych návrhoch v oblasti relokácie utečencov opäť brzdili predovšetkým krajiny V4, ktoré od vypuknutia krízy jednohlasne odmietajú prijímanie žiadateľov o azyl. Počas samotných rokovaní lídri EÚ predostreli viacero návrhov. Nemecká kancelárka Angela Merkel navrhuje riešiť otázku relokácie utečencov bilaterálnymi rokovaniami medzi najviac zasiahnutými štátmi a štátmi ochotnými s nimi spolupracovať, bulharský premiér Borissov dvíha varovný prst a pripomína, že Bulharsko tvorí vonkajšiu hranicu EÚ na súši aj na mori a vyzýva na uzatvorenie vonkajších hraníc a riešenie už vzniknutej situácie na jednotnom trhu, Taliansko volá po pomoci zvyšných členských štátov vyhrážajúc sa bojkotovaním agendy EÚ v iných politických oblastiach a francúzsky prezident Emmanuel Macron vyzýva na vytvorenie vysokých finančných trestov pre krajiny s odmietavým postojom voči

---

¹¹² EURACTIV. *Bulgaria's PM decries organisation of EU summit*. [online]. [cit. 2019-02-05]. Dostupné na: https://www.euractiv.com/section/global-europe/news/bulgarias-pm-decries-organisation-of-eu-summit/?utm_term=Autofeed&utm_campaign=Echobox&utm_medium=Social&utm_source=Twitter#Echobox=1530275336

¹¹³ EURÓPSKA RADA. *Zasadnutie Európskej rady (28. júna 2019) - závery*. [online]. [cit. 2019-02-05]. Dostupné na: <https://www.consilium.europa.eu/media/35955/28-euco-final-conclusions-sk.pdf>

prijímaniu utečencov. Záverečné stretnutie lídrov EÚ počas bulharského predsedníctva tak neprinieslo žiadne dlhoočakávané kompromisy v otázke migrácie, práve naopak, napätie medzi niektorými štátmi sa opäť zväčšilo.

3.3.4 Výsledky bulharského predsedníctva v ostatných oblastiach

Téma západného Balkánu sa dostala do priorít programov bulharského, a následne rakúskeho aj rumunského predsedníctva v Rade EÚ. Pre 6 balkánskych štátov ide o veľkú príležitosť urýchliť, resp. v niektorých prípadoch začať prístupové procesy s EÚ. Existujú však dva protipólne názory na rozširovanie EÚ o ďalšie balkánske štáty. Podľa mnohých odborníkov je rozšírenie EÚ po vzore rozšírení v rokoch 2007 a 2013 jasnou budúcnosťou pre Balkán, s ktorým sú ostatné európske štáty historicky spojené. Na druhej strane však existujú veľké pochybnosti o pripravenosti krajín pre členstvo v EÚ kvôli vnútroštátnej politike krajín, nefunkčnosti štátnych inštitúcií, korupcii a vysokej kriminalite. Najočakávanejším podujatím bulharského predsedníctva v oblasti rozširovania EÚ bol summit lídrov EÚ a šiestich krajín západného Balkánu v Sofii 17. mája 2018. Lídri krajín sa stretli 15 rokov po prvom spoločnom summite v Solúne v roku 2003. Jeden z hlavných podkladov pre rokovania bola novopredstavená stratégia rozširovania pre krajiny západného Balkánu, ktorú schválila EK 6. februára 2018. Súčasťou stratégie sú usmernenia pre Srbsko a Čiernu Horu, ktoré majú zabezpečiť vstup krajín do EÚ do roku 2025. Stretnutie opäť podporilo jasný zámer rozširovania EÚ smerom na juh. Lídri EÚ prijali Vyhlásenie zo Sofie, v ktorom stanovujú oblasti budúcej spolupráce s krajinami Balkánu. Vyhlásenie podporuje realizáciu vnútroštátnych reforiem v krajinách s cieľom harmonizácie práva s právom EÚ a taktiež vyjadruje zámer členských krajín EÚ zvýšiť finančnú pomoc pre daný región. EÚ bude naďalej poskytovať západnému Balkánu finančnú pomoc v oblasti vzdelávania, budovania infraštruktúry, digitalizácie verejného i súkromného sektora, obnoviteľných zdrojov energie a energetickej bezpečnosti krajín. Ďalšie významné stretnutie krajín západného Balkánu s EÚ je naplánované počas chorvátskeho predsedníctva v roku 2020.¹¹⁴ Nemecká kancelárka Angela Merkel na stretnutí vyzvala členské štáty EÚ aby sa s prístupovými procesmi neunáhli. Rok 2025 by nemal byť považovaný za šibeničný termín, práve naopak, má len motivovať balkánske štáty pokračovať v nasadenom tempe reforiem. Podľa slov Donalda Tuska a Boyka Borissova pre západný Balkán neexistuje iná budúcnosť ako členstvo v EÚ. EÚ je podľa Borissova schopná okamžite pohltiť 6 krajín

---

¹¹⁴ EURÓPSKA RADA. *Vyhlásenie zo Sofie*. [online]. [cit. 2019-02-06]. Dostupné na: https://www.consilium.europa.eu/media/34800/sofia-declaration_sk.pdf

s počtom obyvateľov Rumunska a HDP porovnateľným s HDP Slovenska.¹¹⁵ Bulharsko súbežne s Chorvátskom pritom slúžia ako živý príklad balkánskeho štátu integrovaného do EÚ.

Rada pre hospodárske a finančné záležitosti počas troch formálnych zasadnutí v rámci predsedníctva okrem štandardnej agendy rozpočtu EÚ a rozvoja hospodárskej a menovej únie na stretnutí v januári odstránila z čiernej listiny daňových rajov prijatej počas estónskeho predsedníctva osem zo sedemnástich štátov. Stalo sa tak najmä vďaka okamžitej daňovej reforme vo vybraných krajinách, ktorá je nevyhnutná pre zníženie úniku daní, ktoré právnické osoby odvádzajú v daňových rajoch. Rada v rovnakom zložení na stretnutí v marci vypustila zo zoznamu tri štáty a naopak, tri na zoznam pribudli. Následne v máji boli zo zoznamu odstránené aj Bahamy a Svätý Krištof a Nevis.¹¹⁶ Táto iniciatíva Rady EÚ priniesla okamžité výsledky, ktorých hlavným cieľom je zvyšovanie daňovej transparentnosti vo svetovom hospodárstve.¹¹⁷ EK prijala 2. mája balík návrhov o VFR EÚ pre roky 2021 – 2027. Všetko nasvedčuje tomu, že jeho prijatie bude zdĺhavým a zložitým procesom. Pôjde totiž o prvý VFR, ktorý bude pracovať s obmedzenými príjmami vzhľadom na plánované vystúpenie SK z EÚ. Taktiež je potrebné si uvedomiť, že s mnohými výzvami, pred ktorými stojí EÚ dnes pred siedmymi rokmi VFR nepočítal. Prvé kolo rokovaní Rady o VFR prebehlo 14. mája v zložení Rady pre všeobecné záležitosti, kde Rada EÚ vyjadrila prvé pripomienky k návrhu. Počas bulharského predsedníctva sa Rade nepodarilo schváliť legislatívny návrh zdanenia internetových gigantov, ktorý EK vypracovala 21. marca 2018 na podnet estónskeho predsedníctva v predchádzajúcom polroku. Internetové giganty totiž začali v niektorých štátoch so silným lobovaním, ktorým chcú dosiahnuť zrušenie daňovej reformy. Ďalšie rokovania sa tak odročili na rakúske predsedníctvo.

V nadväznosti na záväzky vyplývajúce z Parížskej dohody o zmene klímy pokračovala aj práca v energetickej oblasti. Coreper 27. júna 2018 predbežne schválil novú dohodu o energii z obnoviteľných zdrojov. Dohoda obsahuje kritériá pre poskytnutie

---

¹¹⁵ EURACTIV. *EU pledges funds to Western Balkans, but no firm promises in Sofia*. [online]. [cit. 2019-02-06]. Dostupné na: <https://www.euractiv.com/section/enlargement/news/eu-pledges-funds-to-western-balkans-but-no-firm-promises-in-sofia/>

¹¹⁶ Po májovom rokovaní Rady EÚ na čiernej listine daňových rajov zostala Americká Samoa, Guam, Namíbia, Palau, Samoa, Trinidad a Tobago a Americké Panenské Ostrovy. Menované štáty hodlá EÚ naďalej podrobne sledovať.

¹¹⁷ COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. *Taxation: 2 jurisdictions removed from EU list of non-cooperative jurisdictions..* [online]. [cit. 2019-02-06]. Dostupné na: <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2018/05/25/taxation-2-jurisdictions-removed-from-eu-list-of-non-cooperative-jurisdictions/>

pomoci výrobcov energie z obnoviteľných zdrojov v členských štátoch EÚ. Hlavným cieľom finančnej a technologickej pomoci je dosiahnuť 32% podiel energie v EÚ z obnoviteľných zdrojov. Dohoda ďalej stanovuje úroveň postupného znižovania výroby elektrickej energie environmentálne neprijateľným spôsobom a obmedzuje používanie konvenčných biopalív do roku 2030.¹¹⁸ Počas šesťmesačného predsedníctva schválil EP a následne aj Rada EÚ revidovanú smernicu o energetickej hospodárnosti budov. Nová smernica nahrádza smernicu z roku 2010. Smernica obsahuje minimálne štandardy energetickej náročnosti budov, ktoré musia členské štáty EÚ rešpektovať pri ich stavbe, resp. rekonštrukcii, čo povedie k redukcii skleníkových plynov podľa stanovených cieľov pre roky 2030, 2040 a 2050.¹¹⁹

3.4 Rakúske predsedníctvo v Rade Európskej únie v roku 2018

3.4.1 Priority rakúskeho predsedníctva

Poslednou krajinou predsedníckeho tria Rady EÚ v období júl 2017 – december 2018 bolo Rakúsko. Rakúsko, na rozdiel od Estónska a Bulharska v minulosti Rade EÚ už dvakrát predsedalo v rokoch 1998 a 2006. Tentokrát však ide o predsedníctvo v EÚ, ktorá čelí viacerým krízam, v dobe, kedy integračné zoskupenie opúšťa jeden z členských štátov a schyluje sa k voľbám do EP. Posledná krajina predsedníckeho tria vždy čelí najväčšiemu tlaku. Jej predchodcovia spravidla otvoria veľké množstvo rokovaní o legislatívnych návrhoch, ktoré vyplývajú z osemnásťmesačného predsedníckeho programu, ktorých prijatie sa často komplikuje a presúva do predsedníckeho obdobia poslednej krajiny a ďalšieho predsedníckeho tria. Rakúsky predsednícky program na rozdiel od dvoch predchádzajúcich predsedníctiev stanovil len tri prioritné oblasti spolupráce. Prvou prioritou v druhom polroku 2018 bola opäť ilegálna migrácia. Stredobodom migračnej politiky naďalej zostáva reforma azylového systému, posilňovanie vonkajších hraníc EÚ a pobrežnej stráže v krajinách Stredozemia. Pokračovať budú aj rokovania s tretími krajinami o zefektívnení politiky návratu tých, ktorým nehrozí v krajine pôvodu nebezpečenstvo. Prioritou Rakúska je naďalej znižovať príliv migrantov pomocou pre vybrané africké a ázijské krajiny, ktorých obyvatelia smerujú do Európy s jasným cieľom – získať azyl pre

---

¹¹⁸ COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. *Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council on the promotion of the use of energy from renewable sources*. [online]. [cit. 2019-02-07]. Dostupné na: <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-10308-2018-INIT/en/pdf>

¹¹⁹ COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. *Directive of the European Parliament and of the Council amending Directive 2010/31/EU on the energy performance of buildings and Directive 2012/27/EU on energy efficiency*. [online]. [cit. 2019-02-07]. Dostupné na: <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/PE-4-2018-INIT/en/pdf>

seba a svojich blízkych. Zvýšená pozornosť sa musí venovať aj africkým krajinám a Turecku, ktoré migranti využívajú na tranzit do EÚ. Aj vďaka ich spolupráci s EÚ totiž od roku 2015 došlo k zníženiu migračných tlakov. Druhou prioritou je zabezpečenie prosperujúcej a konkurencieschopnej EÚ prostredníctvom digitalizácie jednotného trhu. Podiel HDP EÚ na celkovom HDP svetového hospodárstva v posledných rokoch klesá. Prostriedkom na zastavenie tohto negatívneho trendu je podľa viacerých odborníkov digitalizácia EÚ. Rakúsko preberá štafetu v uzatváraní legislatívnych návrhov EK pre oblasť digitalizácie. Už v úvode predsedníctva je však jasné, že digitálna agenda rokovaní Rady EÚ sa v najbližších mesiacoch neuzavrie. Okrem zefektívnenia práce štátnych orgánov, ich medzinárodného prepojenia a zníženiu byrokracie v celoeurópskom meradle Rakúsko plánuje naďalej uskutočňovať rokovania o efektívnom zdanení internetových gigantov poskytujúcich služby na jednotnom trhu, odvádzajúc dane mimo neho. Milióny či miliardy eur, o ktoré sú ukrátené rozpočtové príjmy jednotlivých štátov, resp. EÚ ako celku, predstavujú dodatočný zdroj rozpočtov, ktorý podľa citeľnej prítomnosti gigantov na jednotnom trhu štátom patrične prináleží. Posledná priorita programu je zameraná na posilňovanie bezpečnosti a spolupráce so susednými štátmi, konkrétne s regiónom západného Balkánu. Rakúska zahraničná politika podporuje rozšírenie EÚ o krajiny západného Balkánu a práve preto bude predsedníctvo podporovať či už bilaterálne alebo multilaterálne rokovania s týmto regiónom. Najdôležitejšou príručkou pre balkánske reformy bude stratégia rozširovania pre krajiny západného Balkánu, ktorú prijala EK v máji 2018. Práve podľa tohto dokumentu plánuje Rakúsko pokračovať vo vzájomnej spolupráci a približovaní hospodárstiev šiestich kandidátskych krajín hospodárstvám členov EÚ. Krajina s najmladším premiérom spomedzi krajín EÚ, Sebastianom Kurzom, v programovom dokumente vyzýva európske spoločenstvo na plnenie štvrtého scenára Bielej knihy o budúcnosti EÚ. Počas predsedníctva bude Rakúsko v súlade s princípom subsidiarity a scenára „Menej ale efektívnejšie“ pracovať vo všetkých oblastiach, v ktorých tvorí nadnárodný prístup oproti vnútroštátnemu skutočnú pridanú hodnotu pre Európanov.¹²⁰

3.4.2 Výsledky rakúskeho predsedníctva v oblasti digitalizácie

Rakúske predsedníctvo prinieslo viaceré rokovania o Jednotnom digitálnom trhu EÚ. V septembri Rada EÚ prijala nariadenie o zriadení Jednotnej digitálnej brány na poskytovanie prístupu k informáciám, postupom a asistenčným službám a službám riešenia

---

¹²⁰ *Programme of the Austrian Presidency.* [online].
<https://www.eu2018.at/age-nda-priorities/programme.html>

[cit. 2019-02-12]. Dostupné na:

problémov. Ukončila tak legislatívny proces, ktorý začal predložením návrhu EK v máji 2017. Coreper návrh schválil počas bulharského predsedníctva a následné rokovanie Rady bolo v tomto prípade už len formálnou záležitosťou. Vytvorenie uvedenej brány je absolútnou nevyhnutnosťou pre digitalizáciu jednotného trhu. Jej vytvorenie zníži administratívne zaťaženie občanov a firiem a odstráni ich znevýhodnenie vyplývajúce z neznalosti vnútroštátnej legislatívy a jazykových rozdielov. Jednotná digitálna brána bude totiž dostupná vo všetkých oficiálnych jazykoch EÚ čo uľahčí občanom a firmám prístup k cezhraničným informáciám potrebným pre administratívne alebo podnikateľské účely. Spustenie digitálnej brány je naplánované na december 2020. Očakáva sa postupný nárast cezhraničnej aktivity predovšetkým malých a stredných podnikov so sídlom v EÚ. Ročná úspora výdavkov podnikateľov na získavanie informácií o zahraničnej legislatíve a podnikateľskom prostredí má podľa odhadov predstavovať 11 miliónov eur.¹²¹

Nemenej dôležitou otázkou digitálnej agendy je v posledných rokoch aj revidovanie pravidiel používania internetovej domény „eu“ určenej pre EÚ. Od prijatia prvého nariadenia o európskej doméne sa pod ňou zaregistrovali 4 milióny používateľov, čo z nej robí ôsmu najväčšiu doménu. Mnohé podniky s nadnárodným pôsobením ju používajú pre oslovenie širokého spektra zákazníkov na päťsto miliónovom trhu EÚ. Coreper 5. decembra 2018 schválil revidovanie pravidiel používania domény. Hlavnými bodmi návrhu je zjednodušenie kritérií pre registráciu domény, zvyšovanie povedomia Európanov o jej dostupnosti a zvýšenie kontroly jej používania s dôrazom na blokovanie internetových stránok s vulgárnym, hanlivým, rasistickým alebo inak pre spoločnosť nebezpečným obsahom. Jedným z bodov návrhu je aj otázka budúcnosti internetových stránok s doménou „eu“ registrovaných občanmi a podnikmi so sídlom v SK vzhľadom na aktuálny proces vystúpenia SK z EÚ. Návrh do konca predsedníctva nestihol schváliť EP a tak sa jeho prijatie odročilo na rumunské predsedníctvo v roku 2019.¹²²

Pravdepodobne najdôležitejšími dňami rakúskeho predsedníctva v oblasti digitálnej budúcnosti EÚ boli 4. október a 9. november 2018. V prvý uvedený deň EP schválil návrh odstránenia prekážok voľného pohybu iných ako osobných údajov v rámci EÚ a následne 9.

---

¹²¹ RADA EURÓPSKEJ ÚNIE. *Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady o zriadení jednotnej digitálnej brány na poskytovanie prístupu k informáciám, postupom a asistenčným službám a službám riešenia problémov*. [online]. [cit. 2019-02-12]. Dostupné na: <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/PE-41-2018-INIT/sk/pdf>

¹²² COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. *Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council on the implementation and functioning of the .eu Top Level Domain name...* [online]. [cit. 2019-02-13]. Dostupné na: <https://www.consilium.europa.eu/media/37653/st15412-en18.pdf>

novembra Rada EÚ legislatívny proces návrhu ukončila. Voľný pohyb týchto údajov je často označovaný za piatu slobodu spoločného trhu. Rada EÚ tak uzatvára ďalšiu kapitolu Jednotného digitálneho trhu, ktorej návrh predstavila EK v septembri 2017. Prijaté nariadenie ruší vnútroštátne predpisy členských štátov obmedzujúce voľný pohyb dát. Výnimkami zostanú len citlivé údaje ohrozujúce verejnú bezpečnosť. Nariadenie dopĺňa Nariadenie o ochrane osobných údajov, ktoré vstúpilo do platnosti v máji 2018. Vďaka jeho prijatiu sa zrušia protekcionistické opatrenia obmedzujúce voľný pohyb dát a štátne orgány ale aj spoločnosti budú môcť zefektívniť svoju prácu, resp. vytvárať nové pracovné miesta, rozširovať svoje podnikanie o nové produkty a služby a expandovať na nové trhy ľahšie ako kedykoľvek predtým. Nariadenie navyše ruší akékoľvek geografické obmedzenia týkajúce sa spracovávaní alebo uchovávaní iných ako osobných údajov, ktoré boli doteraz tvorené predovšetkým na vnútroštátnej úrovni. Aj napriek spracovávaniu údajov v inom členskom štáte EÚ budú mať orgány toho-ktorého štátu naďalej detailný prístup k údajom v prípade ohrozenia bezpečnosti, resp. vyšetrovania zločinu. Z názvu nariadenia vyplýva, že žiadnym spôsobom nezasahuje do regulácie osobných údajov. V prípade, že sú osobné a neosobné údaje navzájom neoddeliteľne prepojené, uvádzané nariadenie sa na tieto údaje nevzťahuje.¹²³ Jeho úlohou nie je Nariadenie o ochrane osobných údajov prekrývať ale dopĺňať. Prijaté nariadenie je nesmierne dôležité hlavne pre malé a stredné podniky, pre ktorých služby je nevyhnutná práca s obrovským množstvom údajov na nadnárodných úrovniach. Množstvo dát širokého spektra informácií môže navyše priamo ovplyvňovať výsledok vypestovanej produkcie farmárov.

Ďalším legislatívnym návrhom, ktorý počas rakúskeho predsedníctva posunul Coreper na rokovanie ministrov je reforma zdieľania údajov verejného sektora členských štátov EÚ. Aj napriek faktu, že sa do konca minulého roka nepodarilo návrh reforiem schváliť, Rakúsko otvorilo rokovania o ďalšej, veľmi dôležitej kapitole Jednotného digitálneho trhu. Smernica o opakovanom použití informácií verejného sektora bola prijatá už v roku 2003, teda pred 15 rokmi. Už v tom čase si európske orgány uvedomili fakt, že široké spektrum geografických, hospodárskych, sociálnych a iných informácií, ktoré verejný sektor členských štátov zbiera, môže byť opätovne použité európskymi podnikmi na tvorbu nových pracovných miest pri rozširovaní portfólia služieb pracujúcich s dodatočnými údajmi, a tým pádom aj zvyšovaní hospodárskeho rastu členských štátov. Avšak samotná

---

¹²³ COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. *Regulation of the European Parliament and of the Council on a framework for the free flow of non-personal data in the European union*. [online]. [cit. 2019-02-13]. Dostupné na: <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/PE-53-2018-INIT/en/pdf>

smernica z roku 2003 sa stále javí ako nedostatočná aj napriek revidovaniu v roku 2013. Témou aktuálnych rokovaní Rady EÚ a EP je rozšírenie pôsobnosti smernice aj na údaje verejných podnikov v odvetví dopravy a verejných služieb alebo údaje získané výskumom financovaným z verejných zdrojov. Tieto údaje by mali byť dostupné v celej EÚ zadarmo až na malé výnimky. Niektoré subjekty verejného sektora však musia vytvárať príjmy, resp. pokrývať náklady na získavanie údajov, a preto v takomto prípade smernica zohľadňuje ich potreby povolením obmedzeného spoplatnenia údajov. Výhody z voľne dostupných údajov plynú hlavne malým a stredným podnikom, resp. startupom, poskytujúcim služby závislé na veľkom objeme dát, pre ktoré je otázka lacnej dostupnosti údajov častokrát otázkou životaschopnosti. Rada EÚ pokračuje v rokovaní aj počas rumunského predsedníctva v prvej polovici roku 2019 a zdá sa, že návrh sa do konca júna podarí schváliť. V takom prípade sa dá po roku 2020 v členských štátoch EÚ očakávať dodatočný rast počtu nových pracovných miest a vytváranie nových inovácií s celospoločenským úžitkom.¹²⁴

Dokončenie Jednotného digitálneho trhu EÚ sa neustále odkladá pre neschválené legislatívne návrhy, ktoré sú predmetom rokovaní predovšetkým Rady EÚ a EP. Dá sa však očakávať, že k splneniu jedného zo strategických cieľov EK a vlastne EÚ zároveň dôjde v krátko až strednodobom horizonte niekoľkých rokov. Piata sloboda spoločného trhu prinesie výhody hlavne Európanom a podnikom v EÚ. Na to, aby tieto výhody čerpalo čo najviac z nich, EÚ zriadila nový program financovania pod názvom Digitálna Európa. Rada EÚ 4. decembra 2018 v zložení Rady pre dopravu, telekomunikácie a energetiku prijala svoju pozíciu smerujúcu k financovaniu digitálnej transformácie členských krajín EÚ k čo najväčšiemu využívaniu Jednotného digitálneho trhu. Rakúske predsedníctvo na spomínanom zasadnutí Rady nedosiahlo dohodu o financovaní digitalizácie v rámci VFR pre obdobie 2021-2027, ale vymedzilo päť strategických oblastí financovania. Jedná sa o zabezpečenie širokého využívania digitálnych technológií v celom hospodárstve a spoločnosti, pokročilé digitálne zručnosti, kybernetickú bezpečnosť krajín, umelú inteligenciu a superpočítače. Tieto oblasti si po vytvorení Jednotného digitálneho trhu budú vyžadovať zvýšenú pozornosť a financovanie pre zachovanie vysokej konkurencieschopnosti európskeho digitálneho hospodárstva. Očakávaná výška prvého digitálneho programu EÚ do roku 2027 prevyšuje 9 miliárd eur. Viac ako polovica finančných zdrojov by mala smerovať do inovácií v oblasti umelej inteligencie

---

¹²⁴ COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. *Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council on the re-use of public sector information (recast)*. [online]. [cit. 2019-02-14]. Dostupné na: <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-13418-2018-INIT/en/pdf>

a superpočítačov. Podľa navrhovaného rozpočtu predloženého EK najmenšia časť financovania, asi 700 miliónov eur, bude určená na podporu digitálnych zručností prostredníctvom kurzov, stáží alebo inej odbornej prípravy. Rokovania o prijatí programu Digitálna Európa sa presúvajú do agendy rumunského predsedníctva, resp. ďalšieho osemnásťmesačného predsedníckeho tria.¹²⁵

V poslednom mesiaci rakúskeho predsedníctva Coreper taktiež odobril prijatie nových pravidiel, ktoré zjednodušia kontakt spoločností s verejnými orgánmi prostredníctvom digitálnych nástrojov a online procesov. O návrhu tak začína rokovať Rada EÚ spolu s EP. Meritom veci je v tomto prípade komunikácia približne 24 miliónov spoločností (z ktorých 80% predstavujú spoločnosti s ručením obmedzeným) pôsobiacich v členských štátoch EÚ s verejnými orgánmi počas celého životného cyklu prostredníctvom digitalizovanej verejnej správy. Spoločnosti s ručením obmedzeným by tak mohli napríklad zakladať nové pobočky alebo zasielať dokumenty do obchodného registra členského štátu online a všetky potrebné tlačivá na plnenie bežných povinností vyplývajúcich z podnikania voči štátu by boli dostupné online vo všetkých oficiálnych jazykoch EÚ. Na báze princípu „jedenkrát a dost“ by sa zefektívnila komunikácia firiem s verejnými orgánmi pričom poplatky za online administratívne úkony neprekročia súčasné poplatky spojené s fyzickou administratívou. Zavedenie týchto pravidiel by opäť pocítili predovšetkým malé a stredné spoločnosti s ručením obmedzeným, ktoré predstavujú takmer 99% všetkých spoločností s ručením obmedzeným pôsobiacich v Európe. Došlo by tak k rozšíreniu portfólia služieb Jednotnej digitálnej brány EÚ.¹²⁶

3.4.3 Výsledky rakúskeho predsedníctva v oblasti migrácie

Rakúsky predsednícky program v jednej zo svojich priorít vytýčil za dôležitý dátum pre riešenie európskej otázky migrácie 19. a 20. september 2018. V tieto dni sa uskutočnil summit lídrov krajín EÚ v Salzburgu. Hlavnými bodmi rokovaní boli témy Brexitu a migrácie. V otázke migrácie žiadna z krajín nepriniesla nové návrhy na jej riešenie a spoločné rozhovory vrátili na stôl zoznam problémových krajín, ktoré nie sú ochotné

---

¹²⁵ COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. *Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council establishing the Digital Europe programme for the period 2021-2027 – Partial general approach..* [online]. [cit. 2019-02-15]. Dostupné na: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14488-2018-REV-1/en/pdf>

¹²⁶ COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. *Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council amending Directive (EU) 2017/1132 as regards the use of digital tools and processes in company law.* [online]. [cit. 2019-02-15]. Dostupné na: <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14828-2018-INIT/en/pdf>

participovať na relokácii migrantov. Štatisticky prílev irregulárnych migrantov smerujúcich na jednotný trh klesol na úroveň nižšiu ako v období pred vypuknutím krízy v roku 2015. Zdá sa, že spolupráca s tretími krajinami, ktoré vo veľkej miere prispievajú k zníženiu migračných tlakov na Európu priniesla očakávané výsledky. Lídri preto podporili zámer pokračovať v rokovaní s tretími krajinami aj v budúcnosti. Vďaka finančnej a technickej pomoci, ktorú EÚ poskytne krajinám za vonkajšími hranicami EÚ budú môcť členské štáty naďalej rokovať o riešení vysokého počtu utečencov žiadajúcich o azyl, ktorý sa na jednotnom trhu už nachádzajú. Za dôležitého partnera v otázke migrácie summit označil Egypt, s ktorým rakúsky premiér Sebastian Kurz a predseda Európskej rady Donald Tusk nadviazali spoločný dialóg. Lídri sa zhodli aj na dodatočnom posilnení európskej pohraničnej a pobrežnej stráže, boja proti sieťam prevádzachov a vytváraní hotspotov, ktoré zefektívnia posudzovanie oprávnenosti žiadania o azyl. Na február 2019 lídri naplánovali summit s Ligou arabských štátov¹²⁷, ktorý mal načrtnúť možnosti politickej a hospodárskej spolupráce arabského sveta s EÚ.¹²⁸ Sebastian Kurz kvitoval posilnenie spolupráce v manažmente migrácie s tretími krajinami, na druhej strane však skepticky zhodnotil postup rokovaní v otázke relokácie utečencov. Ak niektoré členské štáty budú naďalej odmietať všetky predkladané riešenia a reformy azylovej politiky, podľa jeho slov sú šance na skutočné vyriešenie aktuálnych migračných problémov v najbližších rokoch veľmi nízke.

Na summit v Salzburgu nadviazalo rokovanie Rady pre spravodlivosť a vnútorné veci 12. októbra 2018. Predmetom rokovaní bolo predovšetkým posilnenie mandátu Európskej agentúry pre pohraničnú a pobrežnú stráž a zvýšenie výdavkov na chod tohto orgánu pre boj proti nelegálnej migrácii v rámci VFR na obdobie 2021-2027. Podľa návrhu EK by agentúra sídliaca vo Varšave mala do roku 2020 osemnásobne zvýšiť počet zamestnancov zo súčasných 1 300 na 10 000. Podľa návrhu komisie z 12. septembra 2018 by na účely zvýšenia počtu zamestnancov a na nákup lodí, lietadiel a iných dopravných prostriedkov malo pre Európsku agentúru pre pohraničnú a pobrežnú stráž putovať až 2,2 miliardy eur.¹²⁹ Najväčšími kritikmi agentúry a v podstate všetkých rokovaní o posilnení jej

---

¹²⁷ Historicky prvý summit lídrov EÚ a Ligy arabských štátov sa uskutočnil 24.-25. februára 2019 v egyptskom Šarm aš-Šajchu za účasti 49 štátov. Hlavnými témami rokovaní boli hospodárska spolupráca, zvyšovanie bezpečnosti a spolupráca v riadení migrácie. Summit nepriniesol žiadne konkrétne závery, možno ho však označiť za nový začiatok spolupráce EÚ s arabským svetom, ktorú všetky zúčastnené krajiny podporili.

¹²⁸ COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. *Informal meeting of heads of state or government, 19-20/09/2018*. [online]. [cit. 2019-02-15]. Dostupné na: <https://www.consilium.europa.eu/en/meetings/european-council/2018/09/19-20/>

¹²⁹ EUROPEAN COMMISSION. *A strengthened and fully equipped European Border and Coast Guard*. [online]. [cit. 2019-02-16]. Dostupné na: https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/sotetu2018-factsheet-coast-guard_en.pdf

mandátu sú tradične krajiny V4. Štyri krajiny strednej Európy kritizujú zásahy agentúry do suverenity hraničných stráží. Kameňom úrazu v spoločných rokovaníach vzhľadom na VFR je aj fakt, že zvýšenie finančných prostriedkov rozpočtu pre budúce obdobia pre Európsku agentúru pre pohraničnú a pobrežnú stráž znamená škrt v tradičných kapitolách ako je kohézna politika. Krajiny V4 sú pritom významnými prijímateľmi prostriedkov z kohéznych fondov EÚ.¹³⁰ Rokovania o Európskej agentúre pre pohraničnú a pobrežnú stráž pokračovali aj počas dvojdnového zasadnutia Rady pre spravodlivosť a vnútorné veci 6. a 7. decembra 2018. Rada dosiahla čiastočnú dohodu o návratoch a spolupráci s tretími krajinami v otázkach migrácie. Európska agentúra pre pohraničnú a pobrežnú stráž bude podľa dohody môcť asistovať členským štátom pri návratových operáciách migrantov do krajín pôvodu počas všetkých fáz návratu, t. j. od jeho prípravy až po administratívne činnosti po úspešnom uskutočnení návratu. Ďalším bodom dohody je rozšírenie spolupráce s tretími krajinami. Aktuálny mandát agentúry totiž povoľuje operácie na hraniciach len so susednými tretími krajinami. Podľa novej dohody by sa mandát agentúry mal rozšíriť aj na iné ako susedné krajiny. Agentúra navyše bude pripravená do krajín tranzitu a pôvodu vysielat' svojich styčných dôstojníkov na dohľad nad priebehom návratu a posilnenie spolupráce s vnútroštátnymi orgánmi pre migráciu. Takéto operácie bude možné uskutočňovať len na základe súhlasu tej-ktorej tretej krajiny.¹³¹ V druhej časti rokovaní Rada EÚ 6. decembra schválila súbor opatrení na boj proti prevádzkačom migrantov. Stalo sa tak v nadväznosti na septembrové stretnutie Európskej rady, ktoré žiadalo Radu EÚ o urýchlenie legislatívneho procesu. Komplexný a vykonateľný súbor opatrení schválených orgánmi EÚ obsahuje štyri kategórie opatrení zameriavajúcich sa na zlepšenie informačných tokov, posilnenie operačných nástrojov, narúšanie online komunikácie a zlepšenie súčinnosti celkovej vonkajšej činnosti EÚ v prioritných tretích krajinách.¹³²

Záverečným podujatím rakúskeho predsedníctva, počas ktorého členské štáty rokovali o migračných otázkach bolo zasadnutie ER 13. a 14. decembra. Lídri členských krajín ocenili prácu Rady EÚ a rakúskeho predsedníctva v uplynulých mesiacoch,

---

¹³⁰ EURACTIV. *Pol'sko a Česká republika: Silnejší Frontex nám uberie z eurofondov*. [online]. [cit. 2019-02-16]. Dostupné na: <https://euractiv.sk/section/spolocnost/news/polsko-a-ceska-republika-silnejši-frontex-nam-uberie-z-eurofondov/>

¹³¹ COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. *Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council on the European Border and Coast Guard and repealing Council Joint Action...* [online]. [cit. 2019-02-16]. Dostupné na: <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14860-2018-REV-1/en/pdf>

¹³² COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. *Enhancing the response to migrant smuggling networks: a comprehensive and operational set of measures*. [online]. [cit. 2019-02-16]. Dostupné na: <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-15250-2018-INIT/en/pdf>

prezentovali svoje stanoviská k budúcemu smerovaniu migračnej politiky a opäť podporili cieľ, ktorým je uzatvorenie všetkých siedmych kapitol reformy azylovej politiky EÚ. Niektorí lídri počas rokovaní opakovane vzniesli kritiku voči členským štátom EÚ, ktoré sa v neskoršom decembrovom hlasovaní o Globálnom pakte o migrácii plánovali nezúčastniť hlasovania alebo hlasovať proti jeho prijatiu.

3.4.4 Výsledky rakúskeho predsedníctva v ostatných oblastiach

Rakúske predsedníctvo v jednej zo svojich priorít nadviazalo na otvorenie kapitoly západného Balkánu počas bulharského predsedníctva. Rakúsko je jednou z krajín, ktoré podporujú rozšírenie EÚ o krajiny západného Balkánu. Podľa rakúskeho premiéra Kurza je európska integrácia bez účasti týchto krajín neúplná. Rada vo viacerých zloženiach rokovala o rozvoji spolupráce so 6 balkánskymi krajinami a o zvýšení finančnej pomoci smerujúcej do tohto regiónu. Za najvýznamnejší prínos predsedníctva v posilnení spolupráce EÚ s krajinami západného Balkánu možno považovať dohodu o automatickej výmene údajov medzi štátmi z 13. septembra 2018. Konkrétne ide o daktyloskopické údaje, údaje o DNA a údaje o registrácii vozidiel. Dostupnosť týchto údajov bude slúžiť hlavne rezortom vnútra členských krajín a orgánom EÚ v boji proti zločinu, terorizmu a nelegálnej migrácii. Touto dohodou tak EÚ začlenila krajiny západného Balkánu do policajnej a justičnej spolupráce po vzore Prümskej dohody z roku 2005.¹³³ O mesiac neskôr sa uskutočnilo každoročné stretnutie ministrov spravodlivosti a vnútra krajín EÚ a západného Balkánu. Tentokrát sa ministri a reprezentanti orgánov EÚ stretli 4. a 5. októbra v Tirane. Lídri EÚ ocenili spoluprácu balkánskych krajín v oblasti justície a v boji proti nelegálnej migrácii. Stretnutie prinieslo podpis Spoločného akčného plánu boja proti terorizmu pre západný Balkán. Plán obsahuje konkrétne opatrenia ktoré majú obe zmluvné strany vykonávať pre dosiahnutie spoločných protiteroristických cieľov.¹³⁴ Albánsko navyše na stretnutí podpísalo s EÚ dohodu o spolupráci s Európskou agentúrou pre pohraničnú a pobrežnú stráž a poskytlo tak väčší mandát na vykonávanie činností agentúry na hraniciach ale aj na vnútroštátnom území.

V oblasti energetiky Rakúsko počas predsedníctva dosiahlo s EP predbežné dohody o nových pravidlách fungovania trhu s elektrinou v Európe a o agentúre EÚ pre regulačné

---

¹³³ COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. *Agreement between the parties to the police cooperation convention for Southeast Europe on the automated exchange of DNA data, dactyloscopic data and vehicle registration data*. [online]. [cit. 2019-02-17]. Dostupné na: <https://www.eu2018.at/latest-news/news/09-13-Westbalkan-Konferenz--Pr-m-Abkommen-f-r-S-dosteuropa-unterzeichnet-.html>

¹³⁴ COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. *Joint Action Plan on Counter-Terrorism for the Western Balkans*. [online]. [cit. 2019-02-17]. Dostupné na: <https://www.consilium.europa.eu/media/36546/joint-action-plan-on-ct-for-wb.pdf>

orgány v oblasti energetiky. Coreper sa venoval predovšetkým otázke nových pravidiel bezpečnosti dodávok elektriny. Podľa návrhu budú pre členské štáty EÚ vypracované regionálne krízové scenáre pre riešenie rizík vyplývajúcich z výpadku dodávok elektriny. Coreper taktiež v predkladanom návrhu schválil vytvorenie mechanizmu pomoci medzi členskými štátmi pre prípad vypuknutia energetickej krízy. Rokovanie na pôde Rady o všetkých týchto otázkach sa odročilo na nasledujúce rumunské predsedníctvo. Dôležitý výsledok pre Energetickú úniu EÚ prinieslo rokovanie Rady EÚ 4. decembra 2018. Rada ukončila legislatívny proces troch dôležitých kapitol v oblasti čistej energie, ktoré boli témou rokovaní viac než dva roky. Prvou z nich je revidovaná smernica o energetickej efektívnosti. Ciele, v nej stanovené, predstavujú zníženie konečnej spotreby energie na úrovni EÚ o 32,5% do roku 2030 postupným spôsobom najprv o 1,5% a neskôr o 0,8% ročne. So smernice ďalej vyplýva, že energetická efektívnosť musí byť zvyšovaná takým spôsobom, ktorý nebude zvyšovať energetickú chudobu.¹³⁵ Druhým schváleným návrhom je smernica o energii z obnoviteľných zdrojov. Smernica obsahuje viacero cieľov, ktoré je nevyhnutné naplniť pre splnenie záväzkov vyplývajúcich z Parížskej dohody o zmene klímy. Hlavným cieľom je zvýšenie podielu energie z obnoviteľných zdrojov v EÚ do roku 2030 na 32%. Členské štáty EÚ tak musia tomuto cieľu prispôsobiť svoje národné energetické a klimatické plány. EÚ chce finančne a technicky naďalej podporovať výrobcov čistej energie rovnako ako aj domácnosti, ktoré používajú napr. strešné solárne panely na zabezpečenie energetickej sebestačnosti.¹³⁶ Posledným prijatým návrhom je nariadenie o riadení Energetickej únie. Predstavuje súbor širokého spektra opatrení a nástrojov slúžiacich na spoluprácu členských štátov a kontrolu udržateľnosti dosiahnutých cieľov v energetickej oblasti.¹³⁷

Počas rakúskeho predsedníctva Rada v zložení ministrov hospodárstva a financií nestihla uzavrieť návrh zdanenia internetových gigantov. Rakúsko pritom javilo evidentný záujem o jeho schválenie. Spoločné rokovania ministrov práve naopak priniesli ešte väčšie nezhody v tejto otázke. Návrh brzdia hlavne pochybnosti severských krajín a Česka, ktoré nesúhlasia s predkladaným textom. Počas jesene 2018 sa očakával aj návrh zdanenia na

---

¹³⁵ COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. *Directive of the European Parliament and of the Council amending Directive 2012/27/EU on energy efficiency*. [online]. [cit. 2019-02-17]. Dostupné na: <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/PE-54-2018-INIT/en/pdf>

¹³⁶ COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. *Directive of the European Parliament and of the Council on the promotion of the use of energy from renewable sources (recast)*. [online]. [cit. 2019-02-17]. Dostupné na: <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/PE-48-2018-INIT/en/pdf>

¹³⁷ COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. *Regulation of the European Parliament and of the Council on the Governance of the Energy Union and Climate Action*. [online]. [cit. 2019-02-17]. Dostupné na: <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/PE-55-2018-INIT/en/pdf>

úrovni OECD. Ten však, zdá sa, v dohľadnej dobe nepríde. Niektoré európske štáty, predovšetkým SK, Rakúsko a Francúzsko preto avizujú, že vezmú zodpovednosť v tejto oblasti do vlastných rúk.¹³⁸ Rakúsko tak učinilo začiatkom januára 2019 kedy premiér Kurz odprezentoval vnútroštátnu daňovú reformu zameranú na internetové giganty s významnou prítomnosťou na jednotnom trhu. V prípade, že Rada EÚ do marca 2019 neschválí návrh zdanenia na celoeurópskej úrovni, Rakúsko vyrubí trojpercentnú daň z obratu tým internetovým firmám, ktorých obrat presahuje celkovo 750 miliónov eur, resp. 10 miliónov v Rakúsku.¹³⁹

Rakúske predsedníctvo v otázke VFR vypracovalo dva dôležité dokumenty pre obdobie 2021-2027. Oba z nich predsedníctvo prezentovalo 30. novembra 2018 v Bruseli. Prvým dokumentom je správa o pokroku rokovaní počas predsedníctva. Táto správa okrem výsledkov rokovaní počas rakúskeho predsedníctva obsahuje aj stručný prehľad predchádzajúcich rokovaní. Predsedníctvo zorganizovalo 19 stretnutí ad hoc pracovnej skupiny pre VFR a tému VFR predložila do programu viacerých zasadnutí Rady EÚ. Druhým dokumentom je návrh rokovacieho rámca. Dokument obsahuje štruktúru okruhov, do ktorých budú v najbližšom období smerovať výdavky EÚ a vzor VFR, do ktorého by sa postupne mali zapracovávať výsledky rokovaní Rady EÚ. Úlohou Rady teda zostáva počas nadchádzajúcich predsedníctiev do začiatku roku 2021 viesť aktívne rokovania o jednotlivých okruhoch navrhovaného VFR.¹⁴⁰

---

¹³⁸ EURACTIV. *Ireland joins growing list of EU digital tax opponents*. [online]. [cit. 2019-02-17]. Dostupné na: <https://www.euractiv.com/section/digital/news/ireland-joins-growing-list-of-eu-digital-tax-opponents/>

¹³⁹ REUTERS. *Austria says will tax internet giants 3 percent of ad revenue*. [online]. [cit. 2019-02-17]. Dostupné na: <https://uk.reuters.com/article/uk-austria-economy-digital-tax/austria-says-will-tax-internet-giants-3-percent-of-ad-revenue-idUKKCN1P41MG>

¹⁴⁰ COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. *Multiannual Financial Framework (2021-2027): draft Negotiating Box*. [online]. [cit. 2019-02-17]. Dostupné na: <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14759-2018-INIT/en/pdf>

4 Diskusia

Osemnásťmesačný program predsedníckeho tria spravidla neobsahuje detailné vytýčenie exaktných spoločných cieľov troch krajín. Jeho zámerom je skôr načrtnutie prioritných oblastí, ktoré chcú tri štáty počas predsedníckeho obdobia priniesť na rokovacie stoly. Rovnako tomu bolo aj v prípade uplynulého predsedníckeho tria v zložení Estónsko, Bulharsko a Rakúsko. Ich predsednícky program obsahuje mnoho všeobecných oblastí spolupráce, o ktorých krajiny plánovali rokovať. Samozrejmosťou každého osemnásťmesačného programu je zvyšovanie zamestnanosti, hospodárskeho rastu, uzatváranie nových obchodných dohôd, znižovanie chudoby, posilnenie kohézie a pod. O niečo konkrétnejšie vymedzené priority programu boli digitalizácia Európskej únie a riešenie aktuálne nedostačujúcej migračnej a azylovej politiky Európskej únie. Ide o oblasti, ktorými sa Európska únia zaoberá relatívne krátko v porovnaní s niektorými oblastami spolupráce, ktoré sú predmetom neustálych rokovaní už šesť desaťročí.

Faktom je, že digitalizácia so sebou prináša optimalizáciu hospodárskych výsledkov rovnako na mikroekonomickej ako i makroekonomickej úrovni. Je veľmi zložitá oceniť konkrétny prínos Jednotného digitálneho trhu pre členské štáty alebo EÚ ako celok. EK v súvislosti s mnohými legislatívnymi návrhmi uvádza aj predpokladaný finančný prínos či už pre firmy alebo štátne rozpočty aby tak motivovala členské štáty k schvaľovaniu legislatívy. Ak chce EÚ zachovať konkurencieschopnosť svojho hospodárstva na celoeurópskej úrovni, musí aktívne pracovať na Jednotnom digitálnom trhu. Jeho dokončenie je aktuálne jednou z desiatich priorít EÚ stanovených EK. Uplynulé predsedníctvo Rady EÚ bezpochyby prinieslo pokrok v digitalizácii. EÚ potrebovala práve estónske predsedníctvo pre odpichový bod pre dokončenie Jednotného digitálneho trhu. Podľa viacerých kritérií totiž možno Estónsko označiť za európskeho lídra v oblasti digitalizácie hospodárstva. Schvaľovanie chýbajúcej legislatívy v tejto oblasti sa rodí veľmi ťažko a vyžaduje veľké množstvo zasadnutí Rady EÚ vo všetkých jej vertikálnych zloženiach a Európskeho parlamentu a jeho výborov. Dobrou správou je, že rozsah nevyhnutných legislatívnych návrhov pre dokončenie Jednotného digitálneho trhu sa každým predsedníctvom znižuje. Zlou správou zostávajú naďalej visiace otázky nad dôležitou legislatívou, ktorú sa európskym orgánom dlhodobo nedarí prijať. Na stole stále zostávajú nariadenia o e-súkromí a reformy uchovávaní a ochrany osobných údajov a autorských práv. Predložené návrhy EK sa v priebehu predsedníctiev predsedníckeho tria

nepodarilo schváliť a tak sa presúvajú do agendy ďalších predsedníctiev. V porovnaní s pokrokom v migračnej agende môžeme povedať, že digitálna agenda smeruje k dosiahnutiu svojich cieľov rýchlejšie. Zdá sa totiž, že v ponímaní Európanov digitalizácia a kybernetická bezpečnosť predstavuje o niečo menej citlivú tému ako migrácia. Je veľmi dôležité naďalej pokračovať v rokovaní o digitalizácii a nevypúšťať túto tému z agendy predsedníctiev. Upustenie od rokovaní môže častokrát znamenať ich odročenie o niekoľko predsedníctiev neskôr. Ak chce byť EÚ ako celok označovaná za digitálnu veľmoc, inštitút predsedníctva nesmie od digitalizácie odkloniť svoju pozornosť. Kedy sa však podarí uzavrieť posledné kapitoly Jednotného digitálneho trhu EÚ zostáva nateraz nejasné.

Ďalšou prioritou osemnásťmesačného programu predsedníckeho tria, ktorú jednotlivé predsednícke štáty taktiež zahrnuli do svojej predsedníckej agendy sú reformy migračnej a azylovej politiky EÚ. Zvýšená pozornosť sa na pôde EÚ tejto téme venuje najmä od roku 2015, kedy došlo k zvýšenému prílevu migrantov z tretích krajín do krajín EÚ, ktorý je často označovaný ako európska migračná alebo utečenecká kríza. Pravdou je, že dianie v roku 2015 zastihlo EÚ nepripravenú. Spoločná azylová politika členských krajín sa ukázala ako neefektívna a rozdelila štáty do niekoľkých táborov. Na jednej strane stoja štáty, ktoré bezprostredne čelia najväčším migračným tlakom a volajú po solidarite ostatných krajín a rýchlych a účinných reformách. Na strane druhej sú štáty ochotné spolupodieľať sa na prerozdelení utečencov. Poslednou skupinou sú štáty, ktoré predkladané návrhy reformovanej azylovej politiky a prerozdeľovania utečencov jasne odmietajú. Kritici uplynulého estónskeho, bulharského a rakúskeho predsedníctva v Rade EÚ upriamujú pozornosť na zlyhanie predsedníctiev v reforme azylovej politiky. Rápidny pokles v počte migrantov smerujúcich do krajín jednotného trhu podľa nich nastal sám bez dodatočných zásahov či už Rady alebo iného z orgánov EÚ. V uplynulých rokoch sme však boli svedkami aktívnych rokovaní EÚ s krajinami, s ktorými má EÚ vonkajšiu hranicu alebo s krajinami tranzitu a pôvodu migrantov. Nové dohody a partnerstvá, rokovania o dodatočnej finančnej a materiálno-technickej podpore EÚ pre tretie krajiny počas uplynulých predsedníctiev, to všetko bezpochyby prispelo k zníženiu počtu iregulárnych migrantov smerujúcich do krajín EÚ na úroveň nižšiu než v období pred vypuknutím migračnej krízy. Predsednícke trio počas osemnástich mesiacov posilnilo mandáty orgánov EÚ, ktorých činnosťou je manažment a kontrola migrácie a počas viacerých rokovaní budovalo spoluprácu v zvládaní migračných výziev. Pravdou je, že predsedníctvo nedokázalo uzavrieť žiadnu zo siedmych kapitol reformy azylovej politiky EÚ a nevyriešilo ani vzniknuté problémy s relokáciou utečencov,

ktorí sa už dostali do priestoru jednotného trhu. Predsednícke trio však prispelo hlavne v otázke pripravenosti EÚ na prípadne sa opakujúci nával migrantov z uplynulých rokov. V názoroch na dosiahnutie konsenzu v otázke reformy azylovej politiky môžeme vidieť veľké rozdiely. Zatiaľ čo Donald Tusk po každom rokovaní o migrácii na tlačovej konferencii vyzdvihol pokrok v rokovaníach a posun k uzatvoreniu kapitol azylovej reformy, Sebastian Kurz na jednej z tlačových konferencií počas rakúskeho predsedníctva ozrejmil svoj trizvy pohľad na vec. Pri súčasnej rýchlosti rokovaní a nezhodách medzi členskými štátmi nebude podľa jeho slov dosiahnutie reformy trvať niekoľko mesiacov, ale celú dekádu. Práve preto EÚ musí zvýšiť pomoc smerujúcu do tretích krajín, posilniť pohraničnú a pobrežnú stráž a dúfať, že sa situácia z roku 2015 už nezopakuje.

Bulharské predsedníctvo spolu s rakúskym vrátilo pozornosť agendy EÚ na krajiny západného Balkánu. Pre šesť balkánskych štátov sa tak aktuálne naskytuje jedinečná príležitosť pre urýchlenie prístupových procesov, ktoré môžu vyústiť do potenciálneho rozšírenia EÚ. Bulharsko a Rakúsko sú tradiční podporovatelia rozšírenia EÚ smerom na Balkán. Je dôležité pripomenúť, že Rakúsko odovzdalo predsedníctvo Rumunsku, ktoré taktiež vsunulo do priorít predsedníckeho programu západný Balkán. Spolu s Rumunskom tvorí aktuálne predsednícke trio Fínsko a Chorvátsko. Dá sa teda predpokladať, že západný Balkán bude živou témou aj v nasledujúcom období. Kontinuálnosť predsedníctiev zameraných na túto tému môže priniesť významný posun v rokovaníach a rozšírenie EÚ už v roku 2025. Cieľom Srbska a Čiernej Hory je získať členstvo v EÚ práve v tento rok. Súčasný členské štáty sú v otázke rozšírenia EÚ rozdelené do dvoch táborov. Mladšie členské štáty, ktoré pristúpili do EÚ v roku 2004 a neskôr, iniciatívu rozšírenia spravidla podporujú. Na opačnej strane stojí napr. skeptickejšie Nemecko a Francúzsko. Francúzsky prezident Emmanuel Macron vyzýva európskych lídrov na nevyhnutnú vnútornú reformu EÚ. Bez nej je každé ďalšie rozšírenie EÚ iracionálne. Faktom však zostáva, že z EÚ do balkánskych krajín každoročne smerujú stovky miliónov eur na riešenie korupcie, boj proti zločineckým skupinám, vnútroštátne reformy a pod. Po sčítaní pomoci jednotlivým krajinám za uplynulé desaťročia sa tak výška tejto pomoci kumuluje na úroveň miliárd eur. Je preto logické, že vyvrcholením tejto pomoci musí byť členstvo západného Balkánu v EÚ. Ak sa nepodarí urýchliť prístupové rokovania, narastajúci vplyv Ruska a Číny v regióne môže postupom času zmeniť zahraničnopolitické priority Balkánu. Je preto dôležité udržať tému západného Balkánu naďalej živú aby vynaložené úsilie oboch strán nevyšlo nazmar.

Záver

Rozsah spoločnej spolupráce členských štátov Európskej únie sa za uplynulých šesťdesiat rokov výrazne zmenil. Od uhlia a ocele, surovín dôležitých okrem iného pre zbrojársky priemysel, ktoré odštartovali európsku integráciu v druhej polovici dvadsiateho storočia, sa Európska únia dostala k riešeniu väčšieho spektra spoločných politík. Je samozrejmé, že každé rozšírenie agendy Európskej únie je výsledkom vôle členských štátov, ktoré o spoločnej budúcnosti rozhodujú medzivládny alebo nadnárodným spôsobom. Významným výsledkom európskej integrácie sú štyri slobody jednotného trhu, ktoré si dnes užíva päťsto miliónov Európanov a stovky tisíc firiem. Na zabezpečenie plynulosti chodu Európskej únie štáty iniciujú spoluprácu v nových oblastiach. Za hlavných iniciátorov v uplynulom osemnásťmesačnom období od júla 2017 do decembra 2018 môžeme označiť trojicu predsedníckych štátov v Rade Európskej únie. Estónsko, Bulharsko a Rakúsko sa postupne v šesťmesačných obdobiach vystriedali v pozícii predsedníckeho štátu. Tieto, v mnohých aspektoch veľmi rôznorodé štáty, dokázali v pre Európu neľahkých časoch zjednotiť nielen seba, ale aj ďalších dvadsaťpäť štátov a venovať sa aktuálnym témam a problémom, ktoré hýbu Európou. A práve to je cieľom Európskej únie podľa jej zaužívaného motta *Zjednotení v rozmanitosti*. Predsednícke trio sa skutočne zameralo predovšetkým na prioritné body svojho programu, ktoré sa zhodovali predovšetkým v digitalizácii, migračnej a azylovej politike a rozšírení Európskej únie o krajiny západného Balkánu. Estónske predsedníctvo sa podľa očakávaní zameralo predovšetkým na digitalizáciu Európy, no počas šiestich mesiacov nestagnovala ani ďalšia agenda Európskej únie. Obavy vyplývajúce z kontinuálneho pokračovania rokovaní o digitalizácii počas bulharského a rakúskeho predsedníctva sa ukázali ako neopodstatnené, nakoľko Bulharsko spolu s Rakúskom dokázalo pokračovať v nasadenom tempe digitálnej agendy. Dva menované štáty zamerali svoje predsedníctvo okrem iného na posilnenie spoločnej migračnej politiky a vrátili na rokovací stôl západný Balkán. V prípade Estónska a Bulharska je pritom potrebné vyzdvihnúť fakt, že išlo o ich predsednícku premiéru. Navyše bol počas ich predsedníctva stále najaktuálnejšou témou Brexit, ktorý vo veľkej miere zatienil všetky úspechy predsedníctva. Všetky tri predsedníctva však boli vyhodnotené Európskou komisiou za úspešné.

Rakúsko odovzdalo predsedníctvo triu v zložení Rumunsko, Fínsko a Chorvátsko. Predsednícky program týchto krajín plánuje v mnohých oblastiach nadviazať na prácu

a výsledky Estónska, Bulharska a Rakúska. Aktuálne všetko nasvedčuje tomu, že by trio krajín mohlo dokončiť Jednotný digitálny trh do konca predsedníctva. Európska únia by vďaka nemu uľahčila bežný život a podnikanie pol miliarde ľudí a stovkám tisíc firiem na jednotnom trhu a v neposlednom rade by tak prispela k posilneniu svojej pozície svetového lídra v oblasti digitalizácie. To, či aktuálne trio dokáže v najbližších mesiacoch reformovať azylovú politiku Európskej únie alebo efektívnym spôsobom riešiť už vzniknuté otázky migrácie zostáva otázne. Zdá sa totiž, že rokovania o migrácii a azyly smerujúce k spokojnosti všetkých štátov Európskej únie budú trvať ešte niekoľko rokov. Ostro sledovanou témou počas predsedníctiev bude celkom určite západný Balkán. Predovšetkým od rumunského a chorvátskeho predsedníctva môžeme očakávať rokovania, ktoré ovplyvnia budúce rozšírenie Európskej únie, ktoré je podľa Stratégie pre západný Balkán naplánované na rok 2025.

Zoznam použitej literatúry

Knižné zdroje

1. BÉREŠOVÁ, Gabriela. *Európska únia a jej orgány*. Bratislava: Polygrafické stredisko UK, 2013. 333 s. ISBN 978-80-223-3380-1.
2. BRHLÍKOVÁ, Radoslava. *Európska únia po Lisabone*. Nitra: Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre, 2012. 256 s. ISBN 978-80-558-0172-8.
3. FIALA, Petr – PITROVÁ, Markéta. *Evropská unie*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2009. 803 s. ISBN 978-80-7325-180-2.
4. HODSON, Dermot – PETERSON, John. *The Institutions of the European Union*. Oxford: Oxford University Press, 2017. 496 s. ISBN 978-0-19-873741-4.
5. HRIVÍK, Pavol. *Európska integrácia a základy fungovania Európskej únie*. Trenčín: Trenčianska univerzita AD, Trenčín, 2016. 308 s. ISBN 978-80-8075-620-8.
6. JONES, Erik – MENON, Anand – WEATHERILL, Stephen. *The Oxford Handbook of the European Union*. Oxford: Oxford University Press, 2012. 893 s. ISBN 978-0-19-954628-2.
7. KITTOVÁ, Zuzana a kol. *Alternatívy vývoja Európskej integrácie. Časť 1*. Bratislava: Vydavateľstvo EKONÓM, 2014. 342 s. ISBN 978-80-225-3892-3.
8. LIPKOVÁ, Ľudmila a kol. *Európska únia*. Bratislava: Sprint dva, 2011. 446 s. ISBN 978-80-89393-33-6.
9. MARTILL, Benjamin – STAIGER, Uta. *Brexit and Beyond: Rethinking the Futures of Europe*. London: UCL Press, 2018. 293 s. ISBN 978-1-78735-277-3.
10. MAZÁK, Ján – JÁNOŠÍKOVÁ, Martina. *Lisabonská zmluva*. Bratislava: Iura Edition, 2011. 306 s. ISBN 978-80-8078-416-4.
11. MILJAN, Toivo. *Historical Dictionary of Estonia*. Maryland: Rowman & Littlefield, 2015. 646 s. ISBN 978-0-8108-7244-8.
12. MIŠÍK, Matúš. *Rozhodovací mechanizmus v Európskej únii po východnom rozšírení*. Bratislava: Polygrafické stredisko UK, 2016. 207 s. ISBN 978-80-223-4170-7.
13. NUGENT, Neill – RHINARD, Mark. *The European Commission*. London: Palgrave, 2015, 432 s. ISBN 978-0-230-22058-4.
14. VAN BERKUM, Siemen – BOGDANOV, Natalija. *Serbia on the road to EU accession consequences for agricultural policy and the agri-food chain*. Wallingford: CABI, 2012. 232 s. ISBN 978-1-78064-145-4.

15. VIDOVÁ, Jarmila. *Hospodárska politika Európskej únie*, Bratislava: Vydavateľstvo Ekonóm, 2012. 147 s. ISBN 978-80-225-3451-2.
16. ZBÍRAL, Robert. *Teorie a praxe vyjednávání v Radě Evropské unie*. Brno: Mezinárodní politologický ústav, 2008. 215 s. ISBN 978-80-210-4806-5.

Elektronické zdroje

17. Bratislavské vyhlásenie a Bratislavský plán. [online]. s. 3-6. [cit. 2018-11-30]. Dostupné na: <https://www.consilium.europa.eu/media/21243/160916-bratislava-declaration-and-roadmap-sk.pdf>
18. COMMITTEE FOR THE STUDY OF ECONOMIC AND MONETARY UNION. *Report on economic and monetary union in the European Community*. [online]. [cit. 2018-10-22]. Dostupné na: http://aei.pitt.edu/1007/1/monetary_delors.pdf
19. COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. Council Decision of 1 December 2009 laying down measures for the implementation of the European Council Decision on the exercise of the Presidency of the Council, and on the chairmanship of preparatory bodies of the Council. In: *Office Journal of the European Union*. [online]. s. 28-34. [cit. 2019-01-14]. Dostupné na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=OJ:L:2009:322:FULL&from=EN>
20. COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. *18-month Programme of the Council (1 July 2017 – 31 December 2018)*. [online]. [cit. 2019-01-21]. Dostupné na: <http://www.enaee.eu/wp-assets-enaee/uploads/2012/01/18-month-Programme-of-the-Council-1-July-2017-31-December-2018.pdf>
21. COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. *Agreement between the parties to the police cooperation convention for Southeast Europe on the automated exchange of DNA data, dactyloscopic data and vehicle registration data*. [online]. [cit. 2019-02-17]. Dostupné na: <https://www.eu2018.at/latest-news/news/09-13-Westbalkan-Konferenz--Pr-m-Abkommen-f-r-S-dosteuropa-unterzeichnet-.html>
22. COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. *Council adopts cross-border parcel delivery rules to boost e-commerce*. [online]. [cit. 2019-01-28]. Dostupné na: <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2018/04/12/council-adopts-cross-border-parcel-delivery-rules-to-boost-e-commerce/>

23. COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. *Council and Parliament reach provisional agreement on new EU waste rules*. [online]. [cit. 2019-01-27]. Dostupné na: <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2017/12/18/council-and-parliament-reach-provisional-agreement-on-new-eu-waste-rules/>
24. COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. *Directive of the European Parliament and of the Council amending Directive 2010/31/EU on the energy performance of buildings and Directive 2012/27/EU on energy efficiency*. [online]. [cit. 2019-02-07]. Dostupné na: <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/PE-4-2018-INIT/en/pdf>
25. COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. *Directive of the European Parliament and of the Council amending Directive 2012/27/EU on energy efficiency*. [online]. [cit. 2019-02-17]. Dostupné na: <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/PE-54-2018-INIT/en/pdf>
26. COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. *Directive of the European Parliament and of the Council on the promotion of the use of energy from renewable sources (recast)*. [online]. [cit. 2019-02-17]. Dostupné na: <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/PE-48-2018-INIT/en/pdf>
27. COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. *EIB: Council approves extra €3.7 billion to address migration issues*. [online]. [cit. 2019-02-05]. Dostupné na: <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2018/02/27/eib-council-approves-extra-3-7-billion-to-address-migration-issues/>
28. COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. *Enhancing the response to migrant smuggling networks: a comprehensive and operational set of measures*. [online]. [cit. 2019-02-16]. Dostupné na: <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-15250-2018-INIT/en/pdf>
29. COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. *Geo-blocking: Council adopts regulation to remove barriers to e-commerce*. [online]. [cit. 2019-01-29]. Dostupné na: <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2018/02/27/geo-blocking-council-adopts-regulation-to-remove-barriers-to-e-commerce/>
30. COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. *Informal meeting of heads of state or government, 19-20/09/2018*. [online]. [cit. 2019-02-15]. Dostupné na: <https://www.consilium.europa.eu/en/meetings/european-council/2018/09/19-20/>
31. COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. *Joint Action Plan on Counter-Terrorism for the Western Balkans*. [online]. [cit. 2019-02-17]. Dostupné na: <https://www.consilium.europa.eu/media/36546/joint-action-plan-on-ct-for-wb.pdf>

32. COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. *Legal migration: Council agrees mandate on new rules to make the EU attractive for highly qualified workers*. [online]. [cit. 2019-01-26]. Dostupné na: <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2017/07/26/blue-card/>
33. COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. *Multiannual Financial Framework (2021-2027): draft Negotiating Box*. [online]. [cit. 2019-02-17]. Dostupné na: <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14759-2018-INIT/en/pdf>
34. COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. *Outcome of the Council meeting*. [online]. [cit. 2019-01-26]. Dostupné na: <http://www.statewatch.org/news/2017/dec/eu-jha-council-outcome-7-december-15567-17.pdf>
35. COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. *Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council amending Directive (EU) 2017/1132 as regards the use of digital tools and processes in company law*. [online]. [cit. 2019-02-15]. Dostupné na: <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14828-2018-INIT/en/pdf>
36. COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. *Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council on the promotion of the use of energy from renewable sources*. [online]. [cit. 2019-02-07]. Dostupné na: <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-10308-2018-INIT/en/pdf>
37. COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. *Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council on the re-use of public sector information (recast)*. [online]. [cit. 2019-02-14]. Dostupné na: <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-13418-2018-INIT/en/pdf>
38. COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. *Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council establishing the Digital Europe programme for the period 2021-2027 – Partial general approach..* [online]. [cit. 2019-02-15]. Dostupné na: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14488-2018-REV-1/en/pdf>
39. COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. *Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council on the European Border and Coast Guard and repealing Council Joint Action...* [online]. [cit. 2019-02-16]. Dostupné na: <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14860-2018-REV-1/en/pdf>

40. COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. *Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council on the implementation and functioning of the .eu Top Level Domain name and repealing Regulation (EC) No 733/2002 and Commission Regulation (EC) No 874/2004.* [online]. [cit. 2019-02-13]. Dostupné na: <https://www.consilium.europa.eu/media/37653/st15412-en18.pdf>
41. COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. *Reception conditions for asylum applicants: Council agrees mandate for negotiations.* [online]. [cit. 2019-01-26]. Dostupné na: <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2017/11/29/reception-conditions-for-asylum-applicants-council-agrees-mandate-for-negotiations/>
42. COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. *Regulation of the European Parliament and of the Council on a framework for the free flow of non-personal data in the European union.* [online]. [cit. 2019-02-13]. Dostupné na: <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/PE-53-2018-INIT/en/pdf>
43. COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. *Regulation of the European Parliament and of the Council on the Governance of the Energy Union and Climate Action.* [online]. [cit. 2019-02-17]. Dostupné na: <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/PE-55-2018-INIT/en/pdf>
44. COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. *Single Digital Gateway Regulation adopted by Council: better online access to information and procedures across the EU.* [online]. [cit. 2019-01-28]. Dostupné na: <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2018/09/27/single-digital-gateway-regulation-adopted-by-council-better-online-access-to-information-and-procedures-across-the-eu/>
45. COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. *Taxation: 2 jurisdictions removed from EU list of non-cooperative jurisdictions..* [online]. [cit. 2019-02-06]. Dostupné na: <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2018/05/25/taxation-2-jurisdictions-removed-from-eu-list-of-non-cooperative-jurisdictions/>
46. COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. *Updated aviation safety rules and new rules on drones approved by the Council.* [online]. [cit. 2019-01-27]. <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2017/12/22/updated-aviation-safety-rules-and-new-rules-on-drones-approved-by-the-council/>
47. EURACTIV. *Bulgaria's PM decries organisation of EU summit.* [online]. [cit. 2019-02-05]. Dostupné na: https://www.euractiv.com/section/global-europe/news/bulgarias-pm-decries-organisation-of-eu-summit/?utm_term=Autofeed&utm_campaign=Echobox&utm_medium=Social&utm_source=Twitter#Echobox=1530275336

48. EURACTIV. *Bulharské predsedníctvo zacieli najmä na telekomunikačnú legislatívu.* [online]. [cit. 2019-01-27]. Dostupné na: <https://euractiv.sk/section/digitalizacia/news/bulharske-predsednictvo-zacieli-najma-na-telekomunikacnu-legislativu/>
49. EURACTIV. *Controversial copyright overhaul passes Parliament committee, still faces political fight.* [online]. [cit. 2019-01-28]. Dostupné na: <https://www.euractiv.com/section/digital/news/controversial-copyright-overhaul-passes-parliament-committee-still-faces-political-fight/>
50. EURACTIV. *Deklarácia z Tallinského summitu: Krajiny EÚ majú byť do roku 2025 plne digitalizované.* [online]. [cit. 2019-01-23]. Dostupné na: <https://euractiv.sk/section/buducnost-eu/news/deklaracia-z-tallinskeho-summitu-krajiny-eu-maju-byt-roku-2025-plne-digitalizovane/>
51. EURACTIV. *Estónske predsedníctvo dosiahlo svoju prioritu, jednotný digitálny trh je bližšie.* [online]. [cit. 2019-01-24]. Dostupné na: <https://euractiv.sk/section/digitalizacia/news/estonske-predsednictvo-dosiahlo-svoju-prioritu-jednotny-digitalny-trh-je-blizsie/>
52. EURACTIV. *EU agrees to draft proposal to raise taxes on internet giants.* [online]. [cit. 2019-01-27]. <https://www.euractiv.com/section/economy-jobs/news/eu-agrees-to-draft-proposal-to-raise-taxes-on-internet-giants/>
53. EURACTIV. *EU pledges funds to Western Balkans, but no firm promises in Sofia.* [online]. [cit. 2019-02-06]. Dostupné na: <https://www.euractiv.com/section/enlargement/news/eu-pledges-funds-to-western-balkans-but-no-firm-promises-in-sofia/>
54. EURACTIV. *Ireland joins growing list of EU digital tax opponents.* [online]. [cit. 2019-02-17]. Dostupné na: <https://www.euractiv.com/section/digital/news/ireland-joins-growing-list-of-eu-digital-tax-opponents/>
55. EURACTIV. *Poľsko a Česká republika: Silnejší Frontex nám uberie z eurofondov.* [online]. [cit. 2019-02-16]. Dostupné na: <https://euractiv.sk/section/spolocnost/news/polsko-a-ceska-republika-silnejssi-frontex-nam-uberie-z-eurofondov/>
56. EURACTIV. *Pre uhoľné elektrárne platia nové normy, Slovensko môžu stáť 91 miliónov eur.* [online]. [cit. 2019-01-27]. Dostupné na: <https://euractiv.sk/section/fosilne-paliva/news/pre-uholne-elektrarne-platia-nove-normy-slovensko-budu-stat-91-milionov-eur/>
57. EURACTIV. *Referendum v Macedónsku o zmene názvu krajiny je neplatné.* [online]. [cit. 2018-12-12]. Dostupné na: <https://euractiv.sk/section/rozsirovanie/news/referendum-v-macedonsku-o-zmene-nazvu-krajiny-je-neplatne/>

58. EURACTIV. *Západný Balkán*. [online]. [cit. 2018-12-12]. Dostupné na: <https://euractiv.sk/section/rozsirovanie/linksdossier/zapadny-balkan/>
59. EUROPEAN COMMISSION. *A strengthened and fully equipped European Border and Coast Guard*. [online]. [cit. 2019-02-16]. Dostupné na: https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/soteu2018-factsheet-coast-guard_en.pdf
60. EUROPEAN COMMISSION. *Albania – financial assistance under IPA II*. [online]. [cit. 2018-12-12]. Dostupné na: https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/instruments/funding-by-country/albania_en
61. EUROPEAN COMMISSION. *Central Mediterranean Route: Commission proposes Action Plan to support Italy, reduce pressure and increase solidarity*. [online]. [cit. 2019-01-26]. Dostupné na: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-1882_en.htm
62. EUROPEAN COMMISSION. *Decision of the president of the European Commission on the establishment of a Task Force on Subsidiarity, Proportionality and „Doing less more efficiently“*. [online]. 4 s. [cit. 2018-11-30]. Dostupné na: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/2017-c-7810-president-decision_en_1.pdf
63. EUROPEAN COMMISSION. *Digital Economy and Society Index 2018 Report: Digital public services*. [online]. s. 4. [cit. 2019-01-23]. Dostupné na: http://ec.europa.eu/newsroom/dae/document.cfm?doc_id=52244
64. EUROPEAN COMMISSION. *European Commission launches Digital Agenda for the Western Balkans*. [online]. [cit. 2019-01-28]. Dostupné na: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-18-4242_en.htm
65. EUROPEAN COMMISSION. *Kosovo – financial assistance under IPA II*. [online]. [cit. 2018-12-12]. Dostupné na: https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/instruments/funding-by-country/kosovo_en
66. EUROPEAN COMMISSION. *Montenegro – financial assistance under IPA II*. [online]. [cit. 2018-12-12]. Dostupné na: https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/instruments/funding-by-country/montenegro_en
67. EUROPEAN COMMISSION. *Serbia – financial assistance under IPA II*. [online]. [cit. 2018-12-12]. Dostupné na: https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/instruments/funding-by-country/serbia_en
68. EUROPEAN COMMISSION. *The former Yugoslav Republic of Macedonia – financial assistance under IPA II*. [online]. [cit. 2018-12-12]. Dostupné na:

- https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/instruments/funding-by-country/former-yugoslav-republic-of-macedonia_en
69. EUROPEAN COMMISSION. *Turkey*. [online]. [cit. 2018-12-12]. Dostupné na: https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/countries/detailed-country-information/turkey_en
70. EUROPEAN COMMISSION. *White paper on the future of Europe*. [online]. s. 3. [cit. 2018-11-30]. Dostupné na https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/white_paper_on_the_future_of_europe_en.pdf
71. EUROPEAN PARLIAMENT. *Eurobarometer survey 89.2 of the European Parliament*. [online]. s. 3-6. [cit. 2018-11-30]. Dostupné na: <http://www.europarl.europa.eu/at-your-service/en/be-heard/eurobarometer/eurobarometer-2018-democracy-on-the-move>
72. EUROPEAN PARLIAMENT. *A welcoming Europe?* [online]. [cit. 2019-01-24]. Dostupné na: http://www.europarl.europa.eu/external/html/welcomingeurope/default_en.htm
73. EURÓPSKA KOMISIA. *Európa 2020*. [online]. s. 6. [cit. 2019-01-23]. Dostupné na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:52010DC2020&from=sk>
74. EURÓPSKA RADA. *Albánsko*. [online]. [cit. 2018-12-12]. Dostupné na: <https://www.consilium.europa.eu/sk/policies/enlargement/albania/#>
75. EURÓPSKA RADA. *Vyhlasenie zo Sofie*. [online]. [cit. 2019-02-06]. Dostupné na: https://www.consilium.europa.eu/media/34800/sofia-declaration_sk.pdf
76. EURÓPSKA RADA. *Zasadnutie Európskej rady (28. júna 2019) - závery*. [online]. [cit. 2019-02-05]. Dostupné na: <https://www.consilium.europa.eu/media/35955/28-euco-final-conclusions-sk.pdf>
77. EUROSTAT. *Migration and migrant population statistics*. [online]. s. 2. [cit. 2019-01-24]. Dostupné na: <https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/pdfscache/1275.pdf>
78. JELEVA, Rumiana. *The Impact of the Crisis on the EU Perspective of the Western Balkans*. [online]. Brussels: Drukkerij Jo Vandenbulcke, 2012, s. 23. [cit. 2018-12-12]. Dostupné na: <https://www.martenscentre.eu/sites/default/files/publication-files/the-impact-of-the-crisis-western-balkans-web.pdf>
79. *Ministerial Declaration: Making 5G a success for Europe*. [online]. [cit. 2019-01-24]. Dostupné na: https://www.eu2017.ec/sites/default/files/inline-files/Ministerial%20declaration%205G_final_0.pdf

80. *Programme of the Austrian Presidency*. [online]. [cit. 2019-02-12]. Dostupné na: <https://www.eu2018.at/agenda-priorities/programme.html>
81. *Programme of the Estonian Presidency of the Council of the European Union*. [online]. [cit. 2019-01-22]. Dostupné na: https://www.eukn.eu/fileadmin/Files/Presidencies/2017_Estonia/ET_Programme.pdf
82. RADA EURÓPSKEJ ÚNIE. *Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady o zriadení jednotnej digitálnej brány na poskytovanie prístupu k informáciám, postupom a asistenčným službám a službám riešenia problémov*. [online]. [cit. 2019-02-12]. Dostupné na: <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/PE-41-2018-INIT/sk/pdf>
83. REUTERS. *Austria says will tax internet giants 3 percent of ad revenue*. [online]. [cit. 2019-02-17]. Dostupné na: <https://uk.reuters.com/article/uk-austria-economy-digital-tax/austria-says-will-tax-internet-giants-3-percent-of-ad-revenue-idUKKCN1P41MG>
84. REUTERS. *EU strikes deal on carbon market reform*. [online]. [cit. 2019-01-27]. Dostupné na: <https://www.reuters.com/article/us-eu-carbon/eu-strikes-deal-on-carbon-market-reform-idUSKBN1D90PK>
85. REUTERS. *Juncker tells squabbling Bosnians: unite if you want to join EU*. [online]. [cit. 2018-12-12]. Dostupné na: <https://www.reuters.com/article/us-eu-balkans-bosnia/juncker-tells-squabbling-bosnians-unite-if-you-want-to-join-eu-idUSKCN1GC21V>
86. STATISTA. *Share of households in selected European countries with internet access in 2017*. [online]. [cit. 2019-01-22]. Dostupné na: <https://www.statista.com/statistics/185663/internet-usage-at-home-european-countries/>
87. ŠABIC, Senada Š. *The Relocation of Refugees in the European Union*. [online]. s. 5. [cit. 2019-01-26]. Dostupné na: http://www.fes-croatia.org/fileadmin/user_upload/171011_Publikation_Relocation_of_refugees.pdf
88. *Treaty of Lisbon*. [online]. [cit. 2018-11-30]. Dostupné na: http://publications.europa.eu/resource/cellar/688a7a98-3110-4ffe-a6b3-8972d8445325.0007.01/DOC_19
89. WAMMEN, Nicolai. *Enlargement Remains a Driver of Change*. In: *20 Years that Changed Europe: The Copenhagen Criteria and the Enlargement of the European Union*. [online]. Copenhagen, 2013. s. 5. [cit. 2018-12-12]. Dostupné na: http://um.dk/da/~media/UM/Danish-site/Documents/Udenrigspolitik/Nyheder-og-publikationer/20%20Years%20that%20Changed%20Europe_UM.pdf